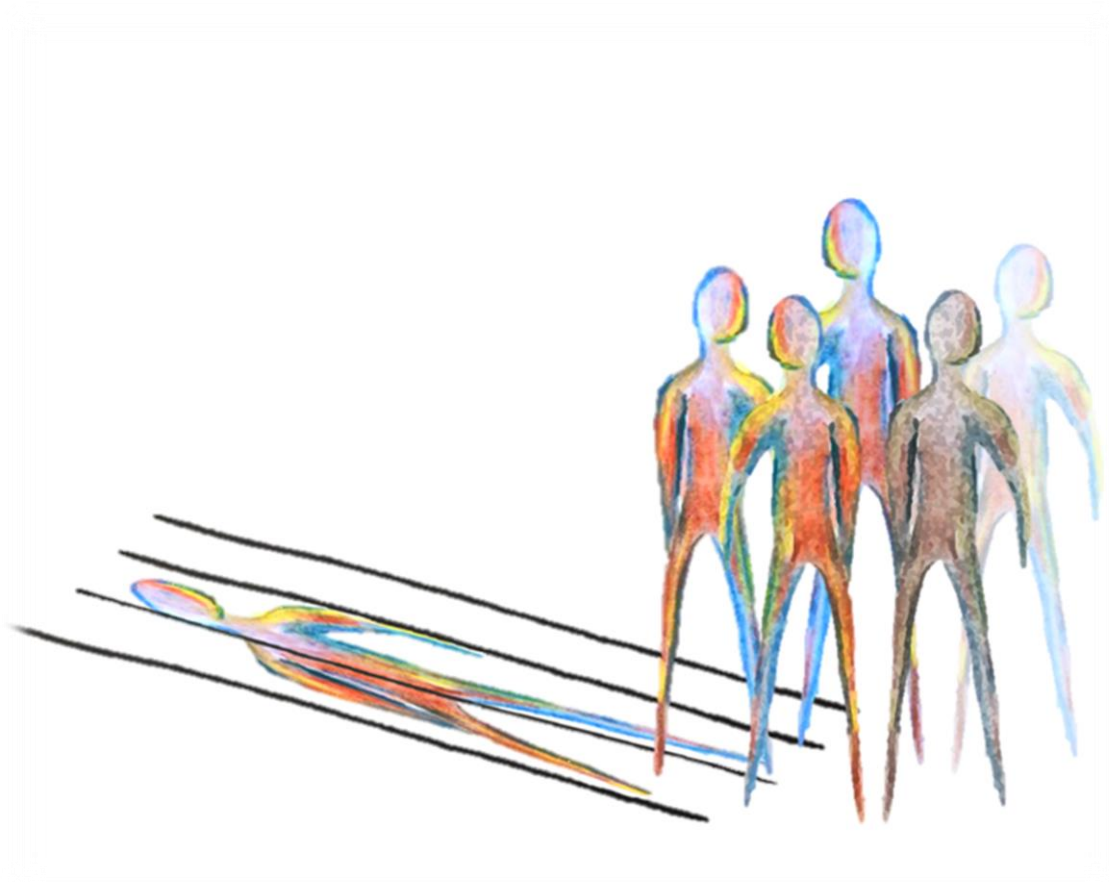

Fra Fængsel til Frihed: Frontmedarbejdernes rolle i resocialisering

En kvalitativ undersøgelse af frontmedarbejders perspektiver og erfaringer i forbindelse med anvendelsen af RNR-principperne i resocialisering af løsladte.

Aalborg Universitet 2023

Dato: 01/06/2023

Anslag: 191.985

Vejleder: Mette Rømer

Specialeprojekt i kandidaten Socialt arbejde

Jolisha Alinda Abigabirwa (20210794).

Michell Alexandra Granby Christensen (20210810).

**AALBORG
UNIVERSITET**

Abstract

This thesis paper seeks to understand the RNR principles in correctional facilities and their application in the rehabilitative and resocializing efforts carried out by the frontline workers in both prisons and KIF (Kriminalforsorgen i Frihed). The project is based on in-depth semi-structured qualitative interviews and uses a hermeneutic scientific theoretical frame of reference to achieve a deeper understanding. To analyze and explore frontline workers' judgment and their understanding of the RNR principles, we will make use of the well-reputed theories by Søren Juul and Peter Høilund. These theoretical concepts will help us uncover how the frontline workers' decision-making processes and assessments affect the implementation of the RNR principles and thereby the resocializing effort.

Furthermore, we will also use Erving Goffman's total institution theory to investigate and understand how the environment in prisons functions as a total institution. This will give us an insight into how this context affects the application of the RNR principles and the challenges of the work of the frontline workers.

To ensure a comprehensive analysis, we will combine a descriptive analysis that provides a clear description of our collected data with a theoretical analysis that integrates the theories of Søren Juul, Peter Høilund and Erving Goffman. This will allow us to gain an in-depth and nuanced understanding of the implementation of the RNR principles and their impact on the correctional system.

Indholdsfortegnelse

Indhold

.....	0
Abstract	1
Indholdsfortegnelse.....	2
1. Indledning	4
2.0 Problemfelt.....	5
2.1 Den nuværende politiske diskurs på fængselsområdet.....	5
2.3 Indførelsen af RNR-principperne i det resocialiserende arbejde i Danmark	7
2.4 Rehabilitering og resocialisering	9
2.4.1 Resocialisering.....	11
3. Problemformulering.....	14
3.1 Forskningsspørgsmål.....	14
3.2 Systematisk litteratursøgning.....	15
4. Metodeafsnit	16
4.1. Videnskabsteoretiske positionering - Hermeneutik	16
4.1.1 Forforståelse	17
4.1.2 Vores forforståelse	18
4.1.3 Informanternes forforståelser	19
4.1.4 Horisontsammensmeltning.....	20
4.2 Kvalitativ forskningsmetode	21
4.2.1 Valg af forskningsdesign og dataindsamlingen.....	22
4.2.2 Forberedelse og overvejelser forud for kvalitative interviews.....	25
4.3 Ethiske overvejelser	28
4.4 Præsentation af informanter	29
4.5 Indhentning af informanter.....	30
4.6 Metodiske afgrænsninger	31
5. Præsentation af teori.....	32
5.1 Dømmekraft.....	32
5.2 Totalinstitution	32
6. Analysestrategi	33
6.1 Databearbejdelse og meningskondensering	33

6.2 Den abduktive tilgang	34
7. Analyse	36
7.1 Analyse del 1	36
7.1.1 Forståelsen og Intention.....	36
7.1.2 Anvendelsen af RNR-principperne	37
7.1.3 Systemisk anvendelse	41
7.2 Analyse del 2.....	42
7.2.1 Påvirkning af RNR.....	48
7.3 Analyse del 3.....	52
7.3.1 Tidspres	52
7.3.2 RNR og Kriminalforsorgen forskellige forventninger	55
7.3.3 Kognitivt udfordret i forhold til at modtage hjælp.....	57
7.4 Analyse del 3.1.....	61
7.4.1 Kulturforskydning	61
7.4.2 Antisocialt netværk.....	66
7.4.3 Udskrivningsangst.....	71
9. konklusion.....	74
Litteraturliste	77

1. Indledning

Efter domfældelsen og afsoningsperioden rejser spørgsmålet sig om, hvem der bistår de dømte med at etablere et liv uden for kriminaliteten og hvordan dette opnås. Inden for Kriminalforsorgen i Danmark findes frontmedarbejdere, der stræber efter at resocialisere de dømte individer og hjælpe dem med at finde en ny vej i samfundet som forvandlede individer. Den kriminelle befolkningsgruppe er mangfoldig og typisk præget af en række komplekse udfordringer. Arbejdet med de dømte handler ikke kun om at straffe dem og håbe på, at de undgår tilbagefald i kriminalitet, men derimod om at anerkende den enkelte person, der sidder foran frontmedarbejderne, og udøve en indsats med realistiske mål og krav. Frontmedarbejderne giver de dømte mulighed for at udtrykke deres drømme og behov i kampen mod recidiv. Denne opgave belyser de mange komplekse problemer, som frontmedarbejderne arbejder med. En afgørende faktor i frontmedarbejdernes sociale arbejde er anvendelsen af RNR-principperne (Risk, Need, Responsivity), der fokuserer på kriminalitetsforebyggelse og rehabilitering af de dømte. Frontmedarbejderne i Kriminalforsorgen benytter RNR-principperne til at identificere risikofaktorer, behov og individuelle responsmønstre hos de dømte. Gennem individuelle samtaler og møder udarbejder de en handleplan med indsatser, der udgør nøglen til et liv uden kriminalitet. Dette specialeprojekt har til formål at undersøge, hvordan frontmedarbejderne i Kriminalforsorgen anvender RNR-principperne i deres arbejde for at styrke de dømtes muligheder for at reintegrere sig i samfundet og etablere et liv uden kriminalitet.

Vi vil udforske de udfordringer, som frontmedarbejderne kan støde på undervejs og undersøge, hvordan de håndterer disse udfordringer med henblik på at opnå en dybere forståelse af, hvordan frontmedarbejderne skaber meningsfuld og vedvarende forandring i de dømtes liv. Vejen mod et liv uden kriminalitet er ofte besværlig og indebærer mange komplekse problemstillinger.

Frontmedarbejdernes anvendelse af RNR-principperne kan derfor støde på flere udfordringer. Ved at undersøge frontmedarbejdernes tilgange til disse komplekse udfordringer og problemer i det sociale arbejde kan vi opnå en bedre forståelse af, hvordan frontmedarbejderne strukturerer deres arbejde og navigerer i et felt, der er fyldt med komplekse problemstillinger.

2.0 Problemfelt

Vores interesse for dette problemfelt bunder særligt i de aktuelle forandringer på området. Som det fremgår i indledningen, er der i øjeblikket en politisk diskurs om længere straffe for bestemte typer af kriminalitet. Samtidig er der udfordringer med pladsmangel i fængslerne, og der er et stort behov for flere fængselsbetjente. Dette betyder, at debatten om udviklingen af rehabiliterings- og resocialiseringsarbejdet inden for Kriminalforsorgen kan være af særlig relevans, da Kriminalforsorgens håndtering af mindskning af chancerne for recidiv skal kunne følge med udviklingen.

2.1 Den nuværende politiske diskurs på fængselsområdet

I denne artikel fra Altinget (2022) beskriver de debatten om behovet for en retsreform i Danmark. Statsminister Mette Frederiksen understreger under et pressemøde behovet for hårdere straffe i forhold til personfarlig kriminalitet, men to eksperter på området er ikke enige. Line Lerche Mørck som er professor ved Aarhus Universitet, der er specialiseret i forebyggelse af bandeinvolvering og radikaliserings (Århus Universitet: Profil, u.å.) og Linda Kjær Minke som er professor ved Syddansk Universitet og medlem af Det Kriminalpræventive Råd. Hver hendes forskning fokuserer på at forebygge kriminalitet, straf og de konsekvenser, som frihedsberøvelse og fængselsmiljøet kan have for de indsatte (DKR, 2021). De argumenterer for, at der i stedet bør prioriteres flere midler til forebyggelse og resocialisering. Mørck påpeger, at der ikke er brug for en pakke, som kun skruer på straffe og giver flere midler til fængsler og fængselsbetjente. Minke opfordrer regeringen til at sætte forebyggelse øverst på dagsordenen og give udsatte unge en tilknytning til samfundet for at undgå kriminalitet. Resocialisering er afgørende for at forebygge tilbagefald til kriminalitet. I det at man fængsler de kriminelle, får man dem væk fra det kriminelle miljø uden for fængslerne. Det er dog ikke ensbetydende med, at man stopper deres kriminelle adfærd. Justitsminister Mattias Tesfaye støtter resocialisering, men påpeger, at der i øjeblikket ikke er tilstrækkelig tid til at debattere dette fokus (Hansen, 2022). En flerårsaftale for 2013-2016 havde til formål at forbedre de resocialiserende indsatser gennem implementeringen af RNR-principperne i Kriminalforsorgen. RNR-principperne i Kriminalforsorgen sigter mod effektive tilsyns- og resocialiseringsindsatser. RNR-modellen identificerer og vurderer individuelle risikofaktorer og behandlingsbehov, hvilket muliggør skræddersyede interventionsprogrammer (Clausen, 2017, s. 30, 36). Dog er det også nødvendigt at overveje, om straffesystemet er i stand til at følge med nuværende og kommende

ændringer inden for kriminalitetsområdet eksempelvis skærpede straffe. For at sikre effektiv rehabilitering og resocialisering kan det være nødvendigt at foretage justeringer og forbedringer i straffesystemet for at følge med udviklingen. Data fra Danmarks statistik viser under Straf 47 på statistikbanken, at den gennemsnitlige strafflængde af mænd i alderen 18-68, der har fået en ubetinget dom, i 2011 havde en gennemsnitslængde på 8,7 måneder, hvor den i år 2022 steg til 13,5 måneder. Det er en stigning på 4,8 procentpoint eller en relativ forøgelse på 55,17% fra 2012 til 2022 (Statistikbanken, 2022). Samtidig med den stigende strafflængde, beskriver Søren Pors Grundahl i TV2 syd artikel (2022), at der yderligere er sket et fald i prøveløsladelser. En konsekvens af dette er, at de sidder længere tid inde i fængslet. Det mærkes blandt andet hos fængselsforbundet, hvor der ses en tendens af, at flere fanger kommer til med længere straffe. Dette fænomen har en negativ effekt på både fængselsbetjentene og det rehabiliterende arbejde (Grundahl, 2022).

Jakob Hybholt skriver i en artikel for Kosmopol (2022) om Casper, som netop er ved at afsone sin fire årige lange ubetingede dom. Han beskriver hans håb om at vende tilbage til et liv udenfor fængslet, som er præget af en normal tilværelse og et almindeligt liv som lovlydig borger (Hybholt, 2022). Casper beskriver, at livet udenfor fængslets murer kan være for udfordrende for tidligere dømte, da hjælpen udenfor fængslet ikke er tilstrækkeligt nok, og derfor må man søge til sine gamle vaner. Ydermere, er de fællesskaber og relationer, man danner sig inde i fængslet ofte nogle, man tager med sig, når man er løsladt (Hybholt, 2022). Casper fortæller, hvordan man som indsat har mulighed for at bruge netværket inde i fængslet til at udvikle nye færdigheder eller få viden og nye idéer til at begå kriminalitet igen: *‘‘Du bliver sat sammen med folk, som har lavet det samme som dig. Snakken begynder at gå – og det går fra at man har solgt et gram, til at man har solgt et kilo. Man udveksler historier og finder nye tricks og tips (Hybholt, 2022).’’*. Som nævnt i artiklen fra Altinget understøtter Caspers påstand, at man i fængslet er mere udsat for nye kriminelle netværker, hvor man udveksler historier og lærer nye færdigheder og tilgange til at begå kriminalitet igen, når man bliver løsladt (Hansen, 2022). I en undersøgelse udført af Danmarks Statistik i 2022 viser data, at mere end en tredjedel af de mænd, der blev løsladt fra fængsel i perioden 2018-2020, blev dømt for ny kriminalitet og fik en ubetinget dom. Det er vigtigt at bemærke, at denne undersøgelse er specifik for perioden 2018-2020, og kun omfatter personer, der tidligere har fået en betinget dom (Danmarks statistik, 2022). Der kan være mange årsager til netop dette, men ifølge formanden for Fængselsforbundet er det grundet mange års negative udvikling bag fængselsmurene (Hybholt, 2022). Den negative udvikling, som disse artikler belyser i Kriminalforsorgen, herunder det politiske fokus på straf frem for behandling, mangel på betjente og plads, der forringer fængselsmiljøet og

det rehabiliterende arbejde, stiller øgede krav til frontmedarbejdernes tilgang og sagsbehandling af kriminelle og tidligere dømte. I en tid med så store forandringer er det relevant at undersøge, hvordan frontmedarbejderne har valgt at anvende RNR-principperne i deres arbejde og om denne tilgang kan støtte indsatte i de udfordringer, der opstår i forbindelse med recidiv. Ved at implementere RNR-principperne i praksis kan frontmedarbejderne bedre identificere og håndtere de individuelle risikofaktorer og behandlingsbehov hos de indsatte. Ved at tilpasse interventionsprogrammerne til den enkelte kan man øge sandsynligheden for en succesfuld rehabilitering og mindske risikoen for tilbagefald til kriminalitet efter løsladelse. RNR-principperne kan dermed være et værdifuldt værktøj for frontmedarbejderne i deres arbejde med at støtte indsatte i at tackle de udfordringer, der opstår i forbindelse med recidiv. Det er derfor relevant at undersøge, hvordan RNR-metoden bliver anvendt af frontmedarbejderne og hvordan den bidrager til rehabiliteringen af indsatte, og resocialiseringen af løsladte og reducere recidiv (Clausen, 2017).

2.3 Indførelsen af RNR-principperne i det resocialiserende arbejde i Danmark

I dette afsnit vil vi udfolde introduktionen af RNR-principperne i arbejdet med resocialisering i Danmark, som blev inspireret af en præsentation fra den canadiske psykolog James Bonta i 2010. Principperne blev udviklet for at gøre rehabiliteringsbehandlingen og resocialiseringsprocessen mere systematisk og transparent (Clausen, 2017).

Ideen om at indføre RNR-principperne i den danske kriminalforsorg blev inspireret af et oplæg af den canadiske psykologforsker James Bonta (1949) ved det 15. Nordiske Kriminalistmøde i København i august 2010. I sit oplæg med titlen "Understanding What Works" præsenterede Bonta RNR-principperne Risk, Need, Responsivity, og argumenterede for, at en standardiseret anvendelse af disse principper ville føre til bedre resultater i arbejdet med kriminelle i Kriminalforsorgen og reducere risikoen for tilbagefald for de indsatte (Clausen, 2017, s. 28-29). James Bonta fik sin Ph.D. i klinisk psykologi fra University of Ottawa i 1979. Hans forskning har været særlig fokuseret på risikovurdering og rehabilitering af kriminelle. Blandt hans publikationer er bogen *The Psychology of Criminal Conduct*, som han samarbejdede med Donald A. Andrews om. Det var i denne publikation, at RNR-principperne først blev introduceret (James Bonta, u.å.). Bonta og Andrews var nogle af de første forskere til at udvikle og fremme dette koncept, som i dag er en af de mest anvendte teorier inden for kriminalitetsforebyggelse og rehabilitering. Andrews (1941-2010), en

canadisk professor og forsker, modtog sin Ph.D. i psykologi i 1969 og havde stor interesse for kriminalitet, retshåndhævelse og rehabilitering af kriminelle. Bonta og Andrews' bidrag har været afgørende for udviklingen og af RNR-princippet (Bonta, 2011, s. 1–2).

Susanne Clausen, specialkonsulent, beskriver RNR-princippet om risiko, behov og modtagelighed, som er vigtige i iværksættelsen af resocialiserende indsatser for lovovertrædere. Ifølge disse tre principper bør man overveje hvem, hvad og hvordan indsatsen skal tilpasses. Risikoprincippet omhandler målrettede behandlingsindsatser for kriminelle med størst risiko for recidiv. Dette indebærer en vurdering af risikofaktorer for kriminel adfærd og kategorisering af den kriminelle som lav, moderat, høj eller meget høj risiko for recidiv. Behandlingen skal matche den kriminelles risikoniveau, og individer i højrisiko skal have den mest intensive behandling. Det er vigtigt at undgå at sammenblende individer i højrisiko med individer i lavrisiko i behandlingen for at undgå negative effekter hos de sidstnævnte. Behovsprincippet handler om at fokusere indsatsen på faktorer, der påvirker chancerne for recidiv. Det indebærer at løse de problemstillinger, der tilskrives den kriminelles adfærd. Herunder kriminogene behov, som er dynamiske risikofaktorer, der kan ændres gennem behandlingen. I denne proces skelner man mellem kriminogene behov og andre behov der ikke direkte relaterer til den kriminelle adfærd. Ifølge Andrews og Bonta skal behandlingen rettes efter den kriminelles specifikke kriminogene behovsområder, da disse har størst potentiale for at påvirke og reducere den dømtes kriminelle adfærd og derved give den mest effektive behandling. Modtagelighedsprincippet, også kendt som responsivitetsprincippet, betyder, at indsatsen skal tilpasses klientens individuelle karakteristika og følge forskningsbaserede metoder. Princippet er baseret på forskning i effektive interventioner og faktorer, som øger den dømtes respons på behandlingen. Der skelnes mellem generel og specifik responsivitet. Generel responsivitet betyder at anvende metoder med dokumenteret effekt, som eksempelvis kognitiv adfærdsterapi og systemisk tilgang. Specifik responsivitet betyder at tage hensyn til individuelle faktorer og omstændigheder, så behandlingen tilpasses den enkelte - eksempelvis ressourcer, kompetencer, motivation m.m. (Clausen, 2017, 29-30; Rath Hansen, u.å.).

Andrews og Bonta har identificeret otte centrale risikofaktorer '*kriminogene risici*' i deres forskning, kendt som "The Central Eight". Disse er et sæt faktorer, identificeret som de vigtigste forudsigelser for kriminel adfærd. Disse faktorer inkluderer:

1. en historie med antisocial adfærd,

2. antisocialt personlighedsmønster,
3. antisocial tænkning,
4. antisocial omgangskreds,
5. familie/partner problematikker,
6. manglende tilhørsforhold i forhold til uddannelse/beskæftigelse,
7. mangel på positive fritidsaktiviteter
8. og stof- eller alkoholmisbrug.

Af de otte risikofaktorer anses kun "historik med antisocial adfærd" som en ikke statisk faktor, mens de resterende syv faktorer er dynamiske og kan ændres over tid. Dette betyder, at man kan reducere risikoen for tilbagefald hos borgerne ved at fokusere på reduktion af disse faktorer gennem rehabiliterende og resocialiserende indsatser (Clausen, 2017, 29-30). RNR-principperne anvendes både af frontmedarbejdernes arbejde med indsatte i fængslerne og i løsladelsesfasen i KIF-afdelingerne i Danmark (Berger et al., 2020; Clausen, 2016).

2.4 Rehabilitering og resocialisering

Dette afsnit vil danne grundlag for at forstå, hvordan Kriminalforsorgen arbejder rehabiliterende og resocialiserende med dømte, og hvilke metoder og tilgange der anvendes for at mindske chancerne for recidiv.

I konteksten af Kriminalforsorgen betegner rehabilitering de programmer, behandlinger og indsatser, der tilbydes, indsatte i fængslet med henblik på at styrke deres muligheder for en vellykket tilbagevenden til samfundet efter løsladelse. Derved kan det rehabiliterende arbejde styrke resocialiseringsprocessen af løsladte. Resocialiseringen finder sted i processen af at blive løsladt, hvor den indsatte evne til at fungere i samfundet, står på prøve. Mens Kriminalforsorgens afdelinger i frihed (KIF) fokuserer direkte på resocialisering, arbejder fængslerne ofte indirekte med denne proces med undtagelse af aktiviteter uden for fængslet som eksempelvis uddannelse, eller beskæftigelse (Kriminalforsorgen: Behandling, u.å; Kriminalforsorgen: Ud af kriminalitet, u.å; Maribo et al., 2022).

Rehabilitering omfatter mange betydninger, centreret om dets oprindelige restaureringskoncept. Den centrale betydning har ændret sig gennem tiden, men den bevarer tanken om forandring til det bedre. Ordet bruges dog i mange sammenhænge, og i de forskellige kontekster vil fortolkningen have forskellig vægt. Forståelsen af rehabilitering er stærkt kontekst afhængig. Faktisk bruges rehabilitering i vid udstrækning både i sundheds-, beskæftigelses- og socialområdet. De principper man bruger i den rehabiliterende tilgang i fængsler, har samme fundament, som de principper man bruger i den rehabiliterende tilgang i sundhedsvæsenet. Men der er forskel på mening af ordet, og det er blandt andet grundet de konkrete lovgivninger, der bliver brugt på de specifikke områder.

Hvidbogen Om Rehabilitering er lavet på grund af den stigende brug af begrebet/tilgangen, og skal hjælpe til at skabe forståelse for ordets skiftende betydning på tværs af de forskellige faglige områder (Maribo et al., 2022, s. 21). I Hvidbogen som især lægger sig op ad den sundhedsfaglige forståelse af begrebet, beskrives rehabilitering som en samarbejdsproces. Som det bliver beskrevet i citatet herunder, tager denne proces udgangspunkt i den enkelte persons ståsted, og til dels personens egen forståelse af sit liv og udfordringer.

Rehabilitering er en samarbejdsproces mellem en person, pårørende, professionelle og andre relevante parter. Rehabiliteringsindsatser er målrettede, sammenhængende og vidensbaserede med udgangspunkt i personens perspektiver og hele livssituation (Maribo et al., 2022, s. 22).

Dette er også tilfældet, når vi taler om brugen af rehabilitering i fængsler. Rehabiliterings betydning, når vi taler om fængsler, lægger vægt på ideen om at gøre den kriminelle i stand til at vende tilbage til samfundet og fungere som en positiv del af fællesskabet. Rehabilitering kan både være igennem fængslernes støtte af de dømtes tilknytning til arbejdsmarkedet, eksempelvis gennem uddannelses- og jobtræningsprogrammer eller støtte i bibeholdelse af det job, de havde inden deres dom. Ydermere sker det rehabiliterende arbejde også gennem behandlingsmetoder. Dette kan være misbrugsbehandling, adfærdsregulering, samtaler, terapi, programvirksomhed m.m. Alle disse indsatser og behandlinger inden for rehabilitering kræver samarbejde mellem fængslet, og personen der skal rehabiliteres. Hvidbogen og Kriminalforsorgen beskriver begge brugen af rehabilitering som et middel til både at øge livskvaliteten for den enkelte, mens samfundet samtidig vil spare penge i det lange løb. Dette kan yderligere beskrives således at rehabilitering i fængslerne ses om en stor del af mindskningen af recidiv blandt de indsatte, og er en vigtig del af

resocialiseringsprocessen i institutionerne i Kriminalforsorgen (Maribo et al., 2022, s. 22; Kriminalforsorgen: Behandling, u.å.)

Harder og Nissen beskriver også begrebet i forhold til forstavelen 'Re' i rehabilitering; at vende tilbage til noget eller genvinde noget, der er gået tabt. *"Rehabiliteringsbegrebet indeholder en bestemt forståelse af menneskers behov og situation. Forstavelen 're' kalder på en ambition om at vende tilbage til noget - en samfundsmæssig sammenhæng, som er gået tabt (...)* (Harder & Appel Nissen, 2013, s. 196)". Hvor 'Habilitering' refererer til en proces, der har til formål at hjælpe mennesker og øge deres livskvalitet med at få nye færdigheder, evner og viden, der vil kunne komme til at øge den enkeltes livskvalitet. Dette er også definitionen og forståelsen af begrebet, når det bliver brugt i Kriminalforsorgen (Harder & Appel Nissen, 2013, s. 196). De kriminelle skal både genfinde deres plads i samfundet igen, når de bliver løsladt, og i forebyggelsen mod recidiv er det fængslernes ansvar at give de indsatte mulighed for at skabe en ny tilværelse, når de er blevet løsladt (Harder & Appel Nissen, 2013, s. 196; Kriminalforsorgen: Behandling, u.å.)

Mary Bosworth, som er professor på Oxford universitet i kriminologi, beskriver i 'Encyclopedia of prisons and correctional facilities' (2005), at Rehabiliteringskonceptet og -praksissen er en stadig udviklende proces i Kriminalforsorgen. Det er i både statens og offentlighedens interesse, at indsatte forlader fængslet som en mindre social byrde, end da de kom ind. For at opnå en reel effekt af rehabiliteringsindsatsen er det nødvendigt at tage højde for tidligere erfaringer. Dette inkluderer at tage hensyn til individuelle behov og at være følsom over for race, køn og kultur. Derudover er det vigtigt at være bevidst om de mange begrænsninger, som fængselsmiljøet pålægger de indsatte for at kunne tilbyde reelle muligheder for forandring (Bosworth, 2005, s. 834). Mens rehabilitering i Kriminalforsorgen fokuserer på at hjælpe indsatte med at undgå kriminalitet, handler det resocialiserende arbejde om at give dem de nødvendige redskaber og færdigheder til at genintegrere sig i samfundet. Disse to mål er tæt forbundne, da en vellykket rehabilitering ofte fører til en mere effektiv resocialisering. Vi vil herunder beskrive resocialisering i Kriminalforsorgen, og hvordan det er en integreret del af Kriminalforsorgens hovedopgaver.

2.4.1 Resocialisering

Resocialisering er ofte et begreb, man definerer sammenhængende med forebyggelse imod kriminalitet i Danmark. Den har ikke på samme måde forskellige betydninger afhængig af konteksten som rehabilitering, som vi nævnte i afsnittet over.

Resocialisering har haft en stor betydning i forebyggelsen af kriminalitet hos indsatte i fængslerne. FN-konventionen i artikel 10 beskrives der således behovet for resocialisering af indsatte.

”Straffesystemet skal omfatte en fangebehandling, hvis vigtigste formål skal være fangernes forbedring og resocialisering. (...) (FN, 1966, Artikel 10, nr. 3). Dette citat understreger, at straffesystemet ikke kun skal fokusere på at straffe fangerne, men også på at hjælpe dem med at blive bedre mennesker og dermed mindske risikoen for at begå ny kriminalitet. Dette kan ses som en mere human og langsigtet tilgang til kriminalitet, hvor det overordnede mål er at skabe et mere retfærdigt og sikkert samfund. Resocialisering af indsatte skal ses som anerkendelse af menneskers rettigheder (FN, 1966, Artikel 10, nr. 3).

Resocialisering af indsatte kommer også frem flere steder i Straffuldbyrdsloven. Jf. § 3 i straffuldbyrdsloven bliver det beskrevet, at en straf skal fuldbyrdes med den nødvendige hensyntagen til både gennemførelsen af selve straffen, og det behov som den dømte har for hjælp eller påvirkning til at leve en kriminalitetsfri tilværelse. Dette betyder, at der i straffuldbyrdsloven skal tages hensyn til den dømtes individuelle behov og omstændigheder for at sikre, at de kan genintegreres i samfundet og undgå fremtidige kriminalitetsrelaterede problemer (Straffuldbyrdsloven, 2019, Kap. 2). Ydermere bliver det også beskrevet jf. § 7, at en person, der er idømt en fængselsstraf, har ret til nærmere rådgivning hos Kriminalforsorgen om deres arbejdsmæssige, uddannelsesmæssige, sociale og personlige forhold i forbindelse med fuldbyrdelsen af deres straf. Dette betyder, at den dømte skal have mulighed for at få rådgivning om deres fremtidige muligheder og udfordringer. Det er vigtigt at bemærke, at § 7 ikke blot handler om at give den dømte information, men om at hjælpe dem med at identificere og håndtere de udfordringer, de kan stå overfor i forbindelse med fuldbyrdelsen af deres straf (Straffuldbyrdsloven, 2019, Kap. 3). Der er forskellige tilgange til fangebehandling og resocialisering, men fælles for de fleste er et fokus på at identificere og arbejde med de underliggende årsager til kriminalitet og hjælpe dømte med at lære nye færdigheder og vaner. På Kriminalforsorgens hjemmeside beskriver de forskellige resocialiserende indsatser, de har, og yderligere behandlingsmuligheder for indsatte. De overordnede resocialiserende indsatser er:

- Handleplan
- Den Gode Løsladelse
- EXIT – Bande og grupperelateret kriminalitet
- MOSAIK

- RNR-principperne
- LS/RNR Risikovurdering (Kriminalforsorgen: Ud af kriminalitet, u.å.)

Handleplanen er et redskab, som anvendes både i Kriminalforsorgen i frihed (KIF) samt i åbne og lukkede fængsler rundt om i landet. Dette redskab er en hjælp til at planlægge en koordineret og systematisk indsats for dømte. Samtidig anvendes metoden Den Gode Løsladelse, som er et tværfagligt samarbejde mellem Kriminalforsorgen og kommuner (Kriminalforsorgen: Ud af kriminalitet, u.å.), for at sikre en succesfuld løsladelse af dømte. Udover dette tilbyder Kriminalforsorgen Exit-programmet til personer, der ønsker at forlade rocker- og bandemiljøet. Dette program er tilgængeligt for personer, der er i fængsel eller varetægtsfængslet, og som ønsker at starte et exit-forløb. MOSAIK er en tilsynsmodel, som bliver brugt i KIF, som støtte i at strukturere og intensivere tilsyn af dømte. Ydermere er den baseret på RNR-principperne. Til sidst har vi RNR-principperne og LS/RNR Risikovurdering. LS i LS/RNR står for 'Level of Service', og omhandler vurdering af behovet for støtte, og hvilken indsats. Kriminalforsorgen anvender RNR-principperne i sit arbejde med dømte for at mindske risikoen for tilbagefald. LS/RNR-risikovurderingen er baseret på RNR's risikofaktorer og anvendes ved modtagelsen af både fængselsansatte og i Kriminalforsorgens afdelinger i KIF (Kriminalforsorgen: Ud af kriminalitet, u.å.). Dette er de primære indsatser, der er sat ind for at styrke det resocialiserende arbejde i Kriminalforsorgen, men udover dette er de rehabiliterende arbejde inde i fængslerne også en stor del af forebyggelsen mod recidiv.

Efter dyberegående emneafgrænsning af, resocialisering, rehabilitering og Kriminalforsorgens indsats for dømte samt implementeringen af RNR, har vi opnået værdifulde indsigter og forståelser. Disse indsigter vil danne et fundament for vores videre forskning i dette emne. I sin helhed fokuserer dette problemfelt på Kriminalforsorgens udfordringer med at reducere risikoen for recidiv og betydningen af rehabilitering og resocialisering. Dette har ført os til at formulere følgende problemformulering:

3. Problemformulering

Hvordan anvender frontmedarbejderne i Kriminalforsorgen RNR-principperne i arbejdet om at styrke dømtes resocialisering, samt hvilke udfordringer oplever de i denne proces?

3.1 Forskningsspørgsmål

- 1. Hvordan påvirker forståelsen af RNR-principperne frontmedarbejdernes anvendelse af RNR-principperne i det resocialiserende arbejde?*
- 2. Hvordan påvirker anvendelsen af RNR-principperne frontmedarbejdernes dømmekraft?*
- 3. Hvilke udfordringer oplever frontmedarbejderne i deres bestræbelser på at fremme resocialisering af dømte, og hvordan kan disse udfordringer påvirke effektiviteten af forebyggende arbejde mod kriminalitet?*

Vi vil særligt rette opmærksomheden mod sagsbehandlerne i fængslerne og KIF-afdelingerne, da RNR-principperne giver frontmedarbejderne et redskab til at identificere risikofaktorer og målrette programmer og indsatser for dømte (Bonta & Andrews, 2007). Kriminalitet er en kompleks problemstilling, der er dybt forankret i både generelle og historiske kontekster. Målgruppen af kriminelle er uhomogen og omfatter både synlig kriminalitet som vold, røveri, tyveri, seksualforbrydelser, smugling, bandekrig og mord samt usynlig kriminalitet såsom økonomisk og it-kriminalitet, der er mindre synlig for almindelige mennesker (Myggen Jensen & Schiermacher, 2016, s. 343). Vi har valgt at afgrænse målgruppen til dem, der har fået en ubetinget dom. Denne afgrænsning giver os mulighed for at fokusere vores undersøgelse på frontmedarbejdernes arbejde med resocialiseringen af disse dømte.

Vi vil gerne undersøge, hvordan frontmedarbejderne konkret anvender RNR-principperne i deres arbejde med at styrke dømtes resocialisering. Dette kan omfatte identifikation og vurdering af individuelle risikofaktorer, udvikling af individuelle behandlings- og rehabiliteringsplaner, implementering af målrettede programmer og interventioner. Desuden, vil vi undersøge hvilken påvirkning anvendelsen af RNR har på frontmedarbejdernes dømmekraft. Hvilket kan omfatte vurdering af frontmedarbejdernes faglige skøn samt hvordan de navigerer i mødet mellem borger og social arbejder.

Derudover vil vi undersøge, hvordan forståelsen af RNR-principperne påvirker frontmedarbejdernes anvendelse af dem i det resocialiserende arbejde. Dette kan omfatte variationer i tolkningen af

principperne, forskellige tilgange til risikovurdering og behandlingsplanlægning samt eventuelle barrierer for implementeringen af principperne i praksis. En vigtig del af vores undersøgelse er også at identificere og forstå de udfordringer, som frontmedarbejderne oplever i deres bestræbelser på at fremme resocialiseringen af dømte. Disse udfordringer kan være både individuelle og organisatoriske i naturen og kan have indflydelse på effektiviteten af det forebyggende arbejde mod kriminalitet.

3.2 Systematisk litteratursøgning

I dette specialeprojekt gennemføres en systematisk litteratursøgning ved hjælp af forskellige faser og metoder, som bruges og fremskrives i Problemfeltet.

I den indledende fase er der foretaget generelle Google-søgninger og søgninger i oversigtslitteratur fra relevante kilder som Præventive Råd for Kriminalitet, Kriminalforsorgen og Aalborg Universitets biblioteks database. Der er også anvendt adgang til forskellige databaser som Infomedia, Sociology Database, International Bibliography of the Social Sciences og Bibliotek.dk. Efter den indledende søgning er der foretaget en tragtning af artikler og specifikke emner, hvor overordnede databaser, artikler om forskellige problemstillinger og relevante forskningscentre er blevet identificeret og kort beskrevet. Søgeordene ”Resocialisering af ubetinget dømte”, ”Rehabilitering og resocialisering i Kriminalforsorgen”, ”RNR-principperne” og ”Forebyggelse af kriminalitet” er blevet brugt i søgningerne. Der er også inkluderet engelske søgeord som ”Offender rehabilitation”, ”Recidivism reduction” og ”Offender risk assessment” for at afdække RNR-principperne, også kendt som ”Risk-Need-Responsivity Model”(Rienecker & Jørgensen, 2012, s. 142–149).

Vi har anvendt forskellige kombinationer af søgeord, såsom ”Rehabilitering OR 'Recidiv’ AND straf”, for at finde relevante tidsskrifter og forfattere inden for problemfeltet (Århus Universitet, 2022). Tidsskrift.dk, en national portal drevet af Det Danske Kongelige Bibliotek, blev brugt til at søge i digitale fuldttekst-tidsskrifter. En af de forfattere, der er blevet anvendt hyppigt i projektet, er Susanne Clausen, som har skrevet flere forskningsundersøgelser og tidsskrifter om RNR-principperne. Vi har også frasorteret ældre litteratur (mere end fem til otte år gammel) i Aalborg Universitets biblioteks database for at fokusere på opdateret og relevant litteratur i forhold til aktuelle tendenser (Rienecker & Jørgensen, 2012, s. 142).

4. Metodeafsnit

I dette afsnit vil vi udfolde vores videnskabsteoretiske position, som ligger til grund for vores metodevalg. Ydermere vil afsnittet komme ind på en detaljeret beskrivelse af vores valg af dataindsamlingsmetode, som består af kvalitative interviews. Derudover vil vi redegøre for vores valg af metode samt beskrive, hvordan vi har udført dataindsamlingen. Vores mål med dette afsnit er at give en grundig og gennemsigtig beskrivelse af vores metodevalg for at øge validiteten og reliabiliteten af vores undersøgelse (Rienecker & Jørgensen, 2012, s. 233).

4.1. Videnskabsteoretiske positionering - Hermeneutik

I projektets videnskabsteoretiske referenceramme har vi valgt en hermeneutisk tilgang til at støtte os i besvarelsen af vores problemformulering. Dette er valgt, da vores undersøgelse og nysgerrighed ikke lægger sig på en objektiv sandhed, men nærmere en faglig målgruppes subjektive oplevelser af deres sociale arbejde. Vi er opmærksomme på, at Kriminalforsorgen er et felt, vi allerede har en del viden og forforståelse omkring uden et direkte kendskab til feltet. Dette har bidraget til en særlig opmærksomhed på vores egne forforståelser i dette projekt. Vi har derfor gået til dette felt med et videnskabsteoretisk ståsted i hermeneutikken, for både at sætte vores forforståelser i spil, og samtidig være mere opmærksom på dem i processen (Bøggild Christensen et al., 2015, s. 23).

I dette projekt går vi ud fra Hans-Georg Gadamer's (1900) forståelse af den hermeneutiske videnskabsteori. Gadamer var en tysk filosof og en af de mest indflydelsesrige tænkere i det 20. århundrede. Han er særligt kendt for sit bidrag til hermeneutik (Klausen, 2020). Gadamer argumenterer for, at forståelse ikke er en passiv og objektiv proces, men snarere en aktiv og subjektiv handling, der involverer en forening af horisonter mellem fortolkeren og det, der skal forstås. Ifølge Gadamer kan forståelse kun opnås gennem en dialogisk proces, hvor fortolkeren engagerer sig i en aktiv og gensidig udveksling med det, der skal forstås (Bøggild Christensen et al., 2015, s. 31-33). Vi vil herunder yderligere udfolde den hermeneutiske begrebsforståelse, og hvilke forforståelser vi har haft opmærksomhed på i processen.

4.1.1 Forforståelse

Forforståelse er et grundbegreb og en idé inden for hermeneutik, som er teorien om fortolkning og forståelse. Forforståelse refererer til de antagelser, forestillinger og erfaringer, som en person allerede har, før de forsøger at forstå noget nyt eller anderledes. Forforståelse kan defineres som den eksisterende viden, erfaringer, overbevisninger og antagelser, som en person har, før de opfatter eller tænker over noget nyt. Forforståelse er påvirket af vores kulturelle og samfundsmæssige baggrund, som kan formes af vores opvækst, uddannelse, socialisation, interaktion med andre og andre livserfaringer. Som kandidatstuderende kan vores forforståelse påvirke, hvordan vi tolker og forstår den nye viden, vi indsamler. Dette kan påvirke vores horisont, som er den samlede viden og erfaring, som vi bringer med os i vores undersøgelse.

I vores projekt om det sociale arbejde i Kriminalforsorgen i Danmark er det vigtigt at være opmærksom på vores egen forforståelse, da vi selv er en del af den samme kulturelle og samfundsmæssige kontekst som vores informanter. Vi må være opmærksomme på, at vores forforståelse kan være forældet eller subjektiv og kan føre til fejltolkninger og misforståelser. Derfor er det afgørende at være åbne overfor nye ideer og perspektiver, når vi indsamler den nye viden gennem vores data (Bøggild Christensen et al., 2015, s. 32).

Som Bøggild beskriver i citatet herunder, er vi som mennesker altid tolkere af alt omkring os. ”*Det særlige ved samfundsvidenskaben er, at den tolker forhold, der allerede er tolkninger, fordi den beskæftiger sig med mennesker, som altid selv fortolker verden.* (Bøggild Christensen et al., 2015, s. 24)”. Det er afgørende, at vi er bevidste om vores forforståelse og er åbne for nye måder at forstå og tolke på. Vi kan ikke tolke noget uden at skabe en forståelsesramme, og denne ramme bliver skabt af vores forforståelse. Vi har tilegnet en del viden gennem læsning om RNR-principperne inden vores interviews. Da det både er en metode og et redskab, der kan anvendes på flere måder, er det vigtigt for os at sætte spørgsmålstejn ved, hvordan vores informanter fortolker og anvender disse i deres arbejde. Er RNR eksempelvis primært til at støtte deres faglige skøn, eller bruges de generelt mere til at skabe systematik i arbejdet om at mindske risikoen for tilbagefald blandt indsatte og løsladte? Vi er opmærksomme på, hvordan vores egne forforståelser og virke kan påvirke den kontekst, hvori vi forstår vores data og interagerer med vores informanter i interviewsituationen. Ifølge Gadamer vil vores forforståelse af verden, som både privatpersoner og studerende, altid være påvirket af vores historiske og kulturelle kontekst. Vores forforståelse af sociale fænomener vil derfor altid være subjektiv (Bøggild Christensen et al., 2015, s. 33).

Vores videnskabsteoretiske referenceramme har også spillet en rolle i vores valg af indsamlet data. Grundet vores fokus på frontmedarbejdere i Kriminalforsorgens faglige oplevelser, tolkning, forståelser og intentioner af deres arbejdsfelt giver kvalitative metoder gode muligheder for at udforske dette. Vi gør brug af kvalitative interview med fokus på åbne og lukkede spørgsmål til informanterne, som arbejder med personer, der har en ubetinget dom, eller lige er blevet løsladt. Dette gør vi for at give dem mulighed for at beskrive deres oplevelser og perspektiver med egne ord, så vi nemmere kan skabe en forståelse for deres perspektiv og komme tættere på en forståelse af den faglige kontekst, de arbejder i. Gennem kvalitative metoder kan man opnå en dybere forståelse af de sociale fænomener og de subjektive oplevelser, der er knyttet til dem. Gadamer argumenterede for, at vores forforståelse ikke er en objektiv proces, men rettere en subjektiv og dialogisk proces, der involverer en forening af horisonter mellem fortolkeren og det, der skal forstås. Kvalitative metoder kan derfor være et vigtigt værktøj til at opnå denne dybere forståelse (Bøggild Christensen et al., 2015, s. 32-34; Holm, 2006, s. 15–21).

4.1.2 Vores forforståelse

Vi har forskellige forforståelser inden for feltet. Én af os har tidligere arbejdet med metoden "Projekt God Løsladelse", hvor fokus var på tværfagligt samarbejde. Denne forforståelse har gjort os særligt opmærksom på, at det sociale arbejde i Kriminalforsorgen med henblik på at forebygge recidiv kan være udfordrende på grund af dets dynamiske karakter og organisationens hyppige implementering af nye metoder og tilgange. Denne forforståelse resulterede i, at vi inden påbegyndelse af problemfeltet havde fokus på, at der skulle være evidens for, at Kriminalforsorgen og afdelingerne i Kriminalforsorgen anvender RNR-principperne på nuværende tidspunkt i deres arbejde. Derudover har vi diskuteret vores forforståelser af, hvordan vi hver især tror, at sagsbehandlerne i fængslerne rammesætter deres arbejde med de indsatte. Én af os havde den opfattelse, at sagsbehandlerne kun har faste aftaler og et lukket kontor, mens den anden tænkte, at der måtte være mere tillid med åben kontortid på forskellige tidspunkter. Dette repræsenterer også, hvordan vores forforståelser er af relationen mellem de ansatte og de indsatte i fængslerne. Disse forskellige forforståelser af rammesætningen af det sociale arbejde har gjort os opmærksomme på, at dette også kan være et muligt interesseområde i interviewene, da dette kan have en stor betydning for, hvordan de arbejder med RNR-principperne, og hvilke menneskesyn, der kommer til udtryk i organisationen. Ydermere giver hermeneutikken os mulighed for at udforske Informanternes forståelse, tolkning af deres resocialiserende og rehabiliterende arbejde (Revstedt, 2008).

4.1.3 Informanternes forforståelser

Dette afsnit diskuterer udfordringerne ved at forberede sig på informanternes forforståelse før interviewene og påpeger vigtigheden af at være nysgerrig og opmærksom på vendinger og definitioner af ord, for at få den korrekte kontekst og forståelse af informanternes udsagn.

I forhold til vores informanter kan det være udfordrende at forberede os på deres forforståelse inden interviewene. Vi er dog bekendt med, at langt de fleste sagsbehandlere i fængslerne har en socialrådgiveruddannelse. Det er vigtigt at påpege, at efter 10 år på arbejdsmarkedet kan man have bevæget sig langt væk fra den faglige ramme, man har tilegnet sig gennem sin uddannelse.

Derudover udvikler uddannelser sig også over tid, så selvom en af studerende i dette projekt har en socialrådgiveruddannelse, bør vi ikke forvente en nødvendigvis tæt faglig forståelsesramme. Under interviewet med Informant 2 opstod en forforståelse, som skabte forvirring. Vi refererede til misbrugsbehandling, samtalerapi og andre former for rehabilitering som behandling, men i dette fængsel defineres behandling kun som misbrugsbehandling, og alt andet kaldes programmer. Dette førte kortvarigt til en misforståelse og forvirring, som dog hurtigt blev afklaret under interviewet (Informant 2, 00:37:09). Forforståelse kan både være en styrke og en svaghed i forhold til at opnå forståelse. På den ene side kan en rig forforståelse hjælpe os med at opnå en dybere forståelse af arbejdet i Kriminalforsorgen, fordi vi placerer det sociale arbejde i en større samfundsmæssig og teoretisk kontekst og ser det i relation til andre påvirkninger. På den anden side kan en forforståelse også føre til en snæver og forudindtaget tolkning af noget, hvilket kan hindre os som studerende i at se det i en bredere og mere nuanceret sammenhæng (Bøggild Christensen et al., 2015, s. 32-34).

Den hermeneutiske referenceramme gør os opmærksomme på den potentielle udfordring i projektprocessen, som kan opstå på baggrund af vores forforståelse. Ifølge hermeneutikken er det vigtigt at være bevidst om vores forforståelse og samtidig være åbne for nye perspektiver og forståelser, når vi prøver at forstå noget nyt eller anderledes. For at udfordre vores forforståelse i projektet har vi haft åbne dialoger og har lavet mindmaps for at undersøge forskellige tolkninger og perspektiver på vores emne. I det næste afsnit vil vi beskrive, hvordan vi som interviewere møder vores informanter, og hvordan Gadamer beskriver dette som en horisontsammensmeltning.

4.1.4 Horisontsammensmeltning

For at etablere en horisont mellem os som studerende og vores data er det vigtigt at være opmærksomme på vores egen forforståelse, informanternes forforståelse og den kontekst, vi befinder os i. Ifølge Gadamer (2007) kan dette have en betydelig indflydelse på vores forståelse af den indsamlede data i vores projekt.

Horisontbegrebet, som er centralt i Hans-Georg Gadammers hermeneutik, spiller en vigtig rolle i vores opfattelse og forståelse af verden. Forforståelse er den eksisterende viden, erfaringer, overbevisninger og antagelser, vi har, før vi opfatter eller tænker over noget nyt. Horisont kan ses som den samlede baggrund af viden, erfaringer og perspektiver, vi har til rådighed, når vi opfatter, tolker og forstår verden omkring os. Det omfatter også de grænser, der er fastsat af vores kulturelle, historiske og sociale kontekst, som kan begrænse vores muligheder for at opfatte og forstå verden på andre måder. Det er dog vigtigt at bemærke, at vores horisont ikke er statisk, men udvides og ændres gennem interaktion med andre og nye oplevelser. Gadamer påpeger, at det er umuligt at opfatte eller forstå noget fuldstændigt uden at tage højde for vores egen horisont. Derfor er det vigtigt at være opmærksomme på og reflektere over vores horisont for at opnå en mere nuanceret forståelse af verden. (Bøggild Christensen et al., 2015, s. 32-33; Juul & Bransholm Pedersen, 2017, s. 404).

Gadamer beskriver i citatet herunder, hvordan vores forståelse af fortiden og vores egen tid er tæt forbundet og gensidigt afhængige af hinanden.

Den historiske bevidsthed er bevidsthed om sin egen anderledeshed og udhæver derfor overleveringens horisont på baggrund af sin egen horisont. Men på den anden side er den selv som en aflejring over en fortsat virkende tradition, og derfor sammenfatter den med det samme det, der er blevet adskilt, for at formidle sig med sig selv i den historiske horisonts enhed, som den på denne måde erhverver (Gadamer, 2007, s. 292).

Den historiske bevidsthed, som er en del af vores horisont, kan være relevant i forhold til projektets emne om kvalitative interviews af frontmedarbejdere i Kriminalforsorgen og deres brug af RNR-principperne. Ved at være bevidste om vores egen historiske horisont og forforståelse som studerende, kan vi bedre forstå og fortolke de data, vi indsamler i lyset af den kontekst, som RNR-

principperne er udviklet i. Samtidig kan vi også være opmærksomme på frontmedarbejdernes faglige og organisatoriske historiske horisont og forforståelse, og hvordan dette kan påvirke deres brug og forståelse af RNR-principperne. På denne måde kan den historiske bevidsthed bidrage til en mere nuanceret og dybdegående analyse af projektets data og resultater (Ejrnæs & Guldager, 2008, s. 28; Juul & Bransholm Pedersen, 2017, s. 405; Holm, 2006, s. 15–21).

Så ud fra Gadamer's forståelse kan vores horisont give anledning til forforståelse eller fordomme, som kan begrænse vores muligheder til at opfatte og forstå verden på en ny måde. Yderligere kan horisont og forforståelse i sammenhæng med hinanden fungere som en slags filtre, der påvirker, hvad vi ser og forstår. Det er derfor vigtigt at være åben overfor nye perspektiver og at udvide vores horisont. Dette gør vi blandt andet gennem dialog og interaktion med informanterne og analysen af den nye viden. Et eksempel på dette er, når Informant 1 og 2 fortæller, at der kun er behandlingsgaranti for misbrug i praksis, hvilket prioriteres højere end andre former for behandling eller programvirksomheder (Informant 1 & 2, 00:37:30 - 00:38:43). Vi opdager også, at en indsat med en voldsdom kan have et ønske om behandling eller støtte, men der er ingen garanti for, at der er nok pladser på behandlingsprogrammerne til at tilbyde dem et program under deres fængselsophold. Dette betyder, at en dømt person med en voldsdom kan være i fængsel uden at modtage rehabiliterende behandling (Informant 1, 00:35:40). Dette gjorde os opmærksomme på mulige afvigelser mellem fængsels prioritering af behandling og RNR-princippernes risikofaktorer.

I dette afsnit har vi beskrevet vores opmærksomhed på vores egen forforståelse og bias, og hvordan det kan påvirke vores fortolkning af de data og informationer, vi indsamler i projektet. Vi har været bevidste om vores egne antagelser, holdninger og erfaringer, og hvordan de kan påvirke vores tolkning af de data, vi indsamler. Vi har også reflekteret gentagne gange over vores position som studerende og hvordan det kan påvirke vores tilgang til undersøgelsen. Hermeneutik som videnskabsteori lægger vægt på forståelse og fortolkning frem for en objektiv måling eller kvantificering af fænomener. Det betyder, at vi som studerende skal have fokus på at forstå konteksten og betydningen af de data og informationer, som vi indsamler om det sociale arbejde i Kriminalforsorgen og ikke kun se på dem som isolerede fakta.

4.2 Kvalitativ forskningsmetode

I dette afsnit undersøges flere vigtige elementer i vores forskningsmetodologi, som er nødvendige for at sikre validitet og pålidelighed i dataindsamlingen. Først fokuseres der på valget af den

kvalitative metode og dennes relevans i forhold til vores forskningsspørgsmål. Derefter reflekteres der over udarbejdelsen af interviewguides, og hvordan vi vil tilrettelægge vores interviews for at opnå den bedst mulige indsigt i vores informanternes oplevelser og perspektiver.

Samtaler kan bruges som undersøgelser, som Svend Brinkmann og Steiner Kvale yderligere beskriver i dette ” (...) vores forståelse af den sociale verden afhænger af samtaler (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 396) ”. Gennem det kommunikative samspil med andre mennesker kan vi få en forståelse af deres oplevelser, perspektiv samt deres valg og handlinger (Brinkmann & Kvale, 2015 s. 3). Da vi vil bruge samtalen i dette projekt til at åbne op for nye perspektiver og livshistorier gennem forskningsinterview, kræver dette grundige forberedelser ifølge Lene Tanggaard og Svend Brinkmann (2020). For at udføre et forskningsinterview, der kan generere nye og meningsfulde indsigter til det sociale felt i Kriminalforsorgen, har vi haft flere refleksioner og metodiske overvejelser. Disse refleksioner afspejler den teoretiske orientering i vores projekt. Dette er blandt andet, hvordan interviewene skal foregå, hvor de skal afholdes, hvem de mest relevante informanter er, hvilken dataindsamling, der vil give mest mening og etiske overvejelser - både i forhold til de spørgsmål vi vil stille, men også i forhold til informanternes anonymitet og opbevaringen af data (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 34).

4.2.1 Valg af forskningsdesign og dataindsamlingen

For at besvare vores problemformulering og få indsigt i frontmedarbejdernes anvendelse af RNR-principperne samt de udfordringer, de oplever i resocialiseringsprocessen, har vi valgt at bruge semistrukturerede interviews som den primære empiriske metode. Dette valg er baseret på vores fokus på frontmedarbejdernes perspektiver og erfaringer i Kriminalforsorgen og deres sociale arbejde. Ydermere har vores hermeneutiske videnskabelige position, en indvirken i vores valg af metode og analyse. Semistrukturerede interviews giver os mulighed for at indsamle dybdegående data om deltagerens oplevelser og perspektiver, som kan fortolkes og forstås inden for vores hermeneutiske perspektiv. Denne fleksible tilgang tillader deltagerne at udtrykke sig på deres egne vilkår og giver os indblik i de sproglige og sociale praksisser, der konstruerer deres oplevelser og perspektiver. Gennem disse interviews kan vi undersøge og fortolke komplekse sociale fænomener og sociale praksisser i det sociale arbejdes felt. Ved at anvende semistrukturerede interviews som metode kan vi trække tråde mellem deltagerne og deres erfaringer og dermed skabe en dybere forståelse af frontmedarbejdernes anvendelse af RNR-principperne og de udfordringer, de står over

for i resocialiseringsprocessen. (Brinkmann & Kvale, 2015 s. 3; Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 267–268; Bøggild Christensen et al., 2015).

For at indsamle den form for data vil vi anvende en interviewguide, som vil indeholde en række spørgsmål til interviewpersonerne. Interviewene vil være semistrukturerede, for at skabe en vis grad af fleksibilitet i spørgsmålene og mulighed for uddybende spørgsmål afhængigt af informanternes svar. Vi vil kommentere på spørgsmålene i interviewguiden herunder. Semistrukturerede interviews kan give projektet en mere nuanceret og detaljeret indsigt i vores frontmedarbejders udsagn, end et fuldt struktureret interview kunne (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 42–47).

Vi har valgt at lave to forskellige interviewguides, da tre af vores informanter er sagsbehandlere i fængsler, to i et åbent fængsel og en i et lukket, og så har vi en som er sagsbehandler i KIF. Fælles for vores interviewguides er, at vi har valgt at dele dem op i fire temaer. Temaerne lyder således: Sociale problemer, Socialt arbejde, Længere straffe og til sidst Overlevering. ”Socialt Arbejde” har vi intentioner om at indsamle udsagn og beskrivelser af, hvordan RNR-principperne bliver brugt og anvendt i deres arbejde. Ydermere er hensigten med dette tema er også, at få deres beskrivelser af deres tolkning af RNR-principperne gennem deres anvendelse og oplevelser af dem. I temaet ”Længere Straffe” vil vi gerne høre frontmedarbejderne uddybe nærmere om de længere straffe, og hvordan de ser det som påvirkning i forhold til rehabilitering og resocialisering. Til sidst har vi tilpasset emnet ’Overlevering’ afhængig af hvilken informant, der blev interviewet. Spørgsmålene er enten fokuseret på oplevelserne af indsattes overlevering til KIF, eller fokuseret på modtagelsen og overleveringen, når vi har interviewet informanten fra KIF. Strukturen forbliver den samme, men spørgsmålene er præget af deres jobstilling, for at skabe rammerne for, at indsamle mest mulig relevant information (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 44–47). Endvidere starter vi vores interviews med at spørge ind til deres faglige baggrund samt deres roller på deres arbejdsplads. Det har vi gjort for at spørge informanterne ind til områder, som de har let ved at svare på for at skabe en tryk atmosfære (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 44–47).

Vi har bevidst valgt ikke at fastlægge os på bestemte teorier inden interviewene. Vi vil gerne lade empirien tale for sig selv, men vi har haft fokus på relevante begreber, og andet, særligt fra vores systematiske litteratursøgning. Vi har udover RNR også haft fokus på relations dannelse og borgerinddragelse i vores tema ’Socialt arbejde’. Dette er for at give os en faglig ramme, men også fordi relevante begreber kan åbne op for nuancerede dialoger, samt hjælpe os med at besvare forskningsspørgsmålene (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 44).

I udarbejdelsen af interviewguiden bestræber vi efter, at den er præget af en åben dialog inden for rammerne af specifikke temaer og emner. Vi har derfor forsøgt at udvikle reflekterende spørgsmål, hvor der er mulighed for at vi kan komme med opfølgende og relevante spørgsmål. Et af de reflekterende spørgsmål som er brugt under interviewet er: ”*Hvad synes du, at der pt er af aktuelle udfordringer i at mindske chancerne for recidiv?* (Bilag 1)” Vi har også fokus på at strukturere interviewguiden på en måde, hvor der er plads til fleksibilitet og spontanitet fra os i løbet af interviewet. Der er rig mulighed for at stille uddybende og opklarende spørgsmål, samtidig med at vi stadig har fokus på emnet. Vi har derudover også fokus på at skabe trygge rammer for interviewet og vælger derfor at bruge hverdagsprog med et minimalt brug af faglige begreber i spørgsmålene (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 19).

Vi vil gerne bruge letforståeligt sprog i vores interviews for at undgå misforståelser. Vores interviewguide består udelukkende af åbne spørgsmål, der får informanterne til at reflektere over deres arbejdsrolle og bidrage med eksempler fra deres hverdag. Vi undgår at bruge lukkede spørgsmål i udarbejdelsen af vores interviewspørgsmål. Vi stræber efter at få informanterne til at give uddybende og fyldestgørende svar til vores analyse. Det er dog vigtigt at bemærke, at der under interviewet blev brugt lukkede ja- eller nej-spørgsmål eller fortolkende spørgsmål (Kvale & Brinkmann, s. 190, 2015). Vi har lejlighedsvis haft behov for definitive svar fra informanterne, hvilket blev spurgt under interviewet med informant 1 og 2: ”Så der er en der kan komme til at sidde inde for vold, som slet ikke skal arbejde med noget i fængslet? (Interviewere, 00:38:15).” Dette spørgsmål førte til et ja eller nej svar, men vi har fundet det relevant at inkludere det, da det har givet afklarende svar fra vores informanter. Vi har også struktureret vores spørgsmål i en naturlig rækkefølge for at lette dialogen. Spørgsmålene kan ændres under interviewprocessen såfremt vi vurderer i situationen, at andet kan være mere hensigtsmæssigt (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 19, 119).

Vi er særligt opmærksomme på øjeblikke, hvor informanterne præsenterede et fænomen, og i disse tilfælde fokuserede vi på at stille opfølgende spørgsmål, der opfordrede dem til at uddybe med konkrete praksisfortællinger. Vores tilgang i interviewet har understøttet vores hensigt om at indsamle detaljerede og kontekstbaserede oplysninger om frontmedarbejdernes erfaringer i Kriminalforsorgen (Brinkmann & Tanggaard, 2020).

4.2.2 Forberedelse og overvejelser forud for kvalitative interviews

Vi har haft flere refleksioner om, hvordan vi kan øge komfortniveauet for interviewpersonerne. I den forbindelse har vi drøftet, hvordan vi kan øge gennemsigtigheden af vores vidensbehov uden at påvirke interviewpersonernes svar eller lede dem til at give de svar, de tror, at vi ønsker at høre. Heri diskuterede vi vores tidligere erfaringer med kvalitative interviews. Manglende information til informanterne kan føre til misforståelser og i værste fald kan det resultere i, at vi interviewer fagfolk, der måske slet ikke arbejder inden for det specifikke område, som vi er interesseret i at undersøge. Vi har til hensigt om at undgå denne situation ved at give informanterne en vis gennemsigtighed om, hvad interviewet vil handle om på forhånd. Samtidig er vi bevidste om, at vi tilstræber en åben dialog, og vi ønsker ikke at miste denne ved at sende hele interviewguiden til informanterne på forhånd (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 25, 40–41). Vi har valgt at sende enkelte dele af interviewguiden, de 4 temaer, og en eller to spørgsmål fra hvert tema. Vi vil dog ikke bare sende dette udkast uopfordret, men de informanter som kan være interesseret i et udkast af interviewguiden, vil få muligheden for dette, hvilket alle fire informanter har vist interesse for. Vi mener, at informanterne vil føle sig mere komfortable under interviewet, hvis de ved med sikkerhed, at de kan besvare nogle af spørgsmålene undervejs og føler, at de kan identificere sig med emnet.

Interviews er uforudsigelige, og derfor bruger vi en interviewguide som hjælp til os som interviewere. Guiden fungerer også som støtte og gennemsigtighed for vores informanter både før og under interviewet, da de kender de emner og temaer, vi er interesseret i at indsamle viden om. For at mindske den eventuelle intimidations, som kan opstå ved at blive interviewet, har vi sendt vores informanter en mail med temaerne og nogle få spørgsmål før interviewene. Dette har også til formål at skabe klarhed om vores intentioner og signalere, at vi ikke ønsker at udfordre deres faglighed eller krænke dem eller deres profession på nogen måde. Vores interesse ligger i at forstå, hvordan de oplever og forstår det sociale felt, de arbejder i (Kvale & Brinkmann, 2015 s. 22, 119–120). Vi har også givet informanterne mulighed for at vælge rammerne for interviewet. Derfor afholder vi et fysisk interview på informant 3's kontor, et digitalt gruppeinterview via Skype med informant 1 og 2, samt endnu et Skype-interview med informant 4. Gruppeinterviewet er blevet planlagt, fordi informant 1 har givet udtryk for nervøsitet ved at stille op til interview alene og ønskede at have en kollega med sig. Informanten var usikker på, om hun havde tilstrækkelig erfaring til at besvare spørgsmålene, da hun kun havde arbejdet i fængslet i et år. Senere i afsnittet

vil vi beskrive, hvordan vi har valgt at afholde gruppeinterviewet, og hvilke overvejelser vi har haft i forhold til at det er et gruppeinterview.

Vi optager interviewene med en lydoptager, for at sikre korrekt transskribering og undgå datatab. Lydoptagelsen giver os som interviewere mulighed for at være mere til stede og aktivt lyttende, da vi ikke behøver tage noter under interviewet. Det fanger også sproglige nuancer og pauser, så vi kan vende tilbage til specifikke udsagn og lytte til dem igen efter behov (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 237).

Online interview

Det er vores intention at være godt forberedte på eventuelle udfordringer ved digitale interviews udover det rent tekniske. Vi har særligt været fokuseret på, hvad der kan gå tabt i samspillet med vores informanter. Det kan være svært at tolke kropssproget afhængigt af kameravinklen, og desuden kan man ikke etablere øjenkontakt på samme måde som i et fysisk interview. Men selvom nogle nonverbale signaler kan gå tabt, har vi stadig mulighed for at anvende ansigtsudtryk og gestik for at etablere en kontakt med vores informanter. For at forberede os til vores kommende interviews, har vi afholdt to pilotinterviews; henholdsvis et fysisk og et online interview. Under det digitale pilotinterview har vi særligt været opmærksomme på vores kropssprog og spørgsmålenes flow. Vi har valgt at have to informanter med til dette interview for at forberede os på et gruppeinterview. Noget af det gruppe-pilotinterviewet har gjort os opmærksomme på er, at den manglende øjenkontakt gør, at vi som interviewer bliver nødt til at blive mere kommunikative/verbale, hvis vi retter et spørgsmål til en bestemt informant (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 413–414; Albrechtsen, 2020; Kvale & Brinkmann, 2015, s. 236).

Gruppeinterview: semistrukturerede gruppeinterview.

Ofte når man holder et gruppeinterview, laver man fokusgruppeinterview med faste, strukturerede spørgsmål for at sikre, at man som interviewer ikke mister sammenhængen til samtalerne emner. Fokusgrupper fokuserer på, at informanterne kan skabe en masse refleksion mellem hinanden i en struktureret samtale. Vi har dog valgt at holde os til et semistrukturerede gruppeinterview. Vi vil begynde interviewet med at forventningsafstemme, hvad vi forventer af dem, da vi gerne vil have, at begge informanter får tid til at besvare spørgsmålene. Ifølge Kvale og Brinkmann har gruppeinterviews potentiale til at skabe en dynamik gennem den sociale interaktion, der kan føre til

flere perspektiver og dybere forståelse for interviewudsagnene (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 373). Informanternes fælles forståelse for deres fagområde kan føre til øget dialog mellem dem, hvor de kan supplere med kommentarer til hinandens udtalelser og erfaringer ud fra en fælles kontekstuel forforståelse (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 170). Som interviewere har vi ikke samme forforståelse eller erfaring inden for Kriminalforsorgen, hvilket yderligere understreger vigtigheden af at lytte til informanternes perspektiver og forståelse, samt være med til at motivere til en åben dialog mellem informanterne inden for de forskellige emner, vi har lagt for interviewet. Ifølge Tanggaard og Brinkmann skyldes den mulige komplekse data, at når data bliver genereret på gruppeniveau, giver det mulighed for en større og mere varieret mængde normative udsagn fra deltagerne. Gennem deltagernes sammenligning af erfaringer og forståelser i gruppeprocesserne, kan der produceres viden om kompleksiteterne i betydningsdannelser og deres forskellige og ens forståelser af deres sociale arbejde og tolkning af RNR-principperne (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 169–179).

Dette kan også være en udfordring i forhold til, at der nu er en tredje påvirkende faktor i interviewet. Dette kommer vi til at være særlig opmærksom på i analysen af interviewdata i forhold til interaktionerne. Da gruppeinteraktionen mellem vores to informanter kan komme til at påvirke, hvordan de besvarer spørgsmålene, hvad der diskuteres og generelt, hvordan de reagerer på hinanden. Det kan være, at informanterne påvirker hinanden til at være mindre kritiske om deres arbejdsplads, fordi de er kollegaer (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 181–182). Dette kan yderligere give anledning til en udfordring i analysen af vores interviewdata, idet en tredje påvirkningsfaktor er introduceret i interviewet, hvilket kræver særlig opmærksomhed på interaktionerne informanterne imellem. Gruppeinteraktionen mellem vores to informanter kan påvirke deres respons på spørgsmål, emnediskussionen og generelle reaktioner på hinanden. Som nævnt tidligere er det muligt, at informanterne kan påvirke hinanden til at præsentere en mindre kritisk holdning over for deres arbejdsplads, da de er kollegaer. En sådan påvirkning fra gruppeinteraktionen kræver en nøje analyse af vores interviewdata for at kunne identificere mulige påvirkninger. Gruppeinterviews kan også resultere i kaos på grund af det dynamiske samspil, der kan skabe situationer, hvor emnet kan komme ud på et sidespor. Som interviewere er det vigtigt at være opmærksom på denne dynamik og aktivt styre samt fastholde fokus på emnet (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 205).

Efter afslutning af dataindsamlingen har vi fået en yderligere mulighed for at udføre opfølgende interviews med vores informanter. Dette kan give projektet en fordel, da vi gennem denne proces opnår nye forforståelser og danner nye hypoteser. Ved at have informanternes samtykke til at besvare vores opfølgende spørgsmål kan vi få en mere dybdegående forståelse og forklaring af de emner, som diskuteres i det oprindelige interview. Formålet med vores efterfølgende interviews er at opnå yderligere information og afklaringer, som kan forbedre vores analyse og bidrage til at øge forklaringskraften i vores projekt (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 248). Efter påbegyndelsen på vores analyse, har vi tilsendt mails med vores opfølgende spørgsmål, og efter spurgt et nyt interview med Informant 1, 2 og 3. Alle vores opfølgende interviews skal foregå online. Når vi referer til de opfølgende interview, har vi valgt at adressere dem således: Informant 1,1, Informant 2,1 og Informant 3,1. Dette er for at skabe gennemsigtighed, og læsevenlighed i projektet, så det er muligt at finde tilbage til den oprindelige transskribering.

4.3 Ethiske overvejelser

Forinden vores kontakt af de forskellige relevante frontmedarbejdere med henblik på interview, har vi reflekteret og overvejet anonymiseringen af informanter. Vi ville gerne skabe en gennemsigtighed i, at deres identitet ville være skjult, og hvad vi ville gøre for at sikre dette, hvis de skulle være interesseret i at stille op til et interview. Yderligere har det også været en vigtig del i vores proces med de dybdegående interviews at sikre, at informanterne var informerede om, hvordan vi ville bruge deres udsagn, og hvordan vi ville opbevare optagelserne af interviewene. Dette gjorde vi både ved at skrive det i den første mail, og yderligere sende samtykkeerklæring til dem, som gerne ville stille op til interviewet. Derudover har vi også været meget opmærksomme på at få samtykkeerklæringerne inden interviewet, så vi var sikre på, at de havde haft chancen for at læse det igennem og overvejet vores behandling af mulige personlige oplysninger. I vores refleksioner omkring at beskytte vores informanternes identitet, har vi kun valgt at beskrive nødvendige oplysninger i opgaven, som har et formål i forhold til projektets emne. De mest personlige oplysninger, der bliver beskrevet om informanterne, er deres faglige baggrund og deres nuværende stilling. Dette har vi valgt at inkludere, fordi vi ser det som relevant at fremvise i forhold til at kunne analysere deres brug og tolkning af RNR-principperne og generelt hvilken faglig ramme, de tidligere og nu bevæger sig i. Yderligere har vi valgt at anonymisere udsagn fra informanterne, der beskriver meget specifikke negative oplevelser med samarbejdspartnere, således at samarbejdspartnerne bliver anonymiseret i transskriberingen. Oplysninger, som vi har valgt at

anonymisere i opgaven er: fængslernes navne og lokation og informanternes navne og alder. Derudover vil vi også anonymisere, hvis de behandlingsmuligheder, fængslerne eller KIF nævner, kun er eksisterende i et bestemt fængsel. Vi vil enten omskrive behandlingen/programmets navn eller udlade dem helt afhængig af relevansen for projektet. Vores anonymiseringsstrategi har været gennemsigtig -og åbenhed med vores informanter. Vi har yderligere lavet et skema med hvilke informationer, der skulle anonymiseres i transskriberingen, og yderligere markeret, hvis vi skulle ændre noget, hvor det ikke ville miste konteksten. Et eksempel på dette er: ”I x, har x arbejdet med flere der har ludomani.” Her har vi valgt at ændre det til følgende: ”I (fængslet), har (informant 2) arbejdet med flere, der har ludomani”. Udover at dette skaber en læsevenlighed i projektet, har vi også en etisk forpligtelse overfor vores informanter foruden at overholde både databeskyttelseslovgivningen og GDPR. Vi har en forpligtelse over for vores informanter til at beskrive deres udsagn i den korrekte kontekst og bevare forståelsen heraf på en korrekt måde. Dette er essentielt for at sikre integriteten af vores data og opretholde høj kvalitet for vores videnskabelige grundlag i vores undersøgelse (Bengtsson, T.T. & Mølholt, A., 2020, s. 194-197; Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 587, 598–599). Ydermere har vi valgt at fjerne talesprog i citaterne, som ’øh’ ’åh’, da det ikke skaber større læsevenlighed eller tager meningen væk fra informanternes udsagn (Kvale & Brinkmann, 2015, s 239).

4.4 Præsentation af informanter

I dette afsnit introducerer vi de fire informanter, som vi har valgt at interviewe til projektet. Alle informanterne har beskæftigelse i Kriminalforsorgen, men de har forskellige positioner og arbejdsopgaver.

Informant 1 er en socialrådgiver, der har arbejdet i Kriminalforsorgen i et år. Hun blev uddannet som socialrådgiver i 2014. I øjeblikket er hun sagsbehandler i Døgnbehandling i et åbent fængsel. Hendes primære målgruppe er indsatte med misbrug. Hendes hovedansvar er at skabe et rehabiliterende forløb for indsatte, og støtte med eventuelle udfordringer.

Informant 2 er også en socialrådgiver og har arbejdet i Kriminalforsorgen siden 2010. Hun arbejder i et åbent fængsel som socialrådgiver på Uddannelsesafdelingen og har tidligere haft en stilling i Døgnbehandling. Hendes primære rolle er at hjælpe indsatte, der er vurderet uddannelsesparate, med at komme i uddannelse. Hendes målgruppe er indsatte med en igangværende uddannelses eller job-forløb uden for fængslet.

Informant 3 er uddannet socialrådgiver og arbejder i Kriminalforsorgen i Frihed (KIF). Hun er en del af bandeexit-enheden, der håndterer exit-programmer, men yderligere også i tilsynsafdelingen. Her fører hun tilsyn, og hun skriver personundersøgelser. Hendes målgruppe er prøveløsladte, og dømte med betinget domme. Desuden udarbejder hun personundersøgelser og deltager i høringer for prøveløsladte.

Informant 4 er en socialrådgiver, der har arbejdet i et lukket fængsel i 12 måneder. Hendes primære opgaver omfatter at arrangere udgang for indsatte og håndtere prøveløsladelse. Derudover udfører hun risikovurderinger og samtaler med de indsatte.

4.5 Indhentning af informanter

I indhentningen af vores informanter har vi ladet os inspirere af Stephen J. Gentles beskrivelser af forskellige former for indhentninger af informanter. I et tidsskrift fra TQR, 'The Qualitative Report', som er en online peer-reviewed tidsskrift dedikeret til skrivning og diskussion om og af kvalitativ forskning, beskriver Gentles 'Purposeful sampling'. Denne indhentningsmetode fokuserer på at udvælge de mest relevante informanter, som kan give dybdegående og værdifuld information om det fænomen, som undersøgelsen fokuserer på (Gentles et al., 2015, s. 9). Vi brugte denne metode ved at reflektere over, hvilke informanter der ville have mest forklaringskraft til dette emne. Informanterne skulle arbejde enten resocialiserende eller rehabiliterende med kriminelle og tidligere kriminelle, og de skal bruge RNR-principperne i deres arbejde. Vi håbede, at med denne betragtning at få mere nuancerede og detaljerede beskrivelser af brugen af RNR-principperne i det sociale arbejde, og yderligere at give data bedre forklaringskraft til at besvare forskningsspørgsmålene og problemformuleringen i projektet. I vores søgen efter informanter kontaktede vi en bred vifte af frontmedarbejdere inden for Kriminalforsorgen. Vi tog først kontakt til Kriminalforsorgens akademiske samarbejde og forskellige afdelinger i Nordjylland, Midtjylland og Hovedstaden via mail og telefon. Vi kortlagde også kommunerne i disse regioner og sendte mails til fængsler og KIF-afdelinger. I mailen beskrev vi specialeprojektet, formålet med interviewene, refleksioner om anonymitet og foreslog datoer for interviewene. Vi stødte på udfordringer, da mange afdelinger ikke svarede, og andre var tidspressede og kunne ikke deltage. Kriminalforsorgens Akademisk Samarbejde kunne heller ikke finde informanter til os. Derfor valgte vi at bruge Convenient sampling som metode til at indhente informanter på grund af tidsbegrænsninger og manglende

tilbagemeldinger (Gentles et al., 2015, s. 9–10). Vi rekrutterede informanter fra forskellige kilder, herunder vores personlige netværk, hvor to informanter blev identificeret gennem familie og venner, én informant blev introduceret af en allerede inkluderet informant, og den sidste informant blev fundet via vores første mail-søgning.

4.6 Metodiske afgrænsninger

Det var afgørende, at vi var opmærksomme på vores forforståelser og åbne over for alternative fortolkninger. Vi stræbte efter at være refleksive og kritiske i vores analyse for at minimere bias og opnå en dybdegående forståelse af deltagernes perspektiver. Vores tilgang til undersøgelsen var kvalitativ og havde ikke til formål at kvantificere data eller opnå statistisk generalisering. Vores primære fokus var at opnå en dybdegående forståelse af deltagernes perspektiver, oplevelser og meninger. Vi havde valgt en hermeneutisk videnskabsteori i vores projekt, hvilket åbnede op for en grundig forståelse og fortolkning af frontmedarbejdernes anvendelse af RNR-principperne i arbejdet med at styrke dømtets resocialisering. Denne tilgang gav os mulighed for at undersøge de komplekse sammenhænge og kontekster, der påvirkede frontmedarbejdernes praksis. Det var dog vigtigt at erkende, at vores valg af metode og dataindsamlingsmetode også havde visse begrænsninger.

Semistrukturerede interviews indebærer, at vores dataindsamling var baseret på frontmedarbejdernes subjektive fortolkninger, erindringer og oplevelser. Dette kunne medføre en vis subjektivitet og variation i svarene mellem forskellige respondenter, hvilket krævede en grundig analyse og fortolkning af dataene (Bøggild Christensen et al., 2015, s. 34–36).

Vi var opmærksomme på, at deltagerne i gruppeinterviewet var kolleger og derfor kunne have følt en vis usikkerhed ved at kritisere Kriminalforsorgen. Deltagerne kunne have været bekymrede for at skabe negative konsekvenser for sig selv eller deres arbejdssituation ved at udtrykke åben kritik. For at imødekomme denne bekymring og fremme ærlige og åbne svar skabte vi en tryk og fortrolig atmosfære under interviewet. Vi understregede vigtigheden af fortrolighed og anonymitet og forsikrede deltagerne om, at deres svar ville blive behandlet fortroligt. Vi opfordrede yderligere til en åben dialog og tilskyndede deltagerne til at udtrykke deres holdninger og oplevelser, hvilket vi også oplevede. Under interviewet var Informant 1 og 2 relativt åbne med hensyn til, hvad de så som kritisk og manglende i det sociale arbejde i Kriminalforsorgen og håndteringen af kriminelle (Brinkmann & Tanggaard, 2020).

5. Præsentation af teori

I dette projekt vil vi anvende Søren Juul og Peter Høilund og Erving Goffmans teorier til at analysere vores kvalitative empiri og opnå en dybere forståelse af problemformuleringen. Disse teorier vil give os en forklaringskraft og bidrage til vores undersøgelse af frontmedarbejdernes anvendelse af RNR-principperne i arbejdet med at styrke dømtes resocialisering samt de udfordringer, de oplever i denne proces.

5.1 Dømmekraft

Dømmekraftbegrebet, som Søren Juul og Peter Høilund anvender, betoner socialarbejdernes handlen inden for historisk konkrete sammenhænge og muligheden for at reflektere over institutionaliserede praksisser og tænkemåder. Vi anvender denne teori til at undersøge og forklare, hvordan dømmekraft kan have en forklaringskraft i forhold til vores problemformulering. Vi fokuserer på frontmedarbejdernes anvendelse af RNR-principperne i arbejdet med at styrke dømtes resocialisering og de udfordringer, de oplever i denne proces. Ved at analysere frontmedarbejdernes praksis gennem Juuls begrebsramme om dømmekraft, ønsker vi at forstå, hvordan de navigerer mellem personlig, institutionel og social dømmekraft i deres arbejde med at implementere RNR-principperne. Vi vil også undersøge, hvordan spændingsfeltet mellem borgerens livshistorie, institutionsfortællingen og frontmedarbejderfortællingen påvirker frontmedarbejdernes anvendelse af RNR-principperne. Ved at anvende Juul og Høilund's begrebsforståelse af dømmekraft som analytisk ramme, håber vi at opnå en dybere indsigt i frontmedarbejdernes praksis og de komplekse dynamikker, der påvirker deres arbejde med resocialisering af løsladte (Juul & Høilund, 2015, s. 143).

5.2 Totalinstitution

Frontmedarbejdere, der arbejder med resocialisering af dømtede, står over for udfordringer i deres arbejde. Goffmans totalinstitutionsteori hjælper med at belyse disse udfordringer og deres indvirkning på både frontmedarbejdere og dømtede. Teorien introducerer begrebet 'kulturforskydning', hvor de indsatte aflærer tidligere adfærd og værdier for at tilpasse sig institutionens regler og normer. Dette kræver en omfattende proces med aflæring af gamle vaner og indlæring af nye, konstruktive adfærdsmønstre. Totalinstitutionsteorien hjælper også med at forstå udskrivningsangst, hvor de indsatte nærmer sig løsladelse og føler frygt og usikkerhed ved at genoprette deres frihed og

ansvar uden for fængslets strukturer og rutiner. Disse udfordringer kan påvirke effektiviteten af forebyggende arbejde mod kriminalitet. Frontmedarbejderne skal være opmærksomme på de specifikke udfordringer, som de indsatte står over for, for at skabe meningsfulde og effektive rehabiliterings- og resocialiseringsprogrammer. Goffmans totalinstitutionsteori giver en dybere forståelse af processerne og udfordringerne ved at arbejde i en totalinstitution som et fængsel. Ved at anvende denne teori kan frontmedarbejderne håndtere og tackle udfordringerne i deres bestræbelser på at fremme resocialisering af dømte og effektivt forebygge kriminalitet i samfundet (Goffman, 2019).

6. Analysestrategi

I dette afsnit vil vi introducere projektets overordnede tilgang til analysen. I vores analysestrategi anvender vi den abduktive tilgang til at bearbejde de kvalitative data, som er blevet indsamlet gennem vores semistrukturerede interviews.

6.1 Databearbejdelse og meningskondensering

I vores analyse af data har vi fokuseret på informanternes forståelser og meninger. Vores problemformulering lægger vægt på frontmedarbejdernes forståelser og oplevelser inden for feltet, og vores hermeneutiske videnskabelige referenceramme opfordrer også til at fokusere på oplevelser, forståelser og mening. Derfor har vi valgt at anvende de tre overordnede processer beskrevet af Brinkmann i bogen "Interview: Det kvalitative forskningsinterview som håndværk" (2018). Disse tre processer er meningskodning, meningskondensering og meningsfortolkning (Kvale & Brinkmann, 2018, s. 258).

Vi anvender en systematisk tilgang til at analysere og organisere kvalitative data og opnå en dybere forståelse af emner og temaer i interviewdataene (Brinkmann & Tanggaard, 2020). Først udfører vi meningskodning, hvor vi opdeler udtalelserne fra interviewet i mindre meningsenheder for at reducere kompleksiteten og få et mere grundigt indblik i centrale temaer og ideer. Gennem meningskodning identificerer vi temaer og mønstre i vores data. Vores fund består af konkrete eksempler og udtalelser, der afspejler informanternes oplevelser og værdier inden for det sociale

arbejde. Hvert fund kan tildeles en eller flere koder, der hjælper os med at identificere specifikke mønstre i dataene. Et eksempel på et tema, vi har oprettet, er 'RNR' der beskriver RNR-principperne i det sociale arbejde. Under dette tema har vi yderligere oprettet koder som 'Anvendelse', 'Tolkning' og 'Udfordringer' for at undersøge forskellige aspekter af RNR. Disse koder hjælper os med at strukturere og analysere vores data og identificere de centrale temaer og ideer (Bøggild Christensen et al., 2015, s. 33–34). Denne systematiske tilgang støtter os i at analysere og organisere vores kvalitative data på en systematisk måde, så vi kan opnå en dybere forståelse af de temaer og tendenser, der optræder i interviewdataene (Brinkmann & Tanggaard, 2020; Bøggild Christensen et al., 2015, s. 33–34).

I næste trin af databearbejdningen anvender vi meningskondensering for at reducere kompleksiteten af vores fund. Vi forenkler meningsenhederne til enkle sætninger eller nøgleord for at skabe en kortfattet oversigt over vores kvalitative data. Derefter bruger vi meningsfortolkning til at tolke vores fund. Vi betragter også kontekstuelle faktorer som sociale, kulturelle og historiske faktorer, der kan påvirke meningsenhederne gennem sekundær empiri fra litteratursøgningen i problemfeltet. Dette hjælper med at afsløre underliggende betydninger og temaer i dataene og kan føre til nye forståelser eller hypoteser. Disse tre teknikker støtter vores forståelse af komplekse og nuancerede betydninger i vores data og fremmer en dybere analyse af de emner, vi undersøger. (Bøggild Christensen et al., 2015, s. 33–34).

Kodning har flere fordele i arbejdet med store datamængder. Det gør os fortrolige med materialet og det har hjulpet os med at håndtere dataene effektivt. Den systematiske tilgang gør den analytiske proces mere struktureret og mindsker risikoen for, at vi overser vigtige oplysninger. Ved at vi har haft disse temaer, og kunne sætte den op imod hinanden, har det gjort det tydeligere at se mønstre og tendenser (Kvale & Brinkmann, 2018, s. 263).

6.2 Den abduktive tilgang

Efter organiseringen af vores fund fra de kvalitative interviews, bruger vi den abduktive tilgang til at formulere mulige hypoteser af de observerede mønstre og temaer. Disse hypoteser undersøger vi yderligere med baggrund i relevant teori, vores forforståelse af frontmedarbejdernes sociale arbejde og deres brug af RNR-principperne, men også sekundære data i form af kvantitative dataundersøgelser fra regeringsrapporter, akademiske artikler m.m. Ved at tage højde for data i en eksisterende kontekst og undersøge disse gennem relevant viden giver det os en bedre og større

forståelse for den viden, informanterne giver. Denne proces bliver gjort gentagne gange gennem projektet (Kvale & Brinkmann, 2018, s. 256). Vores analysestrategi omfatter en iterativ proces, hvor vi anvender både den hermeneutiske cirkel og abduktion. Vi bevæger os frem og tilbage mellem elementerne og dataene, mens vi opstiller og tester hypoteser og forforståelser. Denne iterative proces bidrager til en nuanceret og omfattende fortolkning af vores data (Brinkmann & Tanggaard, 2020; Kvale & Brinkmann, 2018, s. 260–261).

Vores opfølgende kvalitative interviews er en væsentlig del af den iterative analyseproces, der inkluderer både den hermeneutiske cirkel og abduktion. Disse interviews giver os mulighed for at fordybe os i vores data og udforske yderligere aspekter af de observerede mønstre og temaer. Når vi har organiseret vores fund fra de initiale kvalitative interviews, bruger vi den abduktive tilgang til at formulere mulige hypoteser baseret på disse fund. Disse hypoteser fungerer som retningslinjer for vores opfølgende interviews, hvor vi målrettet søger at undersøge og uddybe de identificerede temaer og mønstre. Under opfølgende interviews kan vi teste og udfordre vores hypoteser og forforståelse ved at dykke dybere ned i specifikke emner og stille uddybende spørgsmål til informanterne. Dette bidrager til en mere nuanceret og omfattende fortolkning af vores data og giver os mulighed for at opnå en dybere forståelse af frontmedarbejdernes sociale arbejde og deres brug af RNR-principperne i Kriminalforsorgen. Efter vores opfølgende interviews integrerer vi de nye indsigter og informationer i vores analyse ved at bevæge os frem og tilbage mellem elementerne og dataene. Vi vurderer og justerer vores hypoteser og forforståelse i lyset af de nye oplysninger, hvilket bidrager til en løbende forfinelse og udvikling af vores analytiske ramme.

Samlet set sikrer inkluderingen af opfølgende kvalitative interviews i vores analysestrategi, at vi ikke kun har en bredere og dybere forståelse af vores data, men også mulighed for at udforske og afprøve vores hypoteser og forforståelse i en iterativ proces. Dette bidrager til en mere robust og dybdegående analyse af frontmedarbejdernes sociale arbejde og brugen af RNR-principperne i Kriminalforsorgen (Kvale & Brinkmann, 2018, s. 256).

7. Analyse

Analysen starter med at belyse, hvordan forståelsen af RNR-principperne påvirker frontmedarbejdernes anvendelse i det resocialiserende arbejde. Vi undersøger Bonta og Andrews intentioner og det teoretiske grundlag for RNR-principperne, efterfulgt af en analyse af frontmedarbejdernes faktiske anvendelse af principperne. Derefter fokuserer analysen på anvendelsen af RNR-principperne gennem Juul og Højlunds dømmekraftsbegreb. Vi foretager en dybdegående analyse af, hvordan frontmedarbejderne praktisk anvender RNR-principperne i deres vurdering og beslutningsprocesser. Afslutningsvis belyses de udfordringer, der opstår i det resocialiserende arbejde, og hvordan disse udfordringer kan påvirke recidiv. Først udfoldes udfordringerne i en deskriptivt, og derefter analyseres udfordringerne i forhold hvordan fængselsmiljøet kan påvirke den resocialiserende proces gennem Goffmans totalinstitutionsteori.

7.1 Analyse del 1

7.1.1 Forståelsen og Intention

Bonta og Andrews har udviklet teorien "A General Personality and Cognitive Social Learning Theory" (GPCSL), der identificerer otte centrale risiko- og behovsfaktorer, som de kalder "The Central Eight". Deres teori er baseret på en socialpsykologisk tilgang til at undersøge kriminel adfærd, og fokusere primært på individuelle forklaringsmodeller i deres risikofaktorer. Deres socialpsykologiske forklaringsmodel betragter kriminel adfærd som noget tillært og lægger mindre vægt på sociologiske og kriminologiske forklaringsmodeller, som fokuserer på sociale strukturers indflydelse. Deres fokus er ikke udelukkende at identificere følgende faktorer, men også at implementere effektive tiltag til at ændre kriminel adfærd (Bonta & Andrews, 2007, s. 6-9). GPCSL-teorien udgør en grundlæggende del af RNR-principperne, der sigter mod at reducere risikoen for tilbagefald i kriminalitet ved at identificere individuelle risikofaktorer og behov. Ved at anvende RNR-principperne og GPCSL-teorien kan frontmedarbejdere og organisationer i fængslerne skræddersy deres indsats og interventioner til den enkelte indsatte baseret på kriminelles risikofaktorer. Målet er at reducere kriminel adfærd og forbedre rehabiliteringsresultaterne (Rønneling & Lund-Sørensen, 2017, s. 9; Bonta & Andrews, 2007, s. 9).

Udsagnet "Kriminalitet er tillært" afspejler et delvist også et læringsteoretisk perspektiv. Hvor man betragter menneskelig adfærd og identitet som resultat af læring af sine omgivelser (Hutchinsión & Oltedal, 2019, s. 143). Dette giver udtryk i at Bonta og Andrews tilgang til

kriminalitetsforebyggelse og -behandling, at de i stedet for at fokusere på straf og kontrol, betoner social læringsteori af at ved at fokusere på de sociale miljøer og kontekster, der opmuntrer til kriminel adfærd. De lægger vægt på at identificere de specifikke sociale og psykologiske mekanismer, som ligger bag konstruktionen af tillæringen af kriminel adfærd, og der søges efter interventioner og strategier, der kan ændre disse negative tillærte mønstre. Det kan omfatte interventioner, der fokuserer på at styrke positive sociale normer, øge adgangen til ikke-kriminelle rollemodeller og træne alternative adfærdsmønstre gennem adfærdsmæssige og kognitive strategier. Ifølge dette er kriminel adfærd ikke en medfødt eller uundgåelig egenskab hos enkeltpersoner, men derimod et produkt af sociale påvirkninger og læringsprocesser (Hutchinsión & Oltedal, 2019, s. 144 - 149). Ved at Bonta og Andrews betragter kriminel adfærd som primært tillært og er mindre opmærksom på de sociologiske og kriminologiske forklaringsmodeller, afspejler RNR-principperne, særligt risikofaktorerne, et mere individorienteret menneskesyn. De faktorer de har valgt at have fokus på, gør individet til hovedansvarlig for sin kriminelle adfærd, og fokuserer på at identificere og adressere individuelle risikofaktorer og behov som en måde at forebygge tilbagefald i kriminalitet. Malcolm Payne beskriver individorienteret menneskesyn, at den lægger mindre vægt på at anerkende samfundsstrukturers indflydelse kriminalitet, og i stedet lægger vægt på at ændringerne skal arbejdes med indefra (Payne, 2005, s. 101 – 129).

7.1.2 Anvendelsen af RNR-principperne

I dette afsnit vil vi belyse hvordan Bonta og Andrews forståelse, påvirker anvendelsen af RNR-principperne. Yderligere vil afsnittet belyse hvordan at i den faktisk anvendelse af frontmedarbejderne kommer en socialkonstruktivistisk forståelse i behandlingsprocessen (Berger & Luckmann, 1991). Forståelsen kommer blandt andet til udtryk ved vores frontmedarbejder fra KIF. Informant 3 beskriver, hvordan RNR fungerer som et redskab til at støtte forandringsprocesser og motivere til adfærdændring hos de dømte. Informanten påpeger, at værktøjerne i RNR-processen er forbundet indbyrdes og danner et sammenhængende mønster, når de arbejder med MOSAIK-forløbet, hvor hver opgave binder sig til den næste:

Under mosaik, det er med til at lave understøttende forandringsprocesser, så det er et redskab der hjælper os helt automatisk til at motivere og ændre adfærd, fordi hver opgave binder på den næste indirekte så lige pludselig kommer der sådan nogle røde tråde og små fine krøller, som vi ved når vi sidder og laver det (...). Og det er der, hvor det er et ret fint faktisk et redskab (Informant 3, 00:22:03).

RNR-principperne anvendes som retningslinjer og metoder til at motivere og ændre den prøveløsladtes adfærd. Ved at identificere og arbejde med de områder, der er knyttet til den dømtes risikofaktorer, bliver RNR-principperne en ramme for indsatsen. Frontmedarbejderen anvender principperne til at opstille og forfølge fælles mål med klienten og til at skabe en struktureret og intensiv tilgang til tilsynet. Noget af det som kommer til udtryk er, at i den faktisk anvendelse af RNR, lægger anvendelsen sig op ad et socialkonstruktivistisk perspektiv. De konstruerer borgernes livshistorie med støtte fra de individorienterede risikofaktorer, og forandringen sker gennem konstruktionen. Frontmedarbejderen i MOSAIK spiller en central rolle i konstruktionen af borgerens forandringsproces. Gennem deres interaktioner og interventionsstrategier er de med til at konstruere borgerens holdninger, tænkning og adfærd i forhold til kriminalitet. Frontmedarbejderen anvender RNR-principperne som redskaber til at støtte og facilitere konstruktionsprocessen. Ved at undersøge og adressere individuelle risikofaktorer og behov bidrager de til en konstruktiv og målrettet tilgang til klientens udvikling. Frontmedarbejderen arbejder på at skabe "røde tråde" mellem opgaverne og interventionerne i MOSAIK. Dette indebærer en bestræbelse på at skabe sammenhæng og integration mellem forskellige aspekter af den prøveløsladtes udvikling og tilsynet som helhed. Denne tilgang kan afspejle et holistisk syn, hvor klientens behov og ressourcer er i fokus, og hvor alle elementer af indsatsen er forbundet og understøtter hinanden. Ved at etablere og opretholde disse røde tråde kan frontmedarbejderen sikre en koordineret og meningsfuld proces for borgeren (Berger & Luckmann, 1991; Informant 3, 00:22:03).

Anvendelsen yderligere frem i forbindelse med det helhedsorienterede arbejde, som kommer til udtryk. I dette citat beskriver Informant 3, hvordan hun anvender og tolker RNR i forhold til den helhedsorienterede tilgang i sagsbehandlingen:

Jeg synes, det er et rigtig fint redskab for at kortlægge og sikre, at vi kommer hele vejen rundt. Altså, jeg oplever også i mit eget arbejde, at vi er pressede herinde. Hvad hvis jeg har kolleger, der er syge? Så kan jeg jo ikke få aftaler i min egen handleplan. Men når den handleplan, som bygger på RNR-principperne, kan være enorm god, fordi jeg sikrer mig, at jeg kommer hele vejen rundt. Ellers kan jeg eksempelvis ved en som er dømt for vold og går til Anger-Management, og der har noget med narkotika, Bum! Så fokuserer jeg hurtigt derovre, og jeg glemmer måske at være nysgerrig på boligforholdene, fordi det går hurtigt herinde. Men RNR-principperne hjælper mig også med det, da vores handleplaner bygger på RNR-principperne, sikrer vi, at vi kommer hele vejen rundt og opfanger eventuelle problemer. For eksempel,

hvis jeg spørger om boligen går fint, og svaret er nej, så siger personen, "Der er sgu lidt problemer med huslejen." Så kan jeg skynde mig at få fat i kommunen og håndtere det. Så absolut hjælper det med et sådan holistisk blik (Informant 3, 00:54:59)

Informanten udtrykker hvordan hun ser RNR som et værdifuldt redskab til at kortlægge og sikre, at hun kommer hele vejen rundt om borgerens situation. Informanten bemærker, at hun og hendes kolleger kan opleve pres og travlhed i deres arbejde, hvilket kan resultere i, at visse områder bliver overset eller nedprioriteret. Ved at anvende RNR-principperne i udarbejdelsen af handleplanen kan hun sikre, at alle relevante områder bliver dækket, og intet overses. Informant 3 forklarer, at uden RNR-principperne ville hun måske hurtigt fokusere på specifikke områder af borgerens problemer og overse andre vigtige aspekter.

Når det kommer til anvendelsen af RNR-principperne, viser Informant 3's udsagn, at de bruger disse principper til at strukturere deres indsats og sikre, at de kommer hele vejen rundt om de identificerede risikofaktorer og behov. Informant 3 nævner vigtigheden af handleplaner baseret på RNR-principperne, der hjælper med at identificere og håndtere de forskellige risikofaktorer. Ved at inkludere disse i deres indsats og interventioner søger Informant 3 at adressere og ændre adfærd hos de indsatte. Selvom Informant 3 ikke direkte nævner de specifikke risikofaktorer og behov i deres udsagn, kan vi antage, at de er bevidste om dem og inkluderer dem i deres handleplaner, som hun beskriver, er baseret på RNR-principperne. Dette beskriver Clausen også i forhold til implementeringen af RNR i KIF (Clausen, 2017, s. 35). Det er vigtigt at bemærke, at Informant 3 også nævner betydningen af et holistisk blik og opmærksomhed på andre områder såsom boligforhold. Dette indikerer en bredere forståelse af resocialisering, der strækker sig længere end blot at fokusere de individuelle risikofaktorer og behov. Dette kunne tolkes som en anerkendelse af, at sociale og kontekstuelle faktorer også spiller en rolle i udviklingen af kriminel adfærd. I sammenfatning viser Informant 3's udsagn både deres forståelse af RNR-principperne som individorienterede i forhold til identificeringen af risikofaktorer og behov og deres anvendelse af principperne i en helhedsorienteret tilgang, hvor de også inkluderer andre relevante aspekter af borgerens livssituation. Dette indikerer en kombination af individorienteret forståelse og en bredere socialkonstruktivistisk tilgang. Frontmedarbejderne anerkender, borgerens livshistorie og adfærd er konstrueret i samspil med sociale og individuelle faktorer. I praksis forsøger de at forstå og arbejde med de konstruktioner og fortolkninger af virkeligheden, som borgeren bringer med sig, og bruge dem som udgangspunkt for intervention og forandring. Dette giver et udtryk af, at ved at bruge

RNR sammen med et holistisk blik kan hun sikre, at alle områder af borgerens liv bliver taget i betragtning. Samtidig giver RNR-principperne hende en struktureret tilgang til at håndtere borgerens komplekse behov og sikre, at alle områder bliver vurderet og adresseret i behandlingsprocessen. Informant 4, som er frontmedarbejder i et lukket fængsel, beskriver også hvordan hun bruger RNR som et redskab til at kortlægge og adressere forskellige områder i borgerens liv:

(...) den er rigtig god for os, fordi vi får en rigtig god samtale til at starte med, hvor vi får rigtig kommet igennem alt ting, og du får et hurtigt indblik i hvem er den her person og hvad har de været igennem i deres opvækst, og det er vigtigt, fordi den har jo sin kriminalhistorie (I RNR-principperne). Så har den hele beskæftigelse, og har du haft job for, hvordan har det været, og har du gået i skole? er du blevet smidt ud af skolen? og hvordan havde du det med lærerne og autoriteter? og så var vi hele familien og tidligere dømte i familien, og så er det omgangskredsen og fritidsinteresser, hvad de laver i deres fritid. Og så er det den fysiske, psykiske og misbrugsproblemer i forhold til helbred, så du kommer jo rigtig meget rundt
(Informant 4, 00:16:47)

Informant 4's udsagn på, at anvendelsen af LS/RNR-vurderingen giver mulighed for en struktureret samtale med borgeren. Ved at starte samtalen med dette redskab kan Informant 4 hurtigt få indsigt i forskellige aspekter af borgerens livshistorie og baggrund. Dette kan betragtes som en konstruktionsproces, hvor Informant 4 aktivt konstruerer og skaber en forståelse af borgerens situation og behov. Ved at bruge LS/RNR-vurderingen som et struktureret redskab kan Informant 4 systematisk indsamle oplysninger om borgerens risikofaktorer og behov. Dette giver Informant 4 mulighed for at konstruere en helhedsforståelse af borgerens situation ved at indsamle informationer om borgerens livshistorie og baggrund (Payne, 2005).

Den individorienterede forståelse af RNR-principperne kommer til udtryk, når Informant 4 beskriver vigtigheden af at få indsigt i forskellige aspekter af borgerens livshistorie og baggrund. Ved at kortlægge og vurdere risikofaktorer som kriminalhistorie, beskæftigelse, uddannelse, familieforhold, omgangskreds og misbrugsproblemer, får Informant 4 mulighed for at identificere individuelle behov og områder, der kan påvirke en persons kriminelle adfærd. Ved at have denne bredere forståelse kan Informant 4 bedre tilrettelægge indsatser og intervenere på en måde, der er relevant og meningsfuld for borgeren, og fokusere på borgeren har en vis grad af autonomi og

ansvar for sin adfærd gennem fokus på disse risikofaktorer (Bonta & Andrews, 2007; Ejrnæs & Guldager, 2008, s. 140–141; Payne, 2005).

Men det interessante er, at dette ikke er Informant 1 og Informant 2's oplevelser af RNR, som begge arbejder i det samme åbne fængsel i to forskellige afdelinger. Da vi spørger dem indtil det, beskriver de begge at de nærmere ser RNR og LS/RNR som en afgrænsning af borgerens udfordringer.

Informant 2 påpeger, at handleplanen er mere forbundet med det helhedsorienterede, snarere end RNR-principperne. ” (...) *Handleplanen er jo mere, den vi jo bruger i forhold til det helhedsorienterede, det synes jeg* (Informant 2, 00:31:56)” hvor Informant 1 opfølger med: ”*RNR er nok mere det her, hvad er der et fokus på 'Hvad er det de bonger ud med?'* (Informant 1, 00:32:02)”. Dette antyder, at de ser handleplanen som et værktøj til at tage højde for alle aspekter af den indsatte's situation og behov, ud over hvad der er dækket af RNR-principperne. I Informant 2's udsagn, kommer det til udtryk at RNR-principperne fokuserer på at identificere, hvad de indsatte "bonger ud med", hvilket antyder, at de anvender RNR-principperne som en metode til at identificere og fokusere på de områder, hvor der er behov for særlig opmærksomhed og indsatser. Dette bliver yderligere udfoldet af frontmedarbejderne, at de ikke synes at RNR er opmærksom på individuelle prioriteter og behov i RNR-screeningen, men dette vil blive udfoldet i Analyse del 2. Men yderligere skal det også bemærkes, at fordi RNR bliver en del af handleplanen, så kan det argumenteres for, at RNR bliver en støtte til den helhedsorienterede tilgang.

7.1.3 Systemisk anvendelse

RNR-principperne udtrykker et individorienteret menneskesyn, hvor der lægges vægt på anerkendelse af den enkeltes tanker, følelser, værdier og behov, og hvor forandring søges opnået indefra. Principperne fokuserer på individuelle faktorer som risikofaktorer relateret til adfærd, tænkning og personlighedsmønstre. Interventioner og indsatser tilpasses individuelle forskelle for at fremme positiv forandring (Payne, 2005, s. 101 – 129).

Samtidig kan RNR-principperne ses i relation til det socialkonstruktivistiske perspektiv i anvendelsen, hvor virkeligheden betragtes som socialt og kulturelt konstrueret, og individet ses som påvirket af sin sociale kontekst og interaktioner med andre mennesker. Principperne anerkender betydningen af individuelle forhold og kontekst for menneskers handlinger og valg. Dermed udgør RNR-principperne en kombination af et individorienteret fokus på den enkeltes unikke behov og

kontekst samt en anerkendelse af, at individet formes gennem interaktion med andre og sociale konstruktioner (Berger & Luckmann, 1991; Payne, 2005, s. 101 – 129).

Informanternes udsagn tyder på, at når RNR-principperne og risikofaktorerne anvendes i praksis, benytter de en mere systemisk tilgang. Denne tilgang, baseret på systemteoretisk perspektiv, søger at forstå individets adfærd og problemer som påvirket af alle de systemer, individet indgår. Det giver yderligere udtryk for, at i anvendelsen konstruerer Informanterne en helhedsorienteret forståelse af borgerens situation, ved at tage hensyn til forskellige risikofaktorer og anskue dem som en del af et større system. Når de identificerer og vurderer individuelle faktorer som adfærd, personlighed og sociale netværk samt faktorer relateret til familie, boligforhold og helbred, er de i virkeligheden med til at konstruere en helhedsorienteret forståelse af borgerens situation (Hutchinsión & Oltedal, 2019; Payne, 2005, s. 190; Ejrnæs & Guldager, 2008, s. 153–154).

På den måde kan det argumenteres, at selvom RNR-principperne har et individorienteret udgangspunkt, bliver der konstrueret en systemteoretisk tilgang af frontmedarbejderne i praksis for at opnå en bredere og mere nuanceret forståelse af borgerens situation og behov.

7.2 Analyse del 2

I dette afsnit undersøger vi frontmedarbejdernes dømmekraft i Kriminalforsorgen i forhold til deres anvendelse af RNR-principperne i det rehabiliterende- og resocialiserende arbejde. Vi vil udfolde dette afsnit med Juul og Høilund's (2015) begrebsforståelse om dømmekraft som teoretisk perspektiv. Vi er særligt interesserede i at undersøge, hvordan frontmedarbejderne navigerer mellem retningslinjerne i RNR-principperne og deres egne professionelle erfaringer og vurderinger. Ifølge Juul og Høilund er der tre former for dømmekraft i Frontmedarbejdernes arbejde: den personlige, den sociale og den institutionelle. Den personlige dømmekraft refererer til frontmedarbejdernes individuelle anskuelser, vurderinger og holdninger baseret på deres baggrund og erfaringer. Den sociale dømmekraft handler om den påvirkning, som den bredere kontekst har på frontmedarbejdernes vurderinger. Både den personlige og den sociale dømmekraft kan påvirke frontmedarbejdernes anvendelse af RNR-principperne, da deres erfaringer og borgerens livshistorie kan påvirke deres anvendelse af principperne. Den institutionelle dømmekraft kommer særligt til udtryk i dette afsnit gennem frontmedarbejdernes implementering af RNR-principperne. Dette indebærer at følge de fastsatte retningslinjer og procedurer udarbejdet af Kriminalforsorgen og

bruge dem til at træffe beslutninger om ressourcer, programmer og støtte til de dømte. Det er væsentligt, at frontmedarbejderne udviser en reflekterende praksis og anvender deres socialfaglige vurdering inden for de institutionelle rammer (Juul & Høilund, 2015, s. 143).

I interviewet med frontmedarbejderen i KIF, kommer Informant 3 ind på kompleksiteten af spørgsmålene i LS/RNR-screeningen, og hvordan de kan virke indirekte, men at de i sidste ende kategoriserer og synliggør sociale problemer og kriminogene risici. Dette fører til citatet nedenfor, hvor hun beskriver, hvordan RNR er med til at danne grundlaget for handleplanen, og hvordan hun vurderer, hvilke indsatser borgeren skal have:

Det er bare vigtigt at understrege, at jeg ikke får det til at lyde som om, at det er RNR-principperne, der løser sociale problemer, men de er med til at kategorisere og synliggøre dem for os, fordi spørgsmålene er så indirekte. Alle spørgsmålene er ikke ligetil. Der er jo 50 spørgsmål eller et eller andet, hvor der er mange af dem, hvor at man tænker, 'hvorfor fanden skulle du vide noget om det?' Det ender i sidste ende med at give de forskellige enten høje eller lave point, og det er det, der gør forskellen. Så på den måde bruger vi de her principper enormt meget og danner også baggrund for hele vores handleplan i forhold til at det er dem vi kigger på. "Okay han har de her problemer". Det vurderer jeg. Hvordan kan jeg så arbejde med dem? Hvor kan vi sætte noget ind? Og derfra laver vi nogle indsatser ud for dem (Informant 3, 00:09:41).

I udsagnet fra Informant 3, kommer det til udtryk, hvordan hendes personlige dømmekraft gør sig gældende i mødet med den dømte. RNR-principperne har afgørende rolle i sagsbehandlingen i KIF, da frontmedarbejderen bruger dem til at kategorisere og synliggøre borgernes sociale problemer samt risikofaktorer. Men det er gennem hendes anskuelser, erfaringer og vurderinger af borgeren, som hun sidder overfor, som er afgørende for, hvilke indsatser og støtte den dømte har adgang til (Juul & Høilund, 2015, s. 143). RNR-principperne kan hjælpe med at danne baggrund for en handleplan og vurderingsgrundlaget, og for hvilke indsatser der skal laves for at løse problemerne. Det er derfor ikke tilstrækkeligt at stole på principperne alene, da en mere nuanceret og individuel tilgang er nødvendig for at tackle de komplekse problemer, som borgerne kan have. Handleplanen vil indeholde specifikke steder, hvorpå hun kan vurdere og handler ud fra egen faglige vurdering og administrere de indsatser, som lovgivningen indeholder, som den dømte har brug for (Juul &

Høilund, s 143, 2015). Det fremgår af udsagnene fra Informant 3, at den institutionelle dømmekraft har en betydelig magt i sagsbehandlingen i Kriminalforsorgens KIF-afdelinger. Dette skyldes, at RNR-princippet spiller en afgørende rolle i udarbejdelsen af handleplanen, samtidig med at LS/RNR-screenings vurdering af den dømtes risiko- og behovsniveau bestemmer, hvor ofte de dømte skal til tilsynssamtaler (Informant 3, 00:09:41; Juul & Høilund 2015, s. 143–144).

Endvidere, uddyber Frontmedarbejderen fra det lukkede fængsel vigtigheden i at tage hensyn til den bredere kontekst, i forhold til når de skal vurdere de dømtes risiko og behov gennem LS/RNR-risikovurderingen:

Dem sætter vi jo ned i, fordi når vi så samler det hele, så sætter vi jo ind i vores plan om den ligger i mellemhøj hvor ligger de henne i forhold til deres score (..) Jeg kan godt have en inde for drab som skal sidde her i 15 år, men hvor det var i et hændeligt uheld, (...) Hensigten har ikke været at dræbe en person, men det er det man har gjort, at det er det du får en dom for. (...) men man kan sige at hans risiko og behov er ikke ret høj, fordi han har et job. Han har en uddannelse, han har skole. Han har aldrig afsonet fængsel (..) Det er, at den fordeler vores ressource. Ham har vi selvfølgelig øje på, at vi selvfølgelig snakker med ham og har samtaler med ham og sådan noget. Men det er jo ikke ham vi skal sidde og lave motiverende samtaler med til misbrugsbehandling. (..) (Informant 4, 00:18:35).

I dette udsagn fra Informant 4 ser vi, hvordan hendes personlige dømmekraft kommer til udtryk gennem hendes sociale faglige vurdering. Hun anvender sine erfaringer og oplevelser til at udvikle en handleplan, der omfatter samtaler for at forbedre den indsatte persons ophold i fængslet. Samtidig viser det, hvordan de institutionelle rammer, såsom RNR-princippet, bruges til at kategorisere og vurdere den kriminelle handling samt den indsatte persons risiko og behov (Juul & Høilund, 2015, s. 143). Frontmedarbejderen inddrager den dømtes kriminelle handling og dom i sin vurdering, hvilket risikofaktorerne i LS/RNR-screeningen ikke tager højde for. Informant 4 beskriver sin forståelse af RNR-princippet som redskaber til at fordele ressourcer til indsatser, programmer og samtaler i det lukkede fængsel. Dette eksempel viser en indsat, der bliver vurderet til at have lav risiko i henhold til LS/RNR, og derfor ikke har behov for samtaler. Dette skyldes blandt andet, at den indsatte ikke udviser tegn på antisocial adfærd eller har en historik heraf, og at den kriminelle handling ikke var intentionel. Informant 4 befinder sig i et spænding mellem

institutionsfortællingen, der fokuserer på vurderingen fra LS/RNR og socialarbejderfortællingen, der lægger vægt på, at en person der er dømt til 12 års fængsel, bør have samtaler med sagsbehandleren i løbet af fængselsopholdet baseret på hendes faglige erfaringer (Juil & Høilund, 2015, s. 143; Informant 4, 00:18:35). Ligeledes giver Informant 2 indsigt i, hvordan hun navigerer i sit felt og arbejder inden for de institutionelle rammer, som socialrådgiver i et åbent fængsel på uddannelsesafdelingen:

Jeg synes, måske også det her med, det lyder måske ikke så fint at sige men lave en handel med dem. Men det gør vi nogle gange, hvor vi siger, at det kan godt være du gerne vil i uddannelse, men så skal du også det her, fordi så kan jeg godt sidde og sige til dem med min erfaring og mit kendskab til sådan noget, så ved jeg også bare, at hvis man sidder og ryger den ene joint efter den anden, så har man svært ved indlæring osv. Så derfor skal du også gå i behandling, også kan man godt lave sådan en handel med dem på den måde (Informant 2, 00:16:48).

Informant 2 beskriver sin tilgang i forhold til at handle i konkrete situationer baseret på sine personlige og faglige erfaringer. Hun bruger sin personlige dømmekraft som socialrådgiver og trækker på sin viden og kendskab til området for at forklare de dømte om konsekvenserne af deres handlinger. Selvom det kan virke lidt ubehageligt at bruge udtrykket "lave en handel", beskriver hun, hvordan hun forsøger at overbevise de dømte om at tage imod tilbuddet om misbrugsbehandling ved at forklare sammenhængen mellem deres handlinger og indlæringsvanskeligheder. Citatet illustrerer Informant 2's brug af personlig dømmekraft og faglig erfaring i forsøget på at motivere og vejlede de dømte i deres rehabiliteringsproces (Juil & Høilund, 2015, s. 143). Det kommer yderligere til udtryk, at informantens tilgang til at handle i overensstemmelse med institutionens praksis understreger betydningen af den institutionelle dømmekraft i hendes arbejde. Selvom hun bruger sin faglige vurdering og forsøger at imødekomme den dømtes behov og drømme, er hun også påvirket af de institutionelle strukturer og retningslinjer. Hun er bevidst om at for at opnå rehabilitering af den dømte, er det nødvendigt at handle inden for rammerne af institutionen. Derved træder hun i en magtfuld rolle og skaber et ultimatum for den dømte i håb om at motivere ham til at tage imod tilbuddet om behandling. Dette eksempel viser, hvordan institutionens magtstrukturer påvirker frontmedarbejderne og deres beslutninger i arbejdet med de dømte (Juil & Høilund, 2015, s. 144).

Informant 1 giver også udtryk for, hvordan hun ser, at institutionen har indflydelse på, hvordan de handler i forhold til deres faglige vurdering:

Og så tænker jeg også, at nu er der kommet nogle skærper i forhold til det her med deres prøve osv. Så er det, at de skal gerne gå i misbrugsbehandling, og det er jo nærmere tvang nu, fordi ellers får de ikke eller ofte ikke deres prøve, fordi de også skal kunne lægge rene urinprøver. Altså, prøveløsladte skal ud. Er det ikke rigtigt? Jeg synes bare tit, man sidder til handleplansmødet, og en betjent siger, 'hvis du ikke skal i misbrugsbehandling, så får du ikke din prøve'. Så er det 'take it or leave it'. Og så er der mange, der måske ikke har ønsket misbrugsbehandling, men så gør vi det. Det er sådan lidt. Vi tvinger dem lidt til misbrugsbehandling (Informant 1, 00:17:50)

I samme tråd omkring magtstrukturerne ser vi, hvordan Informant 1 reflekterer over de skærper og krav, der er kommet i fængslerne. På grund af skærper i reglerne om prøveløsladelse og kravet om rene urinprøver, oplever de en øget tvang til at få de dømte i misbrugsbehandling. Under handleplansmøderne kan politibetjente informere de dømte om, at hvis de ikke deltager i misbrugsbehandling, vil de blive nægtet prøveløsladelse. Dette skaber en "take it or leave it"-situation, hvor de dømte føler sig tvunget til at acceptere misbrugsbehandling, selvom det måske ikke var deres ønske. Dette viser, hvordan institutionens regler og krav kan påvirke frontmedarbejdernes handlinger og tvinge dem til at træffe beslutninger, der ikke nødvendigvis er i overensstemmelse med deres faglige vurdering (Juul & Høilund, 2015, s. 143; Informant 1, 00:17:50). Yderligere, kommer den institutionelle dømmekraft tydeligt til udtryk i dette udsagn, da frontmedarbejderen følger de fastsatte retningslinjer, som betjentene repræsenterer, i forhold til at de dømte er nægtet prøveløsladelse, hvis ikke de deltager i misbrugsbehandling. Det er derved ikke udelukkende RNR-principperne, der har en virkning på Informanternes dømmekraft, men også selve de retningslinjer institutionen er baseret på. De institutionelle rammer skaber en magtbalance, hvor de dømte føler sig tvunget til at acceptere institutionens vilkår, selvom de måske ikke ønsker det (Juul & Høilund, 2015, s. 133–143). I dette eksempel fra frontmedarbejderens dagligdag ser vi også, hvordan spændingsfeltet mellem de tre fortællinger kommer til udtryk, især den institutionelle fortællings dominans i vurderingsgrundlaget. Institutionens regler og krav om prøveløsladelse og rene urinprøver spiller en afgørende rolle og påvirker beslutningen om at påtvinge misbrugsbehandling. Selvom der kan være borgere, der ikke ønsker misbrugsbehandling, bliver deres fortælling underordnet i forhold til institutionens krav. Informant 1 udviser personlig

dømmekraft ved at være bevidst om tvangsaspektet og have bekymringer ved at tvinge folk til misbrugsbehandling. Derved bliver borgernes fortælling om deres ønsker og præferencer mindre betydningsfulde i denne situation på grund af institutionens dominans (Juul & Høilund, 2015, s. 143–144).

Endvidere, fortæller informant 3 fra KIF om vigtigheden i at kende de rammer, hun arbejder indenfor og have en forståelse for, at i hendes arbejde er de flydende, men er også opmærksom på, at man forholder sig til personen, der sidder foran dem.

Det er virkelig vigtigt, at vi læser, hvem vi sidder med foran os, og så prøver at holde os inden for rammerne så vidt muligt, men også er indforstået med, at det skal være flydende rammer. Så har jeg planlagt MOSAIK sammen med en, og han kommer, og han har lige været til Anger Management eller skal til det, og han er tydeligvis oppe og køre, så er det ikke i dag, jeg gør det. Så dropper vi det og bruger tiden på noget andet (Informant 3, 00:23:33).

Citatet åbner op for, hvordan det sociale arbejde udfolder sig i en kompleksitet af dynamikker, der befinder sig imellem de tre fortællinger, nemlig socialarbejderens (frontmedarbejderens vurdering), borgerens (deres behov og ønsker) og institutionens fortællinger (de fastlagte retningslinjer og principper). Der er et konstant spændingsfelt om, hvilken en af fortællinger der er den mest dominerende i mødet mellem socialarbejderen og borgeren. På den ene side har man borgerens livshistorie, og de behov de har brug for, og på den anden side ser man institutions normer, værdier og retningslinjer for, hvordan problemerne løses i arbejdet (Juul & Høilund, 2015, s 143). Informant 3 fortæller derved, hvordan hun navigerer i spændingsfeltet af historierne. Hun anerkender borgerens livshistorie, som skal forstås som den dømtes frustrationer, og vælger derfor at fokusere på de problemer, den dømte giver udtryk for, at der optager deres opmærksomhed. Det er ikke ensbetydende med, at hun bortser institutionsfortællinger som er tilsynsmodellen MOSAIK som er baseret på RNR (Problemfelt 2.2), men at der i mødet med borgen er behov for en tilgang præget af fleksibilitet og tilpasning.

Ligeledes i tråd med tidligere udsagn fra Informant 1, som i sin refleksion udtrykte sine bekymringer omkring tvangsaspektet af dømte, som tvinges i misbrug, ser man også Informant 3's personlige dømmekraft udspille sig, idet hun også er bevidst om, hvilke rammer hun arbejder

indenfor og derved bruge sin social faglige vurdering og handler i konkrete situationer, som er påvirket af institutionens normer og værdier (Juul & Høilund, 2015, s. 143).

7.2.1 Påvirkning af RNR

Videre ser vi det relevant at undersøge, hvilken påvirkning RNR-principperne har på frontmedarbejderne, da informanterne italesætter deres syn på, hvordan RNR påvirker det resocialiserende arbejde. Informant 1 fortæller nærmere, hvordan hun bruger RNR-principperne, samt hvordan hendes social faglige vurdering spiller en afgørende rolle i hendes arbejde:

(...) Vi skal selvfølgelig lave vores egen socialfaglige vurdering i forhold til, man kan også sige 'Hvad er det for en modtagelighed, den indsatte har i forhold til, hvad kan han'. Det kan godt være, at han skal gå på uddannelse og egentlig reelt skal have en uddannelse, men hvis han ikke har evnerne til det, det er lidt svært. Jeg vil sige, at man aldrig kan få en uddannelse, hvis ikke man scorer på uddannelse, og man kan heller aldrig få døgnbehandling, hvis ikke man scorer på behandling. Men det kan ikke stå alene (Informant 1, 00:09:47).

Informant 1's udsagn illustrerer, hvordan RNR-principperne er blevet en afgørende faktor i vurderingen af indsatte og i fordelingen af ressourcer og tiltag. Ved at score på specifikke områder som uddannelse eller behandling åbnes der op for muligheden for at modtage disse ressourcer. Den institutionelle dømmekraft får dermed en forøget magt, da den er baseret på en evidensbaseret tilgang, der tager højde for bestemte risikofaktorer og behov. Frontmedarbejderne er nødt til at tage hensyn til RNR-scoringen, og de retningslinjer der er fastsat af institutionen, når de træffer beslutninger om indsatte og deres resocialisering. Samtidig viser Informant 1, at der stadig er plads til hendes personlige dømmekraft i den sociale vurdering af den enkelte indsatte. Hun understreger vigtigheden af at evaluere den indsattes modtagelighed og evner i forhold til de foreslåede tiltag, som f.eks. uddannelse. Hun erkender, at selvom en indsat måske skal have en uddannelse, kan det være problematisk, hvis vedkommende ikke har de nødvendige evner til det. Dermed ser Informant 1 RNR-principperne og hendes personlige dømmekraft som komplementære i den sociale dømmekraft. Hun erkender, at RNR-scoringen ikke kan stå alene og skal kombineres med en individuel vurdering af den indsattes modtagelighed og behov. Dette viser, at hun bruger både de institutionelle retningslinjer og sin egen faglige viden og erfaring til at træffe beslutninger (Juul &

Høilund, 2015, s. 143-145, 175). I dette citat herunder beskriver Informant 2, hvordan hun oplevede det resocialiserende og rehabiliterende arbejde inden RNR-principperne blev implementeret:

Altså, jeg vil sige, at i forhold til førhen har jeg også været her, hvor vi ikke havde de her principper. Det, vi måske er blevet bedre til, er at have fokus på de lidt svage, hvis man kan kalde dem det. Dem, som ikke selv råber højt, 'Jeg har brug for noget hjælp'. Og man kan sige, at den her peger ligesom på, at ham her har brug for noget hjælp inden for disse parametre. Og det tænker jeg, måske er vi blevet lidt bedre til. Førhen var det sådan lidt, dem som råbte højest, der fik mest hjælp (Informant 2, 00.12.02)

Informant 2's udtalelse viser en ændring i tilgangen til det resocialiserende og rehabiliterende arbejde efter implementeringen af RNR-principperne. Før introduktionen af disse principper blev beslutninger i høj grad baseret på relationen mellem frontmedarbejderne og de indsatte. Dem, der søgte hjælp og var mest vokale om deres behov, fik typisk mest støtte. Beslutningerne blev dermed i høj grad styret af frontmedarbejdernes personlige vurderinger og relationelle aspekter. Med RNR-modellen som et redskab er fokus ændret, og frontmedarbejderne kan bedre vurdere behovet for hjælp inden for de definerede parametre. Dette har ført til en forbedret opmærksomhed på de svagere indsatte, der ikke nødvendigvis selv giver udtryk for at have behov for hjælp. RNR-modellen hjælper med at identificere behovet og prioritere støtten mere objektivt og ensartet. Før implementeringen af RNR-principperne spillede frontmedarbejdernes personlige dømmekraft en afgørende rolle i beslutningsprocessen. Beslutninger om tildeling af hjælp og indsatser kunne variere betydeligt baseret på den enkelte sagsbehandlers vurderinger og præferencer. Med RNR-modellen og de fastlagte regler og procedurer, der er implementeret, er den institutionelle dømmekraft blevet mere dominerende. RNR-principperne og retningslinjerne har bidraget til at identificere behovet for hjælp inden for specifikke parametre og skabe en mere ligebehandling af de indsatte. Denne ændring kan ses som en styrkelse af den institutionelle dømmekraft og et forsøg på at skabe mere objektive og ensartede afgørelser i Kriminalforsorgen. Det betyder dog ikke, at den institutionelle dømmekraft er uden begrænsninger eller ikke påvirker beslutningsprocessen. Spændingsfeltet mellem frontmedarbejdernes personlige vurderinger, den indsatte behov og ønsker samt de fastlagte retningslinjer kan være en udfordring i at træffe afgørelser og sikre ligebehandling. Informant 2's udtalelse antyder, at der er sket fremskridt i at håndtere dette spændingsfelt og være mere opmærksom på de svagere indsatte og deres behov inden for de definerede områder. Dog erkendes det, at der stadig kan være udfordringer med at balancere de

forskellige fortællinger og sikre en retfærdig og individuelt tilpasset tilgang til resocialisering og rehabilitering (Juul & Høilund, 2015, s. 143).

Vi ser en udfordring i forhold til ovenstående, som kan være hvor fast den ramme er i forhold til risikovurderingen, og hvad de indsatte har ret til. Som udfoldes i problemfeltet, er kriminelle ofte en udsat målgruppe med flere komplekse problemer, så man kan sige at LS/RNR går ind og afgrænser denne målgruppe, i forhold til hvem der kan få lov til at få hjælp. Informant 4 beskriver, hvordan RNR-scoring og "Level of Service" (LS) bestemmer hvilke indsatser og programmer, de dømte har ret til. En høj RNR-score indikerer en høj risiko for tilbagefald i kriminalitet, og det giver den dømte ret til at deltage i specifikke programmer som "Nye Veje" og Voldsforebyggelse. Informant 4 påpeger dog en problematik i forhold til denne tilgang (Informant 4, 00:22:18), hvilket også kom til udtryk i hendes tidligere eksempel med den indsatte med lang dom, men lav scoring i risikovurderingen. Risiko- og behovsvurderingen afgrænser målgruppen for de indsatser, og dem der scorer lavt, risikerer ikke at få adgang til de nævnte programmer. Dette kan betyde, at nogle dømte, ikke modtager de rette indsatser, selvom de måske kan have behov for dem. RNR-Risikovurderingen kan muligvis føre til en standardisering af målgruppen og muligvis reducere individuel opmærksomhed og tilpasning. Da Risikovurderingen er baseret på de individorienterede risikofaktorer, kan det rejse et spørgsmål om, hvorvidt risikovurderingen altid er den mest hensigtsmæssige tilgang til at imødekomme de individuelle behov og sikre retfærdig behandling af de dømte.

I gruppeinterviewet med informant 1 og 2 reflekterer de over deres anvendelse af RNR-principperne i deres arbejde i det åbne fængsel. Det er værd at bemærke, at de primært forbinder RNR med LS/RNR-screeningen og de risikofaktorer, der identificeres gennem denne proces. Informant 1 giver udtryk for, at RNR fokuserer på at identificere, hvilke udfordringer og problemer de indsatte kæmper med. Det handler om at afdække, hvad der ligger bag deres adfærd og behov. Dette kan være nyttigt, da det giver en retning for, hvor frontmedarbejderne skal lægge deres fokus i deres arbejde med de indsatte (Informant 1: 00:32:02). Informant 2 supplerer ved at påpege: *"Ja det er det, vi skal have størst fokus på herinde hurtigst. Jeg synes, at der kan være mange akutte og relevante ting udover RNR-principperne. Det vi peger på, er ikke nødvendigvis det som er det mest akutte for den indsatte* (Informant 2, 00:32:10)". Begge frontmedarbejdere er enige om, at de bruger RNR som et redskab til at trække de indsattes problemstillinger og udfordringer i fokus. Det fungerer som en slags afgrænsning af information og hjælper dem med at identificere de områder, hvor der er behov for særlig opmærksomhed og indsatser. Dog beskriver deres udsagn yderligere, at

RNR-screeningen ikke altid dækker det fulde spektrum af problemer og behov, og derfor er det nødvendigt at være opmærksom på andre vigtige aspekter af den enkelte indsatte.

Informant 2 opfølger dette med et eksempel fra hverdagen af, hvordan dette kan forstås i praksis:

Jamen, det kan godt være, at det som fylder for ham, er at hans husleje bliver betalt, ellers er alt andet faktisk fuldstændig ligegyldigt. Det kan også være, at han skal have den rigtige medicin, så derfor er det vigtigt, at han kommer ned på sygeafdelingen og lige snakker med en psykiater. Det er det eneste, som bare fylder i hans hoved, og så kan det godt være, at jeg siger, at det er noget andet, som er vigtigt (Informant 2, 00:32:40).

Hun beskriver en situation, hvor en borgers primære bekymringer og behov kan være knyttet til at få betalt sin husleje og sikre korrekt medicinering. Selvom Informant 2 måske mener, at der er andre vigtige aspekter, understreger hun betydningen af at anerkende og imødekomme disse specifikke behov. Dette eksempel fra praksis, kan give udtryk for særligt to ting. Vi ser både hvordan frontmedarbejderens sociale dømmekraft, og fortællingen af 'Borgerens livshistorie' kommer i spil i deres sagsbehandling, for at anerkende borgerens egen forståelse af deres behov og ønsker. Informant 1 opfølger Informant 2's udsagn med at pointere, at for rigtig mange fylder boligsituationen meget, og hun føler ikke, at de kan tænke på andet før, at det er blevet ordnet (Informant 1, 00:33:02). I Informant 1 og 2's, udsagn kommer anvendelsen af RNR til udtryk på to måder. Risikofaktorerne og vurderingen bruges som afgrænsning og fokus. Yderligere kan man også argumentere for, at dette er en måde at bruge Modtagelighed på, som er det tredje princip i RNR. Informant 1 og 2 bruger deres sociale dømmekraft i vurderingen om borgerens modtagelighed for behandling, ved at anerkende, at der kan være andre faktorer og behov, som er vigtige for den indsatte, og gennem dette skabe motivation for behandlingsprocessen (Clausen, 2017; Juul & Høilund, 2015, s. 143).

Informant 4 understøtter udsagnet i det hun også tager stilling til 'borgeren livshistorie', og hvordan den udfolder sig i hendes arbejde.

Nej, man kan sige grov narko er noget af det vi har mest fokus på. Der er jo dem der har et misbrug også. Det er jo specielt at få motiveret til misbrugsbehandling. Få motiveret til, at de vil noget andet. Så der er jo rigtig mange motiverende samtaler til at få forklaret dem, få fortalt dem og vise dem at det de rent faktisk selv er blevet

udsat for, det er de ved at udsætte deres egne børn for. Så hvis vi er heldige, så har de børn så kan vi motivere lidt den vej (...) (Informant 4, 00:10:59)

Informant 4 fortæller om en situation, hvor hun har fokus på at motivere den dømte med misbrugsproblemer til at tage i behandling. Hun bruger derved sin personlige dømmekraft til at vurdere, hvad der virker motiverende for den dømte, hvilket også er et udtryk for modtagelighedsprincippet i RNR-modellen, som har fokus på at vurdere borgerens individuelle karakteristika og tilpasse interventionsmetoden, så de passer til borgeren (Clausen, 2017). Hun anerkender, at ikke alle borgere er ens, og derved gennem de motiverende samtaler forsøger hun at få forklaret dem, hvilke muligheder de har. Hun uddyber derved, at hvis en borger har børn, kan hun motivere borgeren til at reflekterer over deres handlinger og derved tage imod tilbuddet om behandling for deres misbrug. Ligeledes ses det, at frontmedarbejderen ligger i et spændingsfelt mellem borgeren livshistorie og socialarbejderens fortælling, i det hun forsøger at overbevise borgeren om, at misbrugsbehandling er den rette beslutning. Vi ser derfor den personlige dømmekraft som gældende, da hun trækker på den erfaring, hun har med motiverende samtaler og ved, at det er den rette løsning på situationer som denne (Juul & Høilund, 2015, s. 143).

7.3 Analyse del 3

Dette analyseafsnit indledes med en mere deskriptiv tilgang til de udfordringer, som frontmedarbejderne står over for i deres arbejde med rehabilitering og resocialisering af løsladte individer. Ved at dykke ned i disse udfordringer vil vi opnå en grundigere forståelse for de komplekse problemstillinger, der påvirker implementeringen af effektive indsatser, der skal bidrage til løsladtes proces tilbage til samfundet.

7.3.1 Tidspres

En udfordring, som fremhæves og gentages af frontmedarbejderne særligt i fængslerne, er det korte tidsrum der er til at foretage en grundig risikovurdering af de indsatte:

Men jeg synes bare også, når vi skal lave den LS/RNR, så skal det gøres på 10 dage, og der synes jeg godt, at man kunne have brugt, at man lærer den indsatte at kende noget bedre, end man gør, når laver dem (...) Men så efter første og anden handleplan, så er det måske der, at man kan se, jamen for fanden så scorer han faktisk ikke rigtig,

fordi der er noget, han faktisk ikke har været ærlig omkring, eller ikke har fortalt. Han skal også have en relation til en og føle sig tryk, når han snakker med mig. Nogle gange så pynter de (indsatte) også en del på det. Så jeg synes ikke altid, den er helt retvisende (...) (Informant 1, 00:12:35)

Frontmedarbejderen påpeger, at det er vigtigt at opbygge en relation med den indsatte og skabe tillid for at få en mere ærlig og retvisende vurdering. Hun beskriver også, at indsatte nogle gange kan lyve eller ikke får nævnt relevante oplysninger, hvilket kan påvirke risikovurderingens nøjagtighed. På grund af den 10-dages tidsfrist til screeningen, udfører hun omfattende forarbejde før samtalerne. Dette gøres for at indhente så meget information som muligt om borgeren, så spørgsmålene kan specificeres, og der skabes en dybere baggrundsviden om den indsatte. Dette giver Informant 1 bedre mulighed for at opfange, hvis den indsatte, ikke taler sandt, samt at minimere eventuelle udfordringer. Informant 1 reflekterer yderligere over, hvordan nogle indsatte pynter på deres oplysninger under vurderingen, særligt misbrug (Informant 1, 00:13:26). Dette kan give udtryk for Goffmans begreb informationskontrol. Den indsatte prøver at minimere eller undervurdere deres problemer, for at styre, hvilken information de ønsker skal belyses. Dette kan være for at opretholde deres sociale identitet og undgå negative konsekvenser, da misbrug ofte er forbundet med negative fordomme og stigma (Goffman, 2009, s. 104-107). Hun nævner behovet for omfattende forarbejde, herunder at læse personundersøgelser og domme grundigt igennem, for at få mere viden om borgeren før vurderingen. Ved at sammenholde oplysningerne fra vurderingen med de indhentede oplysninger, kan frontmedarbejderen identificere eventuelle diskrepanser mellem den indsattes udsagn og den faktiske information (Informant 1, 00:13:26).

Ifølge Informant 4 er den korte tidsramme for screening også et problem, da nogle af borgerne kun lige er ankommet, når processen påbegyndes. Hermed forkortes og kompliceres muligheden for at opbygge en relation til den indsatte. Frontmedarbejderen fortæller yderligere, at LS/RNR-screeningen kan laves på flere måder, og ikke kun gennem en mere flydende samtale: *”Så de er næsten lige ankommet, når vi laver den, så vi har ikke ret meget tid. Nogle af dem når vi kun lige at se dem, og så er vi allerede i gang med at lave den. Så udfordringerne kan være, at hvis det bliver for meget kryds skemalagt LS/RNR-screening* (Informant 4, 00:24:59).” Informant 4 påpeger, at tidligere erfaringer har vist, at indsatte ikke trives, når LS/RNR-screeningen bliver for skematisk. En ensformig og skemalagt tilgang, hvor der kun fokuseres på tidligere handlinger og lovovertrædelser, kan kede og irritere borgerne. I det opfølgende Interview beskriver Informant 2,

som sidder i det åbne fængsel, at det faktisk kan virke formålsløst, i forhold til problematikken om tidspresset:

Det kan nogle gange godt føles lidt formålsløst, men alligevel sådan. Lidt hvor man tænker, altså lige præcis ham. Her kunne jeg godt have tænkt mig at have et par måneder mere til at lave LS/RNR-screening. Det er en tanke, jeg tror, vi alle sammen sidder med en gang imellem. Det er altså... KIF har jo også meget længere tid end vi har (Informant 2,1, 00:07:03).

Informant 2 udviser også ambivalente følelser i forhold til brugen af RNR. Tidligere i Analyse del 2 blev det nævnt, at hun følte, at de efter implementeringen af RNR var blevet lidt bedre til at hjælpe de svageste. Dette antyder, at hun ser en vis forbedring ved implementeringen, men modsat ser hun også et problem i RNR og dens effektivitet grundet den korte tidsramme. Dette kan også tolkes som, at hun ser et potentiale i RNR, hvis tidsrammen udvides, og der dermed bliver mulighed for at skabe en dybere relation til den enkelte, og dermed en mere udbytterig indsats. De tre informanter fra fængslerne er enige i, at der er en udfordring ved tidsrammen af LS/RNR-screeningen. De er alle bevidste om den begrænsede tid, de har til rådighed til at udføre screeningen. Dette kan potentielt føre til en følelse af hastværk hos frontmedarbejderne, som kan påvirke kvaliteten af screeningen og den efterfølgende behandlingsproces. På grund af kritikken af tidsfristen fra Informant 1, 2 og 4, valgte vi i det opfølgende interview med KIF-medarbejderen at spørge ind til, hvordan hun oplever hendes tid til at lave LS/RNR. Informant 3 beskriver at KIF har otte uger til rådighed sammenlignet med de andre informanter. Men selvom KIF har mere tid, står de over for udfordringer med at opretholde kontinuitet i deres arbejde med klienterne. Ifølge Informant 3, er indsatte i fængslet mere tilgængelige, hvilket resulterer i en mere intens opstartsfasen sammenlignet med deres behandlingsprocesser. Der kan opstå forhindringer såsom sygdom eller akutte situationer, der forlænger pauserne mellem RNR-screeningsamtalerne. Selvom det kan virke af lang tid, påpeger informanten, at det i praksis kan gå hurtigt, især når klienterne har urolige perioder og har svært ved at sidde stille i en hel time. Dette kræver en opdeling af opgaven i flere omgange. Informanten nævner også, at kollegaer kan have udfordringer med at nå at gennemføre LS/RNR-screeningen. Så selvom Informant 3 har mere tid til rådighed, oplever de stadig udfordringer forbundet med at opretholde kontinuitet og effektivitet i arbejdet med klienterne (Informant 3,1, 00:00:28).

7.3.2 RNR og Kriminalforsorgen forskellige forventninger

En anden udfordring, som vi identificerer som et tema, er det divergerende fokus mellem RNR-tilgangen og Kriminalforsorgen, der kan ende i en limbo for de indsatte uden tydelig retning eller støtte. RNR-tilgangen lægger vægt på specifikke risikofaktorer og behov, mens Kriminalforsorgen kan have en anden prioritering eller tilgang. Dette kan efterlade de dømte i en midterposition, hvor de ikke får den nødvendige opmærksomhed eller støtte fra nogen af parterne. Informant 2 beskriver et eksempel på dette:

Vi har jo faktisk en del som faktisk slet ikke når at få en indsats i forhold til det vi peger på i de her principper. Det kan vi simpelthen ikke nå. (...) Altså hvis vi nu for eksempel peger på at der skal et eller andet programvirksomhed fordi han er kriminel-tænkende eller hvad det nu er. Det er ikke at han nødvendigvis har et misbrug. Så skal vi jo ud at finde et program som passer til det og de programmer de kører ikke sådan kontinuerligt (Informant 2, 00.33.25).

Informant 2 beskriver her, at der er en udfordring i forhold til at gøre en indsats for alle de dømte i forhold til RNR-principperne. Informant 1 og 2 nævner også et eksempel, hvor de identificerer behovet for et program relateret til antisocial tænkning, men på grund af begrænsninger i tilgængelige programmer, kan de ikke altid finde et program, der passer til behovet, eller de findes ikke i tilstrækkeligt omfang. Dette antyder en uoverensstemmelse mellem identificerede behov og tilgængelige ressourcer eller programmer. Informant 1 er enig i dette, og udfolder, at der er langt imellem ventelisterne på programvirksomhederne (00:34:13).

Så kan vi skrive ham på venteliste, og hvis vi nu er heldige, kan han i løbet af et år måske få tilbudt et program. Og så skal vi måske næsten vente på, at han bliver prøveløsladt, fordi så kan han få MOSAIK ude i KIF, og så kan det være at de kan gå ind og snakke om nogle af de her ting, men det er jo en lang proces, inden de når dertil. Jeg synes faktisk at, altså generelt så har vi for få af dem som kan tilbyde de her programmer her. Det har vi (Informant 2, 00:34:14).

I dette citat beskriver frontmedarbejderen en situation, hvor de må skrive en person på venteliste til et program. De påpeger, at det kan tage op til et år, hvis personen er heldig, før de får tilbudt programmet. Frontmedarbejderen nævner også, at de måske næsten skal vente på, at personen bliver prøveløsladt, fordi der er et specifikt program, MOSAIK, tilgængeligt i KIF, hvor de kan adressere nogle af de identificerede ting. Dette illustrerer en langvarig proces, der er forbundet med at få

adgang til relevante programmer eller interventioner. Frontmedarbejderen bemærker også, at der generelt set er for få af disse programmer til rådighed, hvilket indikerer en begrænset ressource og udfordringer i at imødekomme behovene hos de dømte. Hun nævner yderligere, at hvis man ikke har et misbrugsproblem, kan det være svært at få noget (Informant 2, 00:24:46). Vi spørger i gruppeinterviewet ind til, om dette betyder, at der sidder flere inde i fængslet, som eksempelvis er dømt for vold, og ikke får nogen støtte eller program i forhold til den problematik, hvilket Informant 2 uddyber: *"Teoretisk set ja. Man kan sige, at der kun er behandlingsgaranti på misbrug. Det andet, det er der faktisk ikke"* (Informant 2, 00:38:30) I gruppeinterviewet bliver dette tema yderligere uddybet, hvor det fremgår, at der er mange indsatte, der ikke får støtte eller programmer i forhold til deres specifikke problematik, som f.eks. vold. Dette bekræftes af Informant 1 og Informant 2, der anerkender udfordringen med manglende støtte eller programmer for visse problematikker. En anden udfordring, hvor RNR og Kriminalforsorgens fokus og retningslinjer ikke er enige, kommer til udtryk i forhold til risikofaktorerne og misbrugsbehandling inde i fængslerne. Informant 1 fortæller: *"Ja den med misbrugsbehandling, den er faktisk. Men så når vi laver en RNR, så kommer den langt ned, Misbrug. Det er jo anti-Kriminel tænkning, adfærd og omgangskreds. De er meget højere i forhold til misbrugsbehandling"* (Informant 1, 00:18:54) Vi ser yderligere forskellen på Kriminalforsorgens fokus på misbrugsbehandling, og at det er den eneste problematik som har behandlingsgaranti, men hvor RNR-princippernes risikofaktorer beskriver syv andre risikofaktorer før punkt '8. Stof-/alkoholproblem' (Clausen, 2017). Informant 1 og 2 har givet forskellige svar, da vi spurgte dem, om det er usædvanligt, at mange andre faktorer bliver prioriteret højere i risikovurderingen end misbrug, da misbrugsbehandling er anset som en prioritet inde i fængslet (Informant 2, 00:38:30).

Informant 2 argumentere for både Kriminalforsorgens fokus, og hvorfor RNR fokusere mere på antisocialt adfærd og tænkning.

Det betyder simpelthen, at vi skal gå ind og kigge på de områder først, kan man sige, har de sådan et anti-socialt mønster eller hvad er deres værdier og holdninger i forhold til kriminaliteten? Jeg synes jo også, at hvis man går ind og kigger på årsagen til kriminalitet så, vi kan både have nogle som angrer, og så har vi nogle som er, for at sige det rent ud, pisseligeglade. Det har vi. Og hvis de har lavet vold, og de overhovedet ikke angrer så kan man da godt sidde og tænke puha, er det fornuftigt at sende ham her ud igen. Så kan man sige så er det måske mere vigtigt end som så misbruget (Informant 2, 00:19:19)

Informant 2 fremhæver, at der kan være forskellige reaktioner fra de indsatte i forhold til deres forbrydelser. Nogle kan have anger, mens andre kan være ligeglade eller uengagerede. Informanten påpeger, at hvis en indsat har begået vold og overhovedet ikke viser anger, kan det rejse spørgsmålet om, hvorvidt det er fornuftigt at lade vedkommende blive løsladt igen. Hun mener derfor, at evalueringen af anti-social adfærd og holdninger kan være vigtigere end misbruget i forhold til at vurdere risikoen for tilbagefald. Hun argumenterer for, at fokus på anti-social adfærd, tænkning og netværk i RNR-vurderingen er afgørende for at forstå den indsattes kriminalitet og vurdere risikoen for gentagelse. Hun understreger betydningen af at evaluere den indsattes holdninger og manglende anger som en vigtig faktor i denne vurdering.

På den anden side, så forstår hun også godt, hvorfor misbrug har så stort et fokus inde i fængslerne. Det bliver gentaget meget af både informant 1 og 2, hvor meget misbrug fylder, og at der er mange stoffer i omløb inde bag murerne. Informant 2 beskriver således: *”Men det er jo fordi der er nogle, som tjener penge på andre folks ulykker også herinde, ikke? Nogle gange og ofte ved vi jo godt, hvem det er. Det kan jo være mange besøgende, som hiver tingene med ind, men vi har bare ikke nogen måder at stoppe det på. Vi er et åbent fængsel (Informant 2, 00:30:34)”*. Hun påpeger, at det er den handel af stoffer, der er en stor udfordring. Nogle af de indsatte udnytter hinanden ved enten at få dem til at købe stoffer eller hjælpe dem med at skaffe eller sælge dem. Informanten nævner også, at det er kendt blandt fængselspersonalet, hvem disse personer er, dog ikke altid specifikt, men stofferne forekommer både lejlighedsvis og ofte. Derudover identificerer Informant 2, at en del af problemet kan skyldes de mange besøgende, der kommer til fængslet og bringer ulovlige genstande eller stoffer med sig. Hun beskriver, at der ikke er nogen effektive måder at stoppe dette på, fordi fængslet er åbent, hvilket antyder, at der er begrænsninger i sikkerhedsforanstaltningerne eller kontrollen med besøgende. Samlet set fremhæver Informant 2, at problemet med misbrug er udbredt i fængslerne, og Kriminalforsorgen anerkender problemet ved at fokusere på det i forhold til behandlingsgaranti af misbrug (Informant 2, 00:30:34). Dette indikerer yderligere også en bevidsthed fra organisationen om behovet for effektive strategier og tiltag for at håndtere misbrugsproblematikken i fængselsmiljøet.

7.3.3 Kognitivt udfordret i forhold til at modtage hjælp

I RNR-principperne spiller Modtagelighed/Responsivitet en afgørende rolle for effektiv rehabilitering og resocialisering. Dette princip handler om at tilpasse forskningsbaserede metoder til

den enkelte borger og deres individuelle karakteristika, så de får de bedst mulige forudsætninger for at deltage i rehabiliteringsprogrammer (Bonta & Andrews, 2007, s. 7; Clausen, 2017).

Vores informanter stødte på nogle interessante udfordringer i forbindelse med Modtagelighedsprincippet i RNR. Princippet indebærer brug af forskningsbaserede metoder i arbejdet med dømt. Det er vigtigt at fokusere på, hvordan man kan skabe motivation hos borgeren og finde den tilgang, der bedst hjælper den dømt med at optage information og engagere sig i behandlingen. Formålet er at optimere deres forståelse og engagement i rehabiliteringsprocessen.

Det er ikke kun, tænker jeg. Vi får også nogle ind hvor... der kan jo både være et eller andet psykisk der gør at de kan have nogle diagnoser det skal vi også være observante på, som gør at de ikke kan modtage. Der kan også være nogen... vi får også nogle ind som faktisk ikke er særlig kloge en gang i mellem. Altså på sænke stadie og sådan. Hvor nogle har vurderet, at de kan godt afsone og det kan man jo så sætte spørgsmålstejn ved... Men ja det er der i hvert fald nogle som bestemmer, at de skal. Og så modtagelighed det handler også lidt om. Altså jeg har mange af de unge fyrer der som ikke har lært at stå op om morgenen, ikke har lært at vaske tøj, ikke har lært at lave mad nogle gange så er det faktisk første gang at de kommer ud i alt det her. Så vi starter simpelthen fra nul (Informant 2, 00:27:49).

I dette udsagn fra Informant 2 er der flere antydninger på udfordringer i forhold til modtagelighedsprincippet. Informanten nævner, at der er indsatte med psykiske diagnoser, der gør, at behandling eller programmer i fængslet ikke er tilpasset til dem. Hun nævner også de unge indsatte, der mangler grundlæggende færdigheder såsom at stå op om morgenen, vaske tøj og lave mad. Dette indikerer, at nogle indsatte starter fra et meget lavt færdighedsniveau og har behov for grundlæggende træning og opbygning af færdigheder, før der skal igangsættes yderligere indsatser og foranstaltninger. Derudover påpeger Informant 2, at der også er indsatte med kognitive udfordringer eller lav intelligens. Informant 2 sætter spørgsmålstejn ved beslutningen om at placere dem i fængslet, da det måske ikke er det mest hensigtsmæssige sted for dem. Dette understreger en potentielt manglende ressource til at håndtere denne målgruppe af udsatte borgere, der kræver mere støtte, og at der yderligere ikke er ressourcer og støttemuligheder tilgængelige i fængslet for indsatte med specifikke behov.

I gruppeinterviewet med Informant 2 er det overraskende at finde indikationer på, at personer med psykiske lidelser eller kognitive udfordringer kan ende i fængslet. Dette er overraskende, fordi i

Danmark er det udgangspunktet, at personer der er konstateret psykisksyge, ikke sidder i fængsel. Jf. § 16 i Straffeloven, at personer, der på gerningstiden var utilregnelige på grund af sindssygdom eller tilstande, der må ligestilles hermed, straffes ikke. Tilsvarende gælder personer, der var mentalt retarderede i højere grad (Straffeloven, 2021, §16). Desuden, jf. § 69 i straffeloven, hvis en gerningsmand var i en tilstand, der var betinget af mangelfuld udvikling, svækkelse eller forstyrrelse af psykiske funktioner, og denne tilstand ikke falder ind under § 16, kan retten i stedet for at idømme straf beslutte at træffe foranstaltninger som angivet i § 68 (Straffeloven, 2021, §69). I det opfølgende Interview spurgte vi videre ind til denne målgruppe, og de udfordringer de oplever med dem. Informant 1 beskrev, at hun havde oplevet ikke at kunne lave LS/RNR-screening på en indsat, fordi han var for dårlig fungerende til at kunne gennemføre det (Informant 1,1, 00:02:28). Men yderligere udfolder Informant 2 som Informant 1 også at kunne genkende at den her gruppe af borgere der kommer ind, ofte kan snyde dem i en længere periode også gennem samtalerne risikovurderingerne:

Det er dem, der måske har det. Hvad skal man sige? Dem, der altså ikke er så intelligente, kan virkelig godt snyde os, medmindre der foreligger en mentalerklæring eller noget lignende, hvor vi kan se deres IQ-niveau. De kan virkelig godt narre os, fordi nogle af dem har lært at sige de rigtige ting. (...) Og vi kan ikke altid bare afvise det og sige 'Det passer ikke', nogle gange er vi nødt til at tro på, hvad de siger (Informant 2,1, 00:05:53).

Dette peger på, at denne specifikke gruppe af individer ikke altid bliver korrekt identificeret eller placeret i systemet. Dette kan skyldes, at de formår at passere under radaren i en længere periode. Informant 2's udsagn kan også beskrive, hvordan det at denne målgruppe formår at snyde dem i samtalerne, kan være en utilsigtet konsekvens af det tidligere nævnte tidspres, som frontmedarbejderne oplever i arbejdet. Dette giver et indtryk af, at der er et behov for at tilpasse og differentiere indsatsen og støtten for at imødekomme de individuelle behov og niveauer hos de indsatte, herunder dem med psykiske diagnoser, kognitive udfordringer eller manglende grundlæggende færdigheder. Dette kunne bidrage til at sikre en mere effektiv og passende behandling og rehabilitering i fængslet. Et anden måde Modtagelighedsprincippet kommer til udtryk er i Informant 2's udsagn med tilrettelæggelse af behandlingen:

Men jeg synes, det er vigtigt, kan man sige, det er lidt som at vælge vejen til Rom. Nogle har måske behov for at starte med uddannelse eller at starte med behandling for

så senere at tage en uddannelse. Andre starter måske med uddannelse, fordi det fungerer som en motivationsfaktor, og så kan vi tilføje flere tiltag undervejs. Jeg prøver faktisk at snakke med de indsatte om, hvilke veje der er bedst for dem.
(Informant 2, 00:15:29)

RNR understøtter borgerinddragelse og motivation ved, at frontmedarbejderne inddrager de indsatte i dialogen om deres risikofaktorer og indsatsområder. Risikovurderingen skaber en struktureret ramme for informationsudveksling mellem frontmedarbejderen og den indsatte. Inddragelsen kommer også til udtryk ved, at informanten præsenterer resultaterne af RNR-scoringen og de anbefalede indsatser for den indsatte. De opfordrer de indsatte til at reflektere over og give deres input omkring disse anbefalinger. Den meningsfulde dialog giver de indsatte en følelse af medbestemmelse og ansvar for deres egen rehabiliteringsproces. Informant 2 anerkender, at der ikke er én fast vej til rehabilitering og lytter til de indsatte for at tilpasse RNR-processen individuelt (Bech Hansen, 2015, s. 109–110). At RNR kan blive brugt til at styrke borgerinddragelse, går den samtidig også ind og styrker borgernes retssikkerhed jf. § 4 i Lov om retssikkerhed fastsætter borgerens ret til at medvirke i behandlingen af deres sag og kræver, at myndighederne tilrettelægger sagsbehandlingen på en måde, der giver borgeren mulighed for at udnytte denne ret (Retssikkerhedsloven, kap. 2, § 4). Informant 3 fra KIF, beskriver yderligere, hvordan hendes arbejdstilgang kan variere og tilpasses i forhold til at imødekomme borgernes kognitive evner og behov. Informanten nævner, at hun selv er meget visuel og bruger ofte visuelle redskaber i mødet med borgerne:

Jeg er selv enormt visuelt, så Jeg kan meget hurtigt tegne ting med klienterne, og jeg printer meget de her, ud (...), der har lavet så flot en udvikling, der printer jeg dem ud og viser ham helt specifikt og går ned i dybden med hvert spørgsmål og siger, nu svarer du ja til det her eller nej til det her. (...), men han har jo også en kognitiv evne og altså er I stand til at modtage det. Det kan vi jo ikke med alle og hvis de har været udsat for at de har levet et meget et voldsomt liv i bandemiljøerne, hvor de har meget PTSD. (...) de jo også kognitivt have svært ved at følge med eller bare være lidt svage begavede. Så er det jo ikke lige det jeg ville sidde og gøre med dem. De kan også være ordblinde. så tilpasser jeg det på en anden måde, så prøver jeg at tegne eller inddrager handleplanerne så læser jeg op for dem og siger den dato oplyser du det her og det her og det her, prøv at se hvor du er nu. jeg prøver at tilpasse det så vidt muligt til den enkelte (Informant 3, 00:20:51)

Dette udsagn fra Informant 3 illustrerer, hvordan hendes faglige vurdering og erfaring spiller en central rolle i at imødekomme den enkeltes behov og sikre passende støtte og hjælp. Informanten evaluerer og tilpasser sin tilgang baseret på borgernes evner, kognitive niveau, baggrund og eventuelle traumer (Bech Hansen, 2015, s. 55–56). Hun beskriver brugen af tegninger og udskrifter til at visualisere og dykke dybere ned i spørgsmål og resultater i RNR-processen. Informanten håndterer udfordringen med modtagelighed, idet hun anerkender, at ikke alle borgere har samme kognitive evner eller kan modtage information på samme måde. Hvis en borger har været udsat for vold, lider af PTSD eller har andre kognitive udfordringer, tilpasser hun sin tilgang og benytter alternative metoder som tegninger eller læser handleplanerne højt for dem. Dette viser Informantens bevidsthed om individuelle forskelle og behov. Modtagelighedsprincippet kommer også til udtryk i Informant 3's tilpasning af sine tilgange og brug af alternative metoder for at fremme inddragelse og motivation, der passer til den enkelte borgers behov og evner. Dette sikrer, at borgeren aktivt kan deltage i deres egen behandlingsproces og har mulighed for at forstå og bidrage til udviklingen af deres handleplaner (Clausen, 2017, s. 33; Bonta Andrews, 2007, s. 1).

7.4 Analyse del 3.1.

I dette afsnit vil vi foretage en analyse og udfoldning af de udfordringer, som frontmedarbejdere oplever i deres rehabiliterende og resocialiserende arbejde med dømt. Fokus vil blive rettet mod de otte risikofaktorer i Bonta og Andrews RNR-principper, som udgør en del af udfordringerne, men også andre udfordringer, der kan påvirke risikoen for recidiv, vil blive inddraget i analysen.

Goffmans teori om totalinstitutioner vil blive anvendt til at beskrive, hvordan totalinstitutionen kan påvirke de indsatte og dermed skabe udfordringer for frontmedarbejdernes sociale arbejde. I relation til Goffmans totalinstitutionsteori vil vi i særdeleshed fokusere på begreberne aflæring, kulturforskydning, netværk, stigmatisering og udskrivningsangst (Goffman, 2019; Bonta & Andrews, 2007).

7.4.1 Kulturforskydning

Ifølge Goffman kan totalinstitutioner som fængsler have en effekt på de indsatte, hvor de lærer at tilpasse sig og overleve inden for institutionens rammer, men samtidig kan de miste deres evne til at tilpasse sig og agere i samfundet udenfor. Dette kan blandt andet være fordi totalinstitutioner skaber en særlig kultur, hvor de indsatte mister deres selvstændighed og autonomi, og hvorfor det kan

påvirke deres evne til at blive resocialiseret efter udskrivelse. Der er variation i fængselsmiljøerne, og dette afspejler sig i oplevelserne og erfaringerne hos de frontmedarbejdere, vi har interviewet. To af frontmedarbejderne arbejder i et åbent fængsel, hvor Informant 1 sidder i døgnbehandlingsafdeling og Informant 2 er i uddannelsesafdelingen, mens Informant 4 arbejder i et lukket fængsel. Denne variation vil forventeligt føre til forskellige perspektiver på, hvordan tilværelsen i fængslet påvirker resocialiseringsprocessen for de indsatte (Goffman, 2019, s. 18–20). I dette citat fra Informant 1 beskrives det, hvordan hun ser, at de indsatte bliver udfordret, i forhold til at vende tilbage til samfundet:

Jeg tror da også, at for mange af dem kommer det som et chok for dem, når de kommer ud, fordi det der med at lige pludselig skal de op, og mange siger, "ork, jeg kan sagtens klare et 37 timers arbejde", men det kan de ikke. Og så det der med, at man lige pludselig skal handle, og mange af dem har jo også angst, og sådan noget. Jo, for det er også det, når de har været på weekend og når de har været på orlov, så er de så glade for at komme tilbage i fængslet, fordi når de er ude, er de så meget på. (...) Men det var også oppe til morgenrundmødet, der siger de også, at de er glade for at komme tilbage, så kan de få struktur og få slappet af. Det er et chok for dem at komme ud, dem som har været inde mange gange eller lang tid. For det er jo hårdt arbejde (Informant 1, 00:42:32).

Ifølge informant 1 udviser de indsatte tilfredshed ved at vende tilbage til fængslet, da det tilbyder dem en struktureret hverdag og mulighed for at genfinde roen efter en periode med orlov. Informanten beskriver, at denne overgang kan være særligt udfordrende for dem, der har tilbragt længere tid i fængslet eller gentagne gange har været indespærret, da det kræver en betydelig indsats og tilpasning at forlade fængselsmiljøet (Informant 1: 00:42:32). Ifølge Goffman kan det forstås, at de indsatte, som beskrevet af Informant 1, er blevet påvirket og formet af totalinstitutionen, og deres adfærd, vaner og forventninger er blevet tilpasset til livet indenfor fængselsmurene (Goffman, 2019). Informant 1's udtalelse kan illustrere nogle af de udfordringer, som de indsatte kan opleve i forbindelse med deres løsladelse fra fængslet. Selvom informantens beskrivelse omhandler orlov, kan det antages, at de samme udfordringer kan opstå ved en egentlig løsladelse. Ifølge Goffman kan tidligere indsatte opleve en tendens til først at nyde deres frihed uden restriktioner, men senere få svært ved at regulere deres adfærd, da de ikke længere har en fast daglig rutine og struktur i deres liv uden for totalinstitutionen. Som en konsekvens kan det være udfordrende for dem at tilpasse sig arbejdsrutiner og udføre dagligdagsopgaver i en normal hverdag,

når de bliver løsladt og skal genoptage livet udenfor fængslet. Dette kan resultere i recidivisme, hvilket understreger vigtigheden af frontmedarbejdernes arbejde i at støtte indsatte med en struktureret rehabiliteringsproces for indsatte, der nærmer sig løsladelse (Goffman, 2019, s. 19–33).

Informantens beskrivelse fremhæver også en mulig proces af kulturforskydning og aflæring. De indsatte bliver vant til institutionens strukturer og mister gradvist evnen til at tage ansvar for deres eget liv. Dette kan skabe udfordringer ved løsladelse og forebyggelse af tilbagefald (Goffman, 2019, s. 19). Langvarig adskillelse fra samfundet kan føre til en mere markant kulturforskydning, kaldet 'Diskulturation', hvor den enkelte ikke længere kan klare sig uden for institutionen. Dette kan resultere i fjernelse af adfærdsmuligheder og vanskeligheder med at følge med i sociale forandringer uden for fængslet, hvilket midlertidigt begrænser deres evne til at klare hverdagsaktiviteter (Goffman, 2019, s. 19). Dette optræder i flere udsagn fra vores informanter. I det første citat fra Informant 1, som beskrev hendes borgere på døgnbehandling, som oplevede chok ved at komme ud på grund af kravene og travlheden. Noget andet særligt interessant i hendes udsagn er, at hun beskriver, at flere af dem har urealistiske forventninger til deres egne evner uden for fængslet. I fængslerne kommer de i seng og op igen på et bestemt tidspunkt hver dag, mulighederne for indkøb er ét sted, og de får/laver mad fast tre gange om dagen. Selvom de indsatte føler, at de gør mange hverdagsaktiviteter i fængslet, er dette i en fast struktur og med begrænsede muligheder, der kan være med til at gøre deres hverdag mere overskuelig. Dette kan være grunden til at flere af dem glemmer de udfordringer, som de muligvis havde inden fængslet, som eksempelvis at kunne holde et arbejde på 37 timer. De kan have dannet nye forforståelser af deres egne evner og kunnen og måske endda, deres egen selvopfattelse. En mulig forklaring på det chok, som Informant 1 beskriver, de indsatte oplever, kan således beskrives som en mulig kulturforskydning. Den forforståelse, den indsatte har haft om sig selv inde i fængslet, bliver farvet af de omstændigheder denne står i og er ikke realistiske uden for fængslet. Dette kan være en stor udfordring i forhold til det rehabiliterende arbejde i fængslerne, da de indsatte måske ikke kan se deres egne problematikker, Dermed finder de heller ikke enighed med frontmedarbejdernes handlingsplan for dem i forhold til, hvad der skal arbejdes på inden løsladelsen, hvilket yderligere kan give dem en følelse af magtesløshed efter løsladelse, grundet i skuffelse over manglende evner (Informant 1, 00:42:32; Goffman, 2019, s. 18–20).

Informant 3, som er socialrådgiver i en KIF afdeling, beskriver i dette udsagn herunder nogle af de udfordringer som borgerne, hun får ind, kan stå over for efter at have tilbragt tid i fængsel, samt hvordan dette kan påvirke disse tidligere indsatte evne til at tilpasse sig samfundet udenfor. Hun

antyder, at nogle af de indsatte kan have oplevet en sådan grad af isolation og deprivationsbetingelser i fængslet, at deres evne til at interagere med andre mennesker på en almindelig måde er blevet så forringet, at de kan have brug for hjælp til at genopbygge tillid og sociale færdigheder (Informant 3, 00:49:21).

Skal vi starte det kognitive program, eller skal vi bare snakke nu de næste 3 måneder og bare snakke så du lærer at snakke igen med mennesker og lære at få noget tillid igen, fordi der er jo nogle af dem, der sidder på en bandefløj, der sidder du isoleret i 22 timer i døgnet. Så kan du sidde der i 8 år. Du får dobbelt op på straf. Det er fuldstændig håbløst det der, så smider du en 16-årig ind. Hvis der er sket en visitationsrunde, vi har altså mange af dem, som vi skal arbejde anderledes med. Det er ikke fordi, vi har besluttet et andet program, vi så hiver frem, men vi arbejder alle sammen meget anderledes, og der er også nogle af dem, der er topmotiveret, fordi de er totalt ødelagt derinde nu. De har familie, børn, alt kørende for sig, så har de lavet noget ulovligt, og det skal de selvfølgelig straffes for, men så sætter vi dem ind på en måde og behandler dem på en måde, de er blevet ødelagt af. Så de er meget motiverede for at komme ind i det (hverdagen uden for fængslet), så der kan også være nogle lettere klienter - nogle af dem, men størstedelen er meget ødelagt, og det gør, at vi skal langsomt arbejde os frem (Informant 3, 00:49:21).

Hun beskriver yderligere, hvordan fængselsforholdene kan påvirke de indsatte på forskellige måder, alt efter om de har haft mulighed for at bevare forbindelse med omverdenen og opretholde en vis grad af autonomi og selvbestemmelse i fængslet. Hun nævner, at nogle indsatte kan være "totalt ødelagt" af deres ophold i fængslet, og at det derfor kan være nødvendigt at arbejde anderledes med dem for at hjælpe dem med at komme tilbage i samfundet. Informantens udtalelse kan relateres til Goffmans forståelse af, hvordan institutioner som fængsler kan have en dehumaniserende effekt på de indsatte og føre til en gradvis afkobling fra samfundet udenfor og deres tidligere identitet (Informant 3, 00:49:21; Goffman, 2019, s. 19).

Dette kan også tolkes som aflæring, hvor individer i en totalinstitution mister deres tidligere adfærd og identitet og i stedet tilpasser sig institutionens normer og kultur, hvor det i dette tilfælde omhandler større isolation i lukkede fængsler for de kriminelle med banderelaterede domme. Informant 3 beskriver af, hvordan flere af de prøveløsladte i KIF, har mistet deres evner til at kommunikere og interagere i samtaler med andre, gør at hun skal ændre tilgangen til dem. Simple

samtaler bliver Informant 3's måde at styrke disse borgers resocialisering. Det er bemærkelsesværdigt, at hun beskriver, at der er mange løsladte med manglende evne til at konversere, men at der ikke er nogle retningslinjer, metoder eller modeller for netop dette. At prøveløsladte kommer ud til KIF og opleves nedbrudte af deres tid i fængsel, kan vise både en manglende evne til at styrke resocialiseringen inde i de lukkede fængsler, men kan yderligere også være et tegn på, at fængslerne ikke formår at vedligeholde de indsattes evner. Samtidig beskriver informant 3, hvordan hendes borgere ofte er motiverede for at lære og udvikle sig, men grundet deres tilstand efter tid i fængsel er det en langsom proces at begynde at opbygge deres chancer til en bedre fremtid og en fremtid uden kriminalitet. Det er derfor vigtigt, at behandlingen af de indsatte tager hensyn til deres individuelle behov og motiver, så de kan genopbygge eller vedligeholde deres evner og kompetencer og derved bedre forberede sig på livet udenfor fængslet (Goffman, 2019, s. 19–22). Informant 3 udfolder yderligere i det opfølgende interview, en udfordring i forbindelse med fængslernes faste rutiner, der kan have utilsigtede konsekvenser. Hun beskriver, hvordan langvarige rutiner i fængslet kan påvirke hukommelsen og gøre de indsatte inaktive. For at modvirke dette arbejder hun med nogle af sine klienter med hukommelsesøvelser, da hun har observeret, at hvis hjernen er bundet af rutiner i lang tid, begynder de at huske dårligt (Informant 3,1, 00:03:11). Dette understreger yderligere udfordringerne i det resocialiserende arbejde, der opstår efter løsladelsen.

I Informant 4's beskrivelse af de udfordringer, der kan opstå i forhold til indsattes tilpasning i lukkede fængsler, påpeger frontmedarbejderen følgende:

Det kan de slet ikke styre. Det er fifty/fifty. Den ene halvdel tror jeg, at de er så forskrækkede over, at man ingenting kan i et fængsel, at du er fuldstændig lukket inde. Det faktum af, at du skal sove og spise og gå på toilettet, når du bliver bedt om det. Og det er sådan, at det er. Og så er der den anden halvdel, som egentlig har det godt med det. De fungerer godt i det. Lige så snart de kommer ud, så går der bare ikke længe, så får de lavet noget lort, og det er 12 dage, så er de tilbage igen. Så er de allerede varetægtsfængslet for et eller andet åndssvagt, fordi de kan ikke styre det. Men de har det godt med de her fysiske, faste rammer, der er herinde, de bliver vækket på et bestemt tidspunkt, og deres medicin er der (Informant 4, 00:48:19).

Informant 4 beskriver, at nogle indsatte har det svært med at være i fængsel, fordi de er lukket inde og ikke har nogen kontrol over deres liv. Hun beskriver også en anden gruppe, der fungerer godt med de faste rammer og rutiner i fængslet, men som har svært ved at håndtere friheden, når de

kommer ud. De er vant til at blive fortalt, hvad de skal gøre, og når de mister den faste struktur, kan de blive overvældede og ende med at lave noget dumt. Der er også en mindre gruppe af ældre indsatte, der har været i fængsel i lang tid, og som har det ganske fint med fængselslivet, men hvis de ikke får den rette hjælp og støtte, når de kommer ud, kan de også falde tilbage til kriminalitet. Det er vigtigt at bemærke, at Informant 4 beskriver forskellige grader af aflæring, hvor nogle indsatte har brug for mere støtte og vejledning end andre, når de skal vende tilbage til samfundet (Informant 4, 00:48:19). Ovenstående citat indikerer yderligere, hvordan det kan være en udfordring for frontmedarbejderne at identificere de indsatte, der vil have svært ved at tilpasse sig samfundet efter løsladelse. Ifølge Informant 4 kan de indsatte, der fungerer godt i fængslets faste rammer, være dem, der efter løsladelse vil have sværest ved at tilpasse sig samfundet igen. Dette kan skyldes kulturforskydning og aflæring, hvilket kan være en udfordring for frontmedarbejderne, der arbejder med rehabilitering og resocialisering. Deres indsats kan undermineres af de udfordringer, de tidligere dømte kan opleve efter løsladelse (Goffman, 2019, Kapitel 2).

Hvis de tidligere indsatte, ikke længere er i stand til at udføre disse aktiviteter, kan det føre til en tilbagevenden af tidligere negative adfærdsmønstre og kriminalitet, hvilket kan forhindre deres succesfulde resocialisering. Desuden kan dette være en udfordring for frontmedarbejdere, som anvender RNR-princippet, fordi disse principper fokuserer på at identificere og håndtere risikofaktorer, der kan føre til kriminalitet. Hvis de tidligere indsatte mister evnen til at udføre dagligdagsaktiviteter, kan dette føre til en stigning i deres risikofaktorer for tilbagefald til kriminalitet.

7.4.2 Antisocialt netværk

En anden udfordring som også bliver beskrevet i RNR-princippernes risikofaktorer, er Antisocialt netværk samt antisociale tankemønstre. Hvilket som ovenstående er en udfordring, der kan opstå inde i fængslerne. De indsatte isoleret fra samfundet, og de er underlagt institutionens regler og normer. Denne isolation og kontrol kan have den effekt, at de indsatte søger sammen og danner netværk, som kan være baseret på kriminalitet og antisocial adfærd. Disse netværk kan give de indsatte en følelse af samhørighed og identitet, som kan være svære at slippe af med efter løsladelse. Netværkene kan også bidrage til at fastholde antisociale tankemønstre blandt de indsatte, da gruppen kan bekræfte hinanden i deres opfattelse af samfundet og lovgivningen som uretfærdig og undertrykkende. Dette kan være med til at fastholde de indsatte i en kriminel livsstil efter løsladelse, og det kan være svært for dem at tilpasse sig samfundet igen (Goffman, 2019). I dette

citat beskriver Informant 1, hvordan de indsatte mister kontakten med deres familie og netværk udenfor fængslet, og at fængselslivet er en helt anden verden, hvor man primært taler om kriminalitet og ikke børn og uddannelse.

De mister jo masse ude fra familie og netværk, og så er der det her med arbejde og kontakt med deres børn, og så herinde går man i sådan en... det er jo en anden verden herinde. Og det er nemt at omgås, og jeg tror ikke, at de sidder og snakker om børn, uddannelse og sådan noget. Det er jo kriminalitet, de snakker, for fanden ikke også? For at lave nogle aftaler og sådan. Jeg tror ikke heroppe, altså, at tænkningen bliver bedre af at sidde i fængsel, tværtimod. Så kan de se fjernsyn og følge med i nogle ting, der sker ude omkring, men så er det jo en helt anden verden, en lille lukket verden. Især her (I fængslet), som er et åbent fængsel og sådan set en lille by, fordi der er så meget beskæftigelse og et stort område (Informant 1, 00:49:31).

Hun påpeger, at fængselsopholdet ikke nødvendigvis gør indsatte til bedre tænkende personer, og selvom de kan følge med i nyhederne, er fængslet stadig en lille lukket verden. Citatet giver et indblik i de udfordringer, som indsatte, kan opleve i fængslet; herunder tab af relationer og begrænsede muligheder for personlig udvikling og vækst. Det er interessant, at Kriminalforsorgen ikke har mere fokus på miljøet inde i fængslerne og ikke tilbyder flere stimulerende aktiviteter til de indsatte for at forsøge at nedkæmpe det antisociale miljø, der opstår i fængslerne. Yderligere beskriver Informant 1 og 2, at der i det åbne fængsel ikke er kapacitet til at give alle ubetinget dømte en form for program eller aktivitet, der kan styrke antisocial adfærd eller antisocial tænkning, mens de er i fængsel (Informant 1 & Informant 2, 00:30:00-00:45:00). Dette er bemærkelsesværdigt, da Kriminalforsorgen har stort fokus på RNR-principperne og lader LS/RNR-screening have stor magt i sagsbehandlingen af indsatte (Kriminalforsorgen: Ud af kriminalitet, u.å.).

I en interaktion mellem Informant 1 og Informant 2, beskrives det, hvordan de i fængslerne er opmærksomme på, at få unge indsatte hurtigt ud af fængslet igen, fordi de er opmærksomme på den negative påvirkning fængslet kan have på dem, særligt i forhold til kriminelt netværk:

Jeg tænker også især, desværre, at der er kommet rigtig mange unge, hvor vi siger, at de skal bare hurtigt ud så vidt mulig, fordi de bliver jo ikke mindre kriminelle af at sidde herinde (Informant 1, 00:45:27).

De bliver faktisk noget mere kriminelle af det (Informant 2, 00:45:41).

Jamen det gør de! De får mange flere, de får mange idéer, når de sidder herinde. De bliver også udnyttet, dem som ikke kan sige fra. Med at skal hente hårde stoffer for dem, og gøre nogle ting og sådan (Informant 1, 00:45:45).

Informant 1 mener, at mange af de unge bliver mere kriminelle af at sidde i fængsel, og at det ikke gavner dem at sidde længere end nødvendigt. Hun mener desuden, at de unge kan blive udnyttet af andre indsatte og blive inddraget i mere kriminelle aktiviteter, som kan føre til, at de bliver mere kriminelle (Informant 1, 00:46:00). Yderligere beskriver Informant 2, at de lærer antisocial adfærd i fængslet gennem det netværk, de skaber derinde: ”Og det som de ikke kan, når de kommer ind, det får de lært imens de er her (Informant 2, 00:46:08)”. Informant 1 og Informant 2’s udsagn understøtter både Line Lerche Mørcks forskning og Caspers argument, som vi tidligere udfoldede i problemfeltet. Ifølge Mørcks forskning kan tilgangen at sende indsatte hurtigt ud af fængslet øge chancerne for tilbagefald til kriminalitet efter løsladelse, fordi det kan føre til udvidelse af kriminelle netværk (Hansen, 2022). Informant 1 og Informant 2 beskriver også den negative påvirkning som fængsling kan have på særlig unges kriminelle adfærd, hvilket kan forværres i fængslet. Ligeledes støtter Informant 1 og Informant 2’s udsagn også Caspers påstand og Mørcks forskning om, at fængselsophold kan, udover at øge risikoen for at udvikle et kriminelt netværk, også blive mere disponibel for at lære nye færdigheder og tilgange til kriminalitet (Hybholt, 2022; Hansen, 2022). I det opfølgende interview med frontmedarbejderen i KIF, beskriver hun ligeledes denne udfordring:

Så på den måde kan det være enormt svært at slippe ud af det, og der er også bare nogle, der har set nogle slemme ting derinde. Altså, det er et hårdt miljø, selvom det ikke er som de amerikanske eller russiske fængsler. Det er stadig enormt hårdt for mennesket at sidde i, og det kan være rigtig svært på den måde at slippe det. Og så kommer det jo også an på, hvorvidt klienten har en meget kriminel tankegang og er meget systematiseret i deres kriminalitet. Hvis de har været i det rigtig længe, så har de også udviklet en tankegang og adfærdsmønster, som er mere antisocialt og gør det sværere at resocialisere dem. Så på den måde er det også sværere for dem at lægge deres identitet fra sig (Informant 3,1, 00:04:18)

I dette citat fra Informant 3 beskrives det, hvordan langtidsophold i kriminalforsorgen kan føre til udviklingen af en mere antisocial tankegang og adfærdsmønster hos de indsatte. Dette kan gøre det

sværere for dem at blive resocialiseret, da deres identitet i høj grad er knyttet til deres kriminelle adfærd. Hun udfolder yderligere dette med RNR-princippernes dynamiske risikofaktorer, og hvordan de forholder sig til dette, når de tidligere indsatte kommer ud til dem:

RNR-principperne kan være lidt problematisk er arbejde med fordi de det er jo et statisk skema vi arbejder i, så når du laver de her principper inde i fængslet, så ser de jo lidt anderledes ud fordi. Selvom denne her klient gør sit bedste i fængslet, så er hans omgangskreds som kæmpe risikofaktorer, så der scorer de bare generelt enormt højt (Informant 3, 00:09:41).

Informanten i KIF-afdelingen giver udtryk for, at RNR-principperne kan være problematiske at arbejde med, da de er baseret på et statisk skema. Dette skaber udfordringer, da principperne udformes inden for fængslet og kan være anderledes, når de indsatte bliver løsladt og kommer ud til KIF. Selvom en borger har udviklet sig og haft positive intentioner inden for fængslets rammer, kan deres nye omgangskreds udgøre en stor risikofaktor i LS/RNR-screeningen. Dette kan resultere i, at den tidligere indsat scorer højt i risikofaktorer i KIF's undersøgelse. Det viser, at RNR-principperne kan have begrænsninger, da de ikke tager højde for alle faktorer, der kan påvirke en tidligere indsat. RNR-screeningen af kriminelle, er statisk, mens de fleste risikofaktorer faktisk er dynamiske og kan ændre sig markant i løbet af fængselsopholdet. Dette skaber udfordringer for frontmedarbejderne i deres resocialiseringsarbejde, da deres indsatser ofte er rettet mod, hvem den dømte var i starten, og ikke tager højde for de processer og påvirkninger, som den dømte kan opleve i fængslet. Dette indikerer behovet for en mere dynamisk og kontekstuel tilgang i vurderingen af tidligere indsatte for at sikre en mere retfærdig og nøjagtig evaluering af deres risikofaktorer og behov for resocialisering.

Når det kommer til, at dømte kan være særligt udsatte ved løsladelse på grund af mulig kulturforskydning og manglende hverdagskompetencer, er frontmedarbejderne i det åbne fængsel særligt fokuserede på, at kommunerne bør bære ansvaret for disse udfordringer ved løsladelsen. Informant 1 fortæller om behovet for støtte i løsladelsesprocessen og vigtigheden af, at kommunen har tilbud om mentor, bostøtte og misbrugsbehandling til de løsladte. Informant 2 er enig og mener, at kommunerne bør tage mere ansvar for deres borgere inden løsladelse og drage mere omsorg for dem (Informant 1, 00:42:32; Informant 2, 00:43:46; Clausen, 2017, s. 31; Kriminalforsorgen: Ud af kriminalitet, u.å.).

Frontmedarbejder fra det lukkede fængsel beskriver i dette udsagn fængselsmiljøet, og at det er hierarki, der findes i danske fængsler, samt kulturen at ingen sladrer som eksisterer i fængslet:

Det er jo et kriminelt miljø, og der er et hierarki. Mange af de ting, vi ser i de amerikanske fængsler, foregår jo også i de danske fængsler. Der er jo også nogle, der har nogle lister, der skal styres og nogle der har det ene og det andet og man prøver alt, hvad man kan for at komme det til livs, men det er jo... Du er også i et område, hvor ingen sladrer, det er jo ikke ligesom nede i børnehaven, hvor man siger det til de voksne, vel? Det er et hårdt liv for nogle af dem (Informant 4, 00:32:20),

Informant 4 beskriver, hvordan der er et hierarki og nogle magtstrukturer, der eksisterer blandt de indsatte, og hvordan nogle forsøger at styre forskellige ting. Derudover påpeger informanten, at der er en kultur i fængslet, hvor man ikke sladrer eller taler med personalet om problemerne, da det kan have negative konsekvenser for den indsatte. Samlet set er dette et eksempel på de komplekse udfordringer, der er forbundet med at styrke resocialisering i fængslerne og behovet for at udvikle og implementere strategier, der tager højde for den særlige dynamik og kultur i fængselsmiljøet. For at arbejde med RNR er det nødvendigt at have en åben kommunikation med de indsatte, men som informanten påpeger, kan det være en udfordring i fængslet, hvor der er en kultur omkring ikke at sladre eller tale med personalet (Clausen, 2017, s.30-32). I det opfølgende interview med frontmedarbejderne fra det åbne fængsel, spørger vi ind til de påvirkninger, som kan komme til at have indflydelse på risikofaktorerne og derved deres risici for recidiv. Her beskriver Informant 2, at hun prøver at italesætte det i LS/RNR, men at risikovurderingen er et øjebliksbillede.

Og man kan jo godt italesætte de her ting og de der tanker, man gør sig i forhold til. Altså, hvordan er det at komme i fængsel? Eller hvordan er det at møde alle de andre her? og kommer man her for at få venner og bekendte, eller kommer man bare for at afsone, og alle de her ting i forhold til omgangskreds og kriminelle tankegang og sådan noget. Og man kan snakke med dem om det, italesætte det. Men udover det så, og nogle gange er screeningen også bare et øjebliksbillede, ikke også? (Informant 2,1, 00:04:35).

Informant 2 påpeger vigtigheden af at italesætte og diskutere faktorer som omgangskreds, samt den kriminelle tankegang for at skabe større gennemsigtighed af de påvirkninger, der kommer inde fra fængslet. Informant 2, siger også, at screeningen giver et øjebliksbillede af en persons situation (Informant 2,1, 00:04:35). Der er mange andre faktorer og aspekter, der skal tages i betragtning i

løbet af deres tid i fængslerne. Ydermere kan det være afgørende at have en bredere og mere nuanceret tilgang til at forstå og håndtere de utilsigtede konsekvenser af opholdet i fængslerne. Det er derfor vigtigt at være opmærksom på disse potentielle negative konsekvenser af aflæring og netværksdannelse i fængslerne og arbejde på at modvirke dem. Ud fra udsagnene fra alle fire frontmedarbejdere, kan vise et billede af de udfordringer, som kan opstå grundet fængsel. De risikofaktorer for kriminalitet er en kompleks proces, hvor der både er et behov for at kigge på borgerens sociale problemer inden deres tid i fængsel, men også have fokus på de udfordringer, der særligt kan opstå, når de bliver løsladt igen. Den kriminelle målgruppe er kompleks, og der er mange ting, som frontmedarbejderne skal være opmærksom på i det rehabiliterende og resocialiserende arbejde med de dømte. Målgruppen kan både være ramt af stigmatisering og marginalisering fra samfundet, og dette gør kun afstanden på 'dem' og 'os' større i fængslerne, hvilket kan gøre det en større udfordring for fængslerne at støtte i at skabe positive relationer mellem indsatte og frontmedarbejderne, der kan bidrage til at reducere risikoen for tilbagefald til kriminalitet (Goffman, 2019, Kapitel 2).

7.4.3 Udskrivningsangst

Efter at have analyseret nogle af de udfordringer, som indsatte kan stå overfor i fængslet, såsom aflæring af sociale færdigheder gennem kulturforskydning og risikoen for at udvikle antisocialt adfærd og netværk, Vi vil i dette afsnit udfolde frontmedarbejdernes udfordringer i at støtte de indsatte og løsladte, som har det svært i forhold til løsladelsen og oplever det, Goffman beskriver som udskrivningsangst. Kulturforskydning og aflæring af sociale færdigheder er faktorer, der bidrager til udskrivningsangst. Indsatte kan have svært ved at tilpasse sig samfundets normer og ansvarsområder og kan opleve angst og udfordringer med at socialisere og leve et normalt liv uden for fængslet. Den teknologiske udvikling og samfundsændringer kan også gøre det vanskeligt for nogle indsatte at tilpasse sig den verden, de kommer tilbage til. (Goffman, 2019, s. 57–58).

I analyseafsnittet om kulturforskydning og aflæring kom vi ind på Informant 1's udsagn, hvori hun beskriver, at mange indsatte bliver overraskede over, hvor svært det er at genoptage livet uden for fængslet efter at have været indespærret i lang tid. De har svært ved at tilpasse sig samfundets normer og det at have ansvar. Mange af dem oplever angst, og det kan være en udfordring for dem at socialisere og have et normalt liv udenfor fængslet. Informanten understreger vigtigheden af, at kommunen tilbyder hjælp og støtte, herunder mentorordninger, bostøtte og misbrugsbehandling for at hjælpe de indsatte med at komme tilbage i samfundet (Informant 1, 00:42:32). I dette citat fra

Frontmedarbejder 2 beskriver hun sine oplevelser med indsatte, der oplever angst ved løsladelsen i det åbne fængsel:

Jeg kan jo se, at når de skal ud igen, så er de simpelthen så angst. Altså, så angste for at komme ud i samfundet igen. Jeg kan huske en på et tidspunkt... Jeg kan ikke huske, hvor mange år han havde siddet, men han havde simpelthen siddet så mange år, at han ikke engang vidste, hvad en smartphone var. Hele vores verden har forandret sig, og samfundet har forandret sig. Han skulle ud til det digitale, som han ikke anede, hvad var, og så ploppede man ham bare ud. Der er jo ikke nogen, som tager imod dem derude, altså på den måde (Informant 2, 00:51:36)

Udskrivningsangst er en tilstand, hvor den indsatte oplever stor frygt og usikkerhed omkring at skulle forlade fængslet og genoptage livet udenfor murene. Dette kan skyldes forskellige faktorer såsom kulturforskydning og aflæring, frygten for stigmatisering, manglende netværk, usikkerhed omkring jobmuligheder og boligforhold samt frygt for at falde tilbage i gamle kriminelle vaner. Desuden kan den teknologiske udvikling og samfundsændringer gøre det svært for nogle indsatte at tilpasse sig den verden, de kommer tilbage til. Dette kan føre til en følelse af ikke at kunne følge med og manglende evne til at håndtere dagligdagen uden for fængslet. Dette er en interessant problematik, da visse indsatte med meget lange domme kan ende i kategorien digitalt-udsatte på grund af deres lange periode væk fra samfundet. Det konkrete eksempel, som Informant 2 beskriver, viser de mange udfordringer, der er ved at arbejde med indsatte og forsøge at styrke deres resocialisering (Informant 2, 00:51:36; Pors, 2021). Det viser også, at RNR-princippernes fokuspunkter ikke bør ses som et stillbillede af de indsattes risiko for recidiv, når de kommer ud, men i flere tilfælde bliver de netop dette. Hvis indsatte ikke kommer på prøveløsladelse og derfor ikke kommer ud i KIF, er de mere eller mindre overladt til sig selv, selvom de muligvis kan være kommet i meget højere risiko for tilbagefald, end da de sidst fik LS/RNR-screening. Ydermere beskriver Informant 3 fra KIF, at de laver nye LS/RNR-screeninger på alle borgere, der kommer ud til dem, medmindre de allerede har en screening, der er under et år gammel (Informant 3,1, 00:02:14).

I dette citat herunder beskriver KIF frontmedarbejderen det savn, de løsladte kan opleve:

(...) dem der eksempelvis har siddet på behandlingsafdeling, kan det være sindssygt svært, når de kommer ud og savner fængslet utroligt meget. Deres venner sidder derinde, og støtten er derinde. Vi prøver virkelig at være den støttende part for dem og lytte til alt det, de savner. Det er virkelig hårdt for

familien at høre, at en person, de elsker, savner fængslet og ønsker at komme tilbage. Det kan være svært at forstå. Så på den måde prøver vi at støtte dem, men det er desværre ikke altid, vi kan tilbyde så meget, som vi gerne ville kunne (Informant 3,1, 00:07:40)

Informant 3 beskriver, hvordan nogle af dem, der har siddet på behandlingsafdeling, kan have svært ved at håndtere denne overgang og kan endda savne fængslet utroligt meget. Dette skyldes ofte, at de venner og støttepersoner, de havde på indersiden, stadig sidder derinde. Hvortil hun beskriver, at det kan være svært for den tidligere dømte at støtte sig op af sin familie om deres savn, da det kan være svært for familien at forstå, at den tidligere dømte savner fængslet og ønsker at vende tilbage. Dette kan være på grund af familiens frygt og usikkerhed om den løsladtes rehabilitering og risiko for tilbagefald. Selvom fængslet kan være et belastende og negativt sted, kan det også fungere som et trygt og forudsigeligt miljø, hvor den løsladte ved, hvad der forventes af dem, og hvor de kan føle sig mere strukturerede og kontrollerede. Som frontmedarbejder kan man forsøge at lytte til den løsladtes bekymringer og forsøge at forstå deres perspektiv. Informant 3 beskriver, at hun prøver så vidt muligt, med de ressourcer de har, at være de tidligere dømtes støtte gennem samtalerne i KIF. Det er også vigtigt at tilbyde støtte og hjælp med at finde positive aktiviteter og relationer uden for fængslet. Dog understreger informant 3 også, at det ikke altid er muligt at tilbyde den ønskede støtte, og at det kan være en udfordrende opgave. Løsladelsen fra fængslet kan være en overgang fra en begrænset verden til en større og mere kompleks verden. ”Kort sagt vil han måske opdage, at det at komme ud vil sige at rykke fra toppen af en lille verden til bunden af den store verden (Goffman, 2019, s. 58)”. Friheden er ofte begrænset i en periode efter løsladelsen, og den tidligere dømte kan opleve en følelse af ensomhed og mangel på støtte udenfor fængslet. Manglende støtte og mangel på forståelse fra familie og samfund kan forværre disse følelser. Selvom RNR-principperne anvendes til at skabe individuelle og skræddersyede indsatser til kriminelle i Kriminalforsorgen, kan de virke mangelfulde, når det kommer til at analysere de udfordringer, der opstår særligt inde i fængslerne og i processen af frihedsberøvelsen. RNR-principperne fylder meget i frontmedarbejdernes arbejde, men RNR fokuserer primært på et øjebliksbillede i de indsatte liv i fængslerne. Der er så mange forskellige og komplekse påvirkninger i fængslerne, der kan have en direkte indvirkning på de otte risikofaktorer, som RNR-systemet identificerer. Der er behov for en dybere forståelse og analyse af de udfordringer, som de kriminelle står over for ved løsladelse, herunder udskrivningsangst og de komplekse overgangsprocesser fra fængsel til det frie samfund.

9. konklusion

I Analyse del 1 kan vi konkludere, at når det kommer til frontmedarbejdernes anvendelse af RNR-principperne i praksis, påvirkes de delvist af det individorienterede menneskesyn, der er i RNR. Men i den faktiske anvendelse bruger de risikofaktorerne som redskab til at støtte konstruktionen af borgerens livshistorie og forandringsproces. Samtidig har frontmedarbejdernes anvendelse af RNR-principperne et socialkonstruktivistisk perspektiv. De arbejder på at konstruere borgerens historier gennem RNR og handleplanen, og derved forskellige aspekter af borgernes liv. Dette indikerer en mere systemisk tilgang, hvor både individuelle risikofaktorer og kontekstuelle faktorer adresseres for at opnå adfærdsændring hos de indsatte. Således kan man se, at frontmedarbejdernes anvendelse af RNR-principperne i det resocialiserende arbejde er en kombination af både en individorienteret og socialkonstruktivistisk tilgang. Begge perspektiver spiller en rolle i frontmedarbejdernes anvendelse i det resocialiserende arbejde med at reducere risikoen for tilbagefald i kriminalitet og fremme rehabilitering hos de indsatte.

Yderligere kan vi konkludere i Analyse del 2, at implementeringen af RNR-principperne har haft en betydelig indvirkning på frontmedarbejdernes dømmekraft og ændret deres tilgang til rehabiliterings- og resocialiseringsarbejdet. Dette kommer til udtryk gennem, at RNR-principperne styrker frontmedarbejdernes personlige dømmekraft, gennem anvendelsen af Modtagelighedsprincippet, hvori de vurderer modtageligheden. Dette princip sikrer, at frontmedarbejdernes socialfaglige vurderinger, systematisk inkorporeres i sagsbehandlingen. Derudover har den institutionelle dømmekraft fået mere magt gennem anvendelsen af RNR-principperne. Dette ses særligt gennem Risiko- og behovsprincipperne. Tidligere blev den socialfaglige vurdering overladt til den enkelte sagsbehandler, men nu er der indført en standardiseret screening med faste spørgsmål til vurdering af den dømtes risikoniveau og behov for indsatser gennem LS/RNR. Selvom standardisering i form af RNR-principperne i deres arbejde er blevet indført, viser analysen, at deres social faglige vurdering har en afgørende rolle i deres til rehabiliterings- og resocialiseringsarbejdet. Det er igennem denne vurdering, frontmedarbejderne kan fokusere på de udfordringer, som de dømte er præget af.

I Analyse del 3 kan vi konkludere, at der fremhæves flere udfordringer i det resocialiserende arbejde og i implementeringen af RNR-principperne. Det påpeges, at RNR ikke formår at håndtere de dynamiske udfordringer, da risikovurderingen fokuserer på et statisk billede af borgernes situation. Dette kan begrænse effektiviteten af risikovurderingerne og hindre en nøjagtig vurdering

af borgernes risiko for tilbagefald. Yderligere kommer det til udtryk, at der er en manglende sammenhæng mellem RNR-metoden og Kriminalforsorgen i forhold til prioritering af risikovurdering og behov. Derved ender de dømte i en gråzone, hvor der er risiko for, at de dømte ikke får den nødvendige opmærksomhed eller støtte fra parterne. Endvidere ser vi manglende fokus på fængselsmiljøet, da der ikke tilbydes den rette behandling for at nedkæmpe det antisociale miljø, der befinder sig i fængslerne. Desuden viser analysen, at frontmedarbejderne oplever tidspres i forbindelse med implementeringen af LS/RNR, hvilket kan resultere i overfladiske risikovurderinger. Dette understreger behovet for tilstrækkelig tid og ressourcer til at gennemføre en grundig og korrekt vurdering af borgerne. I forlængelse heraf giver dette udfordringer, da der ikke er mulighed for at se hele borgeren i mødet med frontmedarbejderen. En udfordring er også manglen på fokus på at opretholde de indsattes evner under frihedsberøvelsen. Dette lægger et større ansvar på særligt frontmedarbejderne i KIF for at genopbygge de dømtes evner efter opholdet. Der er også udfordringer i forhold til tidsbegrænsninger og kontinuitet i arbejdet, hvor RNR-screeningsamtaler kan blive påvirket af forhindringer som sygdom eller akutte situationer. En anden udfordring er, at RNR-principperne primært fokuserer på øjebliksbilledet i fængslet, og ikke altid tager højde for de komplekse påvirkninger og udfordringer ved løsladelse. Der er behov for en dybere forståelse og analyse af de komplekse overgangsprocesser fra fængsel til det frie samfund.

Frontmedarbejderne i Kriminalforsorgen anvender RNR-principperne i deres arbejde med at styrke dømtes resocialisering ved at kombinere et individorienteret menneskesyn med en socialkonstruktivistisk tilgang i anvendelsen. De individuelle risikofaktorer bliver et redskab til at konstruere borgerens livshistorie og forandringsproces og adresserer både individuelle og kontekstuelle faktorer. Implementeringen af RNR-principperne har ændret frontmedarbejdernes tilgang til rehabiliterings- og resocialiseringsarbejdet. Tidligere socialfaglige vurderinger er blevet standardiseret, især i forhold til RNR's risiko- og behovsprincipper. Der er indført en standardiseret screening til vurdering af den dømtes risikoniveau og behov for indsatser. Samtidig inkorporerer princippet om modtagelighed frontmedarbejdernes socialfaglige vurderinger i forhold til tilgangen til borgerinddragelse og behandlingsprocessen. Frontmedarbejderne står imidlertid over for udfordringer i processen med at anvende RNR-principperne. Risiko- og behovsvurderingen kan virke begrænsende på grund af sin statiske tilgang, der ikke altid tager højde for de dynamiske udfordringer i den enkelte dømtes situation. Der kan være manglende sammenhæng mellem RNR-metoden og Kriminalforsorgens prioritering af risikovurdering og behov, hvilket kan føre til en

gråzone, hvor indsatte ikke får tilstrækkelig opmærksomhed eller støtte. Desuden oplever frontmedarbejderne udfordringer som tidspres ved implementeringen af LS/RNR. Der er også en mangel på fokus på at forebygge og afhjælpe de dynamiske processer, der forekommer under fængselsopholdet, såsom antisocialt personlighedsmønster, tænkning og netværk. Den rutinemæssige hverdag i fængslerne kan også medføre, at tidligere indsatte mister tidligere evner, hvilket kan udfordre deres selvopfattelse og øge risikoen for tilbagefald. Samlet set er det vigtigt for frontmedarbejderne at arbejde med RNR-principperne for at styrke dømtes resocialisering, men der er behov for at adressere og løse de udfordringer, der opstår i processen for at sikre en effektiv og holistisk tilgang til rehabilitering og resocialisering af de indsatte.

Litteraturliste

Aalborg Universitet. (2022). *Systematisk litteratursøgning: kombinér dine søgeord – booleske operatører*. AU Library. <https://library.au.dk/forskere/systematisklitteratursogning>

Bech Hansen, I. (2015). *Borgerinddragelse og retssikkerhed i socialt arbejde*. Hans Reitzel.

Bekendtgørelse af lov om fuldbyrdelse af straf m.v. [Straffuldbyrdsloven], LBK nr 1333 af 09/12/2019 Kapitel 2 § 3. Retsinformation (2019). <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2019/1333>

Bekendtgørelse af lov om fuldbyrdelse af straf m.v. [Straffuldbyrdsloven], LBK nr 1333 af 09/12/2019 Kapitel 3 § 7. Retsinformation (2019). <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2019/1333>

Bengtsson, T. T. & Mølholt, A. (2020). 'Anonymisering i kvalitative undersøgelser' i Petersen, K. E. & Ladefoged, L. (red.) *Forskning med børn og unge: Etik og etiske dilemmaer*. København: Hans Reitzels Forlag, s. 193-207

Berger, N., Olsen, L., Schmidt, A., Jepsen, H., & Andersen, H. (2020). *Ny model for modtagelse af indsatte i danske fængsler*. VIVE. <https://www.vive.d> [HYPERLINK "https://www.vive.dk/media/pure/15300/4565942" k](https://www.vive.dk/media/pure/15300/4565942) [HYPERLINK "https://www.vive.dk/media/pure/15300/4565942"/media/pure/15300/4565942](https://www.vive.dk/media/pure/15300/4565942)

Berger, P. L., & Luckmann, T. (1991). *The social construction of reality: A treatise in the sociology of knowledge* (Repr. in Penguin Books). Penguin Books.

Bonta, J. (2011). *Donald Arthur Andrews 13 June, 1941–22 October, 2010. Psychology, Crime & Law*, 17(1), 93–95. <https://doi.org/10.1080/1068316X.2011.539366>

Bonta, J., & Andrews, D. A. (2007). *Risk-need-responsivity model for offender assessment and rehabilitation*. Public Safety Canada.

Bosworth, M. (2005). *Encyclopedia of prisons & correctional facilities*. Sage Publications.

Brinkmann, S., & Tanggaard, L. (Red.). (2020). *Kvalitative metoder: En grundbog* (Ole Thornye & Bjørn Nake, Overs.; 3. udgave). Hans Reitzel.

Bøggild Christensen, A., Jørgensen, S., Peter Olesen, S., & Rasmussen, T. (2015). *Viden og videnskabsteori i socialt arbejde: En introduktion til centrale temaer*. Hans Reitzels.

Clausen, S. (2016) *Delanalyse 1 vedrørende evaluering af RNR i Kif*. Direktoratet for Kriminalforsorgen: <https://www.kriminalforsorgen.dk/wp-content/uploads/2018/12/delanalyse-1-vedroerende-evaluering-af-rnr-i-kif.pdf> [HYPERLINK "https://www.kriminalforsorgen.dk/wp-content/uploads/2018/12/delanalyse-1-vedroerende-evaluering-af-rnr-i-kif.pdf"](https://www.kriminalforsorgen.dk/wp-content/uploads/2018/12/delanalyse-1-vedroerende-evaluering-af-rnr-i-kif.pdf)

[evaluering-af-rnr-i-kif.pdf'/www.kriminalforsorgen.dk/wp-content/uploads/2018/12/delanalyse-1-vedroerende-evaluering-af-rnr-i-kif.pdf](#)

Clausen, S. (2017). Indførelsen af RNR-principperne i den danske kriminalforsorg. *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, 104(1), 28–59. [DOI] <https://doi.org/10.7146/ntfk.v104i1.115015>

Danmarks statistik. (2022). *Tilbagefald til kriminalitet*. Dst.dk. <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/nyt/NytHtml?cid=41579#:~:text=Tilbagefald%20til%20kriminalitet%202018%2D2020,derove r%20var%20andelen%2015%20pct.>

Det Kriminal Præventative Råd. (2021). *Medlemsportræt: Linda Kjær Minke*. DKR. <https://dkr.dk/medlemsnyhedsbrev/april-2021/linda-kjaer-minke>

Drenkhahn, K. (2014). Germany. In K. Drenkhahn, M. Dudeck & F. Dünkel (Eds.), *Long-Term Imprisonment and Human Rights* (pp. 180–197). London: Routledge.

Ejrnæs, M., & Guldager, J. (2008). *Helhedssyn og forklaring: I sociologi, socialt, sundhedsfagligt og pædagogisk arbejde*. Akademisk Forlag.

FN. (1966). *FN's Konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder*. Institut for Menneskerettigheder. <https://menneskeret.dk/monitorering-0/internationale-rapporter/menneskerettighedskonventioner/fns-konvention-borgerlige>

Gadamer, H. G. (2007). *Sandhed og metode: Grundtræk af en filosofisk hermeneutik* (2. udgave). Academia.

Gentles, S., Charles, C., Ploeg, J., & McKibbin, K. A. (2015). Sampling in Qualitative Research: Insights from an Overview of the Methods Literature. *The Qualitative Report*. <https://doi.org/10.46743/2160-3715/2015.2373>

Goffman, E. (2009). *Stigma: Om afvigerens sociale identitet*. Samfundslitteratur.

Goffman, E. (2019). *Anstalt og menneske: Den totale institution socialt set*. Paludan Forlag : [sælges på internettet. Konverteret til PDF].

Grundahl, S. P. (2022) *Antallet af fængselsdomme styrtdykker - men det kan man ikke se i fængslerne*. TV Syd. <https://www.tvsyd.dk/faengselsbetjent-paa-proeve/antallet-af-faengselsdomme-styrtdykker-men-det-kan-man-ikke-se-i-faengslerne>

Hansen, L. M. (2022) *Ekspertes hælder regeringens forslag om hårde straffe ned ad brættet: Vores viden er slet ikke sat i spil*. Altinget. <https://www.alinget.dk/artikel/eksperter-haelder-regeringens-forslag-om-haarde-straaffe-ned-ad-braettet-vores-viden-er-slet-ikke-sat-i-spil>

Harder, M., & Appel Nissen, M. (2013). *Helhedssyn i socialt arbejde*. Akademisk Forlag.

Holm R., A. (2006). *Kultur mødets hermeneutik*. Forlaget Univers

Hutchinson, G. S. og Oltedal, S. (2019). *Teoretiske perspektiver i socialt arbejde*. Hans Reitzels Forlag

Hybholt, J (2022) *Dømte fastholdes i kriminalitet: "Det er nemmere at få et job som pusher end at få et normalt arbejde"*. Tv2 Kosmopol. <https://www.tv2kosmopol.dk/lorryland/doemte-fastholdes-i-kriminalitet-det-er-nemmere-at-faa-et-job-som-pusher-end-at-faa-et-normalt-arbejde>

James Bonta. (u.å.) *Home* [LinkedIn]. <https://www.linkedin.com/in/james-bonta-705a28145/?originalSubdomain=ca>

Juul, S. & Bransholm Pedersen, K. (2017). *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori: En indføring*. Hans Reitzel.

Juul, S & Højlund, P. (2015). *Anerkendelse & dømmekraft i socialt arbejde*. (2. Udgave). Hans Reitzel Forlag. <https://anerkendelseogdoemmekraft.digi.hansreitzel.dk/?id=1>

Järvinen M, Mik-Meyer, N (2017): *Kvalitativ analyse: syv traditioner* 1. udgave. Hans Reitzel forlag.

Kahn, C (2021) *Do long jail sentences stop crime? We ask the expert*. The Guardians. <https://www.theguardian.com/lifeandstyle/2021/nov/19/do-long-jail-sentences-stop-we-ask-the-expert>

Klausen, H., S. (2020). *Hans-Georg Gadamer*. Den Store Danske. https://denstoredanske.lex.dk/Hans-Georg_Gadamer.

(Kriminalforsorgen: Behandling) Kriminalforsorgen. (u.å.). *Behandling*. <https://www.kriminalforsorgen.dk/straf/faengsel/afsoning-af-faengselsdom/behandling/>

(Kriminalforsorgen: info om kriminalforsorgen) Kriminalforsorgen. (u.å.) *Information om kriminalforsorgen: Til kommuner og andre samarbejdsparter*. [PDF] <https://www.kriminalforsorgen.dk/wp-content/uploads/2020/01/info-om-kriminalforsorgen.pdf>

(Kriminalforsorgen: Ud af kriminalitet). Kriminalforsorgen. (u.å.). *Ud af kriminalitet*. <https://www.kriminalforsorgen.dk/straf/faengsel/ud-af-kriminalitet/>

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Interview: Det kvalitative forskningsinterview som håndværk* (3. udgave). Hans Reitzel.

Lyon, D. (2003). *The Culture of Control: Crime and Social Order in Contemporary Society*. By David Garland. Chicago: University of Chicago Press, 2001. American Journal of Sociology, 109(1), 258–259. <https://doi.org/10.1086/380884>

Maribo, T., Ibsen, C., Thuesen, J., Nielsen, C. V., Johansen, J. S., & Vind, A. B. (2022). *Hvidbog om rehabilitering* (1. udgave, 2. oplag). Rehabiliteringsforum Danmark.

Myggen Jensen, B., & Schiermacher, I. (2016). *Udsatte voksne og socialt arbejde*. Hans Reitzel.

Payne, M. (2005). *Teorier i socialt arbejde*. Hans Reitzels Forlag

Pors, A. S. (2021). *Hård digital inklusion: når digital politik bliver borgerens byrde*. Social Kritik: Tidsskrift for social analyse & debat, (163), 48-59

Hansen, Rath, S. (u.å.) *Risiko-, behovs- og responsivitetsprincipperne (RNR)*. Social- og Boligstyrelsen. <https://vidensportal.dk/boern-og-unge/ungdomskriminalitet/risiko-behovs-og-responsivitetsprincipperne-rnr/> <https://vidensportal.dk/boern-og-unge/ungdomskriminalitet/risiko-behovs-og-responsivitetsprincipperne-rnr/>

Retssikkerhedsloven. (2022). LBK nr. 265. *Bekendtgørelse af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område*. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2022/265>

Revstedt, P. (2008). *Motivationsarbejde* (3. udgave, 3. oplag). Hans Reitzel.

Rienecker, L., & Jørgensen, S., P. (2012). *Den gode opgave: Håndbog i opgaveskrivning på videregående uddannelser* (4. udgave). Samfundslitteratur.

R. v. Daly. (2001) *Judgments - Regina v. Secretary of State For The Home Department, Ex Parte Daly*. UKHL 26.

Parliament.uk: <https://publications.parliament.uk/pa/ld200001/ldjudgmt/jd010523/daly-1.htm>

(Statistikbanken). Danmarks statistik. (2022). *Straf47: Gennemsnitlig strafflængde (mdr.) for ubetingede frihedsstraffe efter afgørelsestype, overtrædelsens art, køn, alder og tid*. <https://www.statistikbanken.dk/statbank5a/SelectVarVal/Define.asp?MainTable=STRAF47&PLanguage=0&PXSIID=0&wsid=cftree>

Schmidt, P. S. (2009). Frihedsstraf og indespærring – Hensyn, formål og principper i et idéhistorisk perspektiv. *Slagmark - Tidsskrift for idéhistorie*, (55), 89–120. <https://doi.org/10.7146/sl.v0i55.2745>

Schulze-Larsen, A. (u.å.). *SSP-samarbejde*. Det Kriminal Præventive Råd. <https://dkr.dk/lokalt-samarbejde/ssp-samarbejde>

Taxman, F. S., Thanner, M., & Weisburd, D. (2006). Risk, Need, and Responsivity (RNR): It All Depends. *Crime & Delinquency*, 52(1), 28–51. <https://doi.org/10.1177/0011128705281754>

Warren, J (2022) *New Analysis Shows U.S. Imposes Long Prison Sentences More Frequently than Other Nations*. <https://counciloncj.org/new-analysis-shows-u-s-imposes-long-prison-sentences-more-frequently-than-other-nations/>

Århus Universitet. (u.å.). *Line Lerche Mørck*. DPU [https://pure.au.dk/portal/da/persons/line-lerche-moerck\(526e8b84-9097-4b78-933c-5d444e2f7aa1\).html](https://pure.au.dk/portal/da/persons/line-lerche-moerck(526e8b84-9097-4b78-933c-5d444e2f7aa1).html)